ἡ Παιδόπολις

20

OFFSET ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ

ἡ Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1950
ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 20

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
Ὀργανισμοί, Τράπεζαι, Ἑταιρεῖαι.. .. ..Δρχ. 100.000
Δῆμοι καὶ Κοινότητες ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ ἰδιῶται .. .. » 50.000
Λοιποὶ Δῆμοι καὶ Κοινότητες καὶ Σχολεῖα » 25.000
Μαθηταί, Πρόσκοποι, Ὁδηγοί, Στρατιῶται » 10.000
Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 5 ἢ Λίραι 2

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστ. Τυπογραφείου: Βασ. Ἀραγιάννης, Ἀμισσοῦ 24 Ν. Σμύρνη

ΤΑ ΑΚΑΡΠΑ ΔΕΝΤΡΑ

Προχωρήσαμε χωρὶς νὰ μιλᾶμε καὶ ἐφτάσαμε κοντὰ σ' ἕνα ὡραῖο καὶ μεγάλο πλατάνι ποὺ κοντά του βρισκόταν ἕνα αὐλάκι μὲ ὁλοκάθαρο νερὸ ποὺ ἔτρεχε γάργαρο!...

Δὲν θυμᾶμαι ποιὸς ἀπὸ τοὺς συμμαθητές μας, εἶπε τότε στὸ Γεροστάθη.

—Ἂν αὐτὸ τὸ πλατάνι ἦταν καρποφόρο θὰ μπορούσαμε νὰ φᾶμε φροῦτα κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο του. Μὰ γιατί ἔκαμε ὁ Θεὸς αὐτὰ τὰ ἄκαρπα δέντρα; Καὶ αὐτὸ τὸ αὐλάκι μὲ τὸ ὁλοκάθαρο νερὸ τί χρησιμεύει σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ἐρημιά;

—Ὁ Θεός, παιδί μου, ἀπάντησε ὁ Γεροστάθης, ὁ Θεὸς ποὺ δημιούργησε καὶ τὸ πλατάνι καὶ τὸ αὐλάκι καὶ σένα, καὶ ὅλο τὸν κόσμο, γνωρίζει πολὺ περισσότερα καὶ ἀπὸ σένα, καὶ ἀπὸ μένα καὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ σοφοὺς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους! Κύτταξε πόσες φωληὲς ἔχουν πλεχτὴ στὰ κλαδιὰ αὐτοῦ τοῦ πλατανιοῦ. Ἄκουσε πόσα πουλάκια, καθισμένα στὰ κλωνάρια τοῦ ἄκαρπου αὐτοῦ δέντρου, κελαϊδοῦνε τόσο ἁρμονικὰ καὶ ὑμνοῦν τὴν ὀμορφιὰ τῆς Ἄνοιξης. Μὴν ξεχνᾶς πῶς κάτω ἀπὸ τὰ φύλλα αὐτοῦ τοῦ πλατάνου προφυλάσσονται τὰ πουλιὰ καὶ ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ ἀπὸ τοῦ ἥλιου τὶς καυτερὲς ἀκτῖνες καὶ ἀπὸ τὰ ἁρπαχτικὰ ὄρνια. Πόσοι βοσκοὶ καὶ ταξιδιῶτες καὶ γεωργοί, ὅταν ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ φλογίζει τὰ πάντα, ἔρχονται καὶ ἀναπαύονται κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο αὐτοῦ τοῦ δέντρου καὶ δροσίζονται σβύνοντας τὴ δίψα τους στὸ ὄμορφο αὐτὸ ρεματάκι καὶ δοξολογοῦν τὸν Θεό; Καὶ πόσα κοπάδια καὶ πόσα πουλιὰ δὲν ποτίζει τὸ δροσερὸ αὐτὸ καὶ ἐρημικὸ ποταμάκι;

Τὰ σπίτια ποὺ κατοικοῦμε, τὰ θρανία τοῦ σχολείου ποὺ καθόμαστε, τὰ τραπέζια στὰ ὁποῖα τρῶμε, καὶ γράφουμε καὶ διαβάζουμε, εἶναι φτιασμένα ἀπὸ ξύλα καὶ σανίδες ποὺ γίνηκαν ἀπὸ ἄκαρπα δέντρα, ὅπως εἶναι καὶ τὸ πλατάνι αὐτὸ ποὺ μᾶς φιλοξενεῖ κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο του. Φαντασθῆτε πόσο θὰ ὑποφέραμε τὸ χειμῶνα ἂν δὲν εἴχαμε τὰ ξύλα τῶν δέντρων καὶ τὰ κάρβουνα!

Τελειώνοντας ὁ Γεροστάθης ρώτησε τὸ συμμαθητή μας ἂν ἐπιμένη νὰ θεωρῆ ἀνωφελῆ καὶ περιττὰ τὰ ρυάκια καὶ τὰ ἄκαρπα δέντρα! Καὶ τὸ παιδὶ ἀπάντησε πῶς πολὺ καλὰ κατάλαβε ὅτι ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα.

(Ἀπὸ τὸ «Γεροστάθη»)

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ὁ Χίλων ὁ Λακεδαίμονος εἶπε:
Γνῶθι σ' αὐτόν.
Μὴ κακολόγει τοὺς πλησίον
Πρεσβύτερον σέβου.
Τὸ δυστυχοῦντι μὴ ἐπιγέλα.
Θυμοῦ κράτει,
Μὴ ἐπιθύμει ἀδύνατα,
Νόμοι πείθου.
Ἡ γλῶσσα σου μὴ προτρέχετω τοῦ νοῦ.

Ζημίαι αἱροῦ μᾶλλον ἢ κέρδος αἰσχρόν, τὸ μὲν γὰρ ἅπαξ σὲ λυπήση, τὸ δὲ ἀεί.

Ἐπὶ τὰ δεῖπνα τῶν φίλων βραδέως πορεύου, ἐπὶ δὲ τὰς ἀτυχίας ταχέως.

Δηλαδή: Νὰ γνωρίζης τὸν ἑαυτόν σου.

Νὰ προτιμᾶς τὴ ζημία παρὰ τὸ αἰσχρὸ κέρδος, διότι τὸ μὲν πρῶτον θὰ σὲ λυπήση μιὰ φορὰ ἐνῶ τὸ δεύτερο πάντα.

Στὰ δεῖπνα ποὺ σὲ καλοῦν οἱ φίλοι σου, νὰ πηγαίνης σιγά, ἐνῶ ὅταν δυστυχοῦν καὶ σὲ ἔχουν ἀνάγκη, νὰ πηγαίνης γρήγορα.

Ὅταν ἀδικεῖσαι νὰ φαίνεσαι διαλακτικός.

Ἡ γλῶσσα σου νὰ μὴ τρέχη πρῶτα ἀπὸ τὸ μυαλό.

Ο ΓΑΤΟΣ

Στὴν θερμάστρα ἐμπρὸς
ἕνας γάτος χονδρὸς
πάντ' ἁπλώνεται
μὲ τὰ μάτια κλειστὰ
ἀγαπᾶ στὰ ζεστὰ
νὰ τεντώνεται.
Τεμπελιὰ κανταριὰ
ρωθωνίζει βαρειά.
Τὸν ἀκούετε;
Κάπου - κάπου ξυπνᾶ
καὶ μὲ μάτια στιλπνὰ
ξερολούεται.
Πλὴν τὸ πτῶμα αὐτὸ
ποὖν ἐδῶ ξαπλωτὸ
— τί νομίζετε;

Ἐν καιρῷ τῆς νυκτὸς
ἕνας λέων φρικτὸς
ἀγωνίζεται
κάτω χθὲς στὴν αὐλὴ
χύθηκ' αἷμα πολὺ
ἀπ' τὸ νῦχι του
στὰ ποντίκια σφαγὴ
τὸν φθονοῦν στρατηγοὶ
γιὰ τὴν τύχη του.

ΗΛΙΑΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Η «ΚΟΥΤΣΟΜΠΟΛΑ» τοῦ φτερωτοῦ κόσμου

Ἡ Κίσσα εἶναι ἡ κουτσομπόλα τοῦ φτερωτοῦ κόσμου! Δὲν λέει ποτὲ καλὸ λόγο. Ὅλους θὰ τοὺς περιπαίξη, θὰ τοὺς ἀναγελάση! Εἶναι λαλίστατη γι' αὐτὸ καὶ ὁ Αἰλιανὸς τὴν λέει «λάλον». Ἀλλάζει χίλιες φωνές! Μιμεῖται καὶ τὴν φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου!

Καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἀκόμη τὴ θεωροῦσαν φλύαρη καὶ βρωμόστομη. Καὶ ἔφτιασαν κι' αὐτοὶ τὸ μῦθο τους:

Οἱ Πιερίδες Μοῦσες συναγωνίστηκαν στὴ μουσικὴ μὲ τὶς Μοῦσες τοῦ Ἑλικῶνα. Τραγούδισαν κι' ἔπαιξαν ὄργανα. Μὰ νικήτριες βγῆκαν οἱ Μοῦσες τοῦ Ἑλικῶνα. Καὶ οἱ νικημένες, ἀντὶ νὰ παραδεχτοῦν τὴν ἧττα τους, ἄρχισαν νὰ κακολογοῦν τὶς νικήτριες.

Αὐτὸ ἐξώργισε τὴν Καλλιόπη.

— Μὰ αὐτὰ εἶναι ἀσυγχώρητα, εἶπε ἡ Καλλιόπη. Δὲν σᾶς φτάνει, τοὺς λέει, ποὺ νικηθήκατε, θέλετε τώρα καὶ ρέστα;

Μὰ ποῦ νὰ κλείσουν τὸ στόμα τους οἱ Πιερίδες Μοῦσες, τὸ χαβά τους! Μὰ καὶ τί δὲν τοὺς ἔλεγαν! Κορόϊδευαν τὶς Μοῦσες τοῦ Ἑλικῶνα. Γελοῦσαν ἀδιάντροπα, φλυαροῦσαν. Εἶδε ὁ Δίας τὴν ἀδικία καὶ τὶς μεταμόρφωσε σὲ πουλιά. Κι' ἔτσι γινῆκαν οἱ Κίσσες.

Μὰ καὶ πουλιὰ ποὺ γινῆκαν δὲν σταμάτησαν τὴν κακολογιά τους. Φλυαροῦν ἀκατάπαυστα καὶ κοροϊδεύουν ὅλον τὸν κόσμο! Θέλουν νὰ παραβγοῦν στὸ τραγούδι καὶ μιμοῦνται τὶς ἀνθρώπινες φωνὲς καὶ τὰ τραγούδια!...

Μὰ οἱ Μοῦσες τοῦ Ἑλικῶνα δὲν τὶς προσέχουν πιὰ καὶ τὶς ἀφήνουν νὰ τοὺς λένε κάθε μέρα... τὰ ἐφ' ἁμάξης.

Καὶ οἱ νεώτεροι ἔβγαλαν κι' αὐτοὶ τὸ μῦθο τους:

Ἦταν κάποτε ἕνα κορίτσι ἔξυπνο καὶ ἐργατικό! Μὰ εἶχε τὴν ἀτυχία, μικρὴ ἀκόμη, νὰ χάση τὴ μάννα της. Ὁ πατέρας της ξαναπαντρεύτηκε, κι' ἡ μητρυιά, κακὴ καὶ ἰδιότροπη, τὴν κακομεταχειριζόταν! Τὴν ἔδερνε ἀλύπητα καὶ τὴν ἄφηνε νηστική. Κι' αὐτὴ ἔτρεχε στὸ κοντινὸ δάσος, κι' ἔτρωγε βελανίδια.

Μὰ σὰν ξαναγύριζε στὸ σπίτι, ἡ μητρυιά της εὕρισκε κάποια ἀφορμὴ νὰ τὴν ξυλοφορτώση! Εἶδε κι' ἀποεῖδε ἡ κακομοίρα καὶ παρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τὴν κάνη πουλί. Κι' ὁ Θεὸς τὴν ἔκαμε κίσσα.

Κι' ἀπὸ τότε στὰ δάση τρώει βελανίδια καὶ μόλις δῆ ἄνθρωπο τοῦ λέει τὸ παράπονό της.

26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1912

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΛΑΜΠΡΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἡ Ἑλλάδα μας εἶναι μιὰ μικρὴ χώρα μὲ πληθυσμὸ μόλις δυὸ ἑκατομμύρια! Τὰ σύνορά της βρίσκονται πιὸ κάτω ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο! Ἀρχίζουν ἀπὸ τὸν Ἄραχθο, τὸ γνωστὸ ποτάμι ποὺ ἀγκαλιάζει σφιχτὰ τὴν ὄμορφη Ἄρτα μας, καὶ τελειώνουν στὶς ἐκβολὲς τοῦ Πηνειοῦ στὸ Αἰγαῖο! Ἀπὸ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου μόνο οἱ Κυκλάδες εἶναι Ἑλληνικές! Ἡ Σάμος, ἡ Μυτιλήνη, ἡ Χίος, ἡ Κρήτη, τὰ Δωδεκάνησα δὲν ἔχουν ἀκόμη πραγματοποιήσει τὸν προαιώνιο πόθο τους! Νὰ σπάσουν τὰ δεσμὰ τῆς σκλαβιᾶς τους!...

Τ' ἀδέλφια μας, οἱ Ἕλληνες στὴν Ἤπειρο, σ' ἕνα μικρὸ μέρος τῆς Θεσσαλίας, στὴ Δυτικὴ τὴν Κεντρικὴ καὶ Ἀνατολικὴ Μακεδονία, στὴ Θράκη, στενάζουν κάτω ἀπὸ τὰ πιὸ βαρειὰ δεσμὰ τῆς δουλείας... Καὶ περιμένουν χρόνια τώρα τὴν ἀπελευθέρωσή τους...

Οἱ Ἕλληνες στὴ Θεσσαλία, στὴ Στερεά, στὴν Πελοπόννησο, στὶς Κυκλάδες καὶ στὰ Ἑπτάνησα ζοῦν πάντα μὲ τὸ ὄνειρο νὰ ξεσκλαβώσουν τὰ ἀδέλφια τους...

Εἶναι τὸ πανελλήνιο ὄνειρο. Εἶναι ζήτημα τιμῆς, εἶναι ἐθνικὴ ὑποχρέωση νὰ χαρίσουν τὴν ἐλευθερία στοὺς σκλαβωμένους ἀδελφούς μας!...

Καὶ ἡ εὐλογημένη μέρα ἦρθε...

Οἱ λαοὶ στὰ Βαλκάνια πῆραν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ διώξουν τὸν κατακτητή!...

*

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἰδιαίτερα ξεσηκώθηκε μὲ ἐνθουσιασμό!... Πίστεψε πὼς ἦρθε ἡ στιγμὴ νὰ πραγματοποιήση τὸ παλιὸ ὄνειρό του... Νὰ διώξη τούς Τούρκους στὴν «Κόκκινη Μηλιά». Δὲν ὑπῆρχε, βέβαια, τόπος μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα! Μὰ οἱ γιαγιάδες στὰ παραμύθια τους, οἱ δάσκαλοι στὰ μαθήματά τους τῆς ἱστορίας, οἱ μεγάλοι στὶς κουβέντες τους ἐπαναλάμβαναν την παλιὰ πολὺ παλιὰ προφητεία. Θὰ ἔρθη ἡ ἡμέρα ποὺ θὰ διώξουμε τούς τούρκους στὴν «Κόκκινη Μηλιά». Καὶ ἡ φαντασία τους τοποθετοῦσε τὸν τόπο αὐτὸ κάτω στὰ βάθη τῆς Ἀσίας.

Οἱ Ἕλληνες μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Βασιλέα τους, τὸν Γεώργιο τὸν Α΄, καὶ πρωθυπουργὸ τὸν Ἐλευθέριο Βενιζέλο καὶ μὲ ἀρχιστράτηγο τὸν τότε Διάδοχο Κωνσταντῖνο, μπῆκαν μὲ ἀποφασιστικότητα στὸν Ἀγῶνα! Ἡ Μελούνα, τὸ βουνὸ τῶν συνόρων, ἐκεῖ κοντὰ στὴν Θεσσαλία, ἀνάμεσα Τυρνάβου καὶ Ἐλασσῶνας, ἦταν μέχρι τότε ὁ Βράχος, ἀπάνω στὸν ὁποῖο τὰ ἐθνικά μας ὄνειρα εὕρισκαν τὴν πιὸ τραγικὴ τους διάψευση. Μὰ τώρα στὴν ὁρμὴ τοῦ στρατοῦ μας τὰ περάσματα τῆς Μελοῦνας ἀφήνονται ἐλεύθερα καὶ οἱ Τοῦρκοι πανικόβλητοι τὰ ἐγκαταλείπουν!... Καὶ ὁ στρατός μας τούς κυνηγάει γιὰ νὰ φτάση, ἀπὸ νίκη σὲ νίκη ἀπὸ θρίαμβο σὲ θρίαμβο τροπαιοῦχος, στὴ Θεσσαλονίκη...

*

Ἡ μυριόμορφη νύφη τοῦ Θερμαϊκοῦ ἡ Θεσσαλονίκη ἦταν πάντα Ἑλληνική. Χτίστηκε ἀπὸ τὸν Κάσσανδρο στὰ 315 π.Χ καὶ πῆρε τὸ ὄνομα αὐτὸ ἀπὸ τὴ γυναῖκα τοῦ Κασσάνδρου τὴν Θεσσαλονίκη, ἀδελφὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἀπὸ τότε γίνηκε πολλὲς φορὲς τὸ «μῆλον τῆς Ἔριδος». Πολλοὶ προσπάθησαν νὰ τὴν κατακτήσουν. Καὶ ἀρκετοὶ τὰ κατάφεραν. Τέλος τὸ 1430 κατακτήθηκε ἀπὸ τούς Τούρκους. Μὰ παρ' ὅλες τὶς περιπέτειές της, παρὰ τὰ βάσανα τῶν κατοίκων της, τὶς αἱματοχυσίες, καὶ τὶς σφαγές, ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἔχασε οὔτε μιὰ μέρα τὸν Ἐθνικὸ χαρακτῆρα της. Ἦταν Ἑλληνική! Οἱ μανάδες γαλουχοῦσαν τὰ παιδιά τους μὲ τὴν ἰδέα τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδας. Στὰ μπαοῦλα τῶν κοριτσιῶν, βαθειά, ἀνάμεσα στὶς προῖκες τους βρισκόταν κρυμμένη ἡ Ἑλληνικὴ σημαία, σὰν σύμβολο, μὰ καὶ σὰν μιὰ ὁμολογία τῆς ἐθνικῆς πίστης τους!

Πρὸς τὴν ὄμορφη αὐτὴ πόλη βαδίζουν τώρα τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα!...

Οἱ Ἕλληνες τῆς Θεσσαλονίκης ἑτοιμάζονται γιὰ νὰ πανηγυρίσουν τὴ γιορτὴ τοῦ πολιούχου καὶ προστάτη τους, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου!... Ὁ περικαλλὴς Ναὸς τοῦ Ἁγίου δὲν εἶναι μόνο τὸ θρησκευτικό, εἶναι καὶ τὸ ἐθνικὸ κέντρο τῶν Ἑλλήνων τῆς Θεσσαλονίκης.

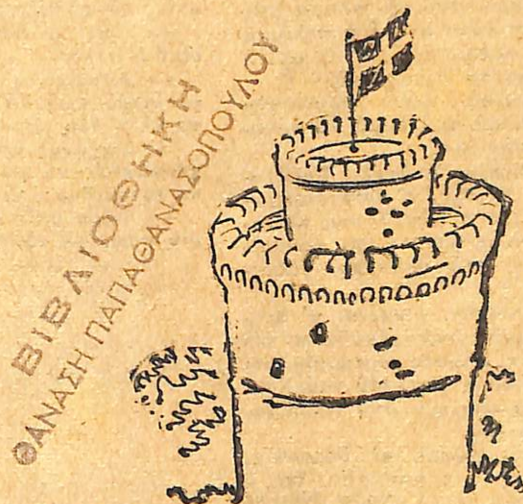
Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἦταν ὁ προστάτης τῶν Ὀρθοδόξων, ποὺ ἔσωσε τὴν Θεσσαλονίκη τόσες φορὲς ἀπὸ τὶς βαρβαρικὲς ἐπιδρομές. Ἦταν ὁ Ἅγιος ποὺ σὰν «Ἰδέα» κρατοῦσε ἑνωμένους τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς ὁδηγοῦσε πάντα στὸν Ἐθνικό, στὸν Ἑλληνικό, στὸ Χριστιανικὸ δρόμο!... Ἦταν ὁ μεγάλος μάρτυρας ποὺ πρόσφερε τὸν ἑαυτό του θυσία στὸ βωμὸ τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Χριστιανωσύνης. Τὸ ὡραῖο του παράδειγμα νὰ πεθάνη γιὰ τὴν πίστη καὶ τὴν πατρίδα ἀτσαλώνει τὶς ἑλληνικὲς ψυχὲς καὶ τούς δείχνει τὸ καθῆκον τους: πὼς εἶναι ὄμορφο, πὼς εἶναι θεῖο νὰ πεθαίνη κανεὶς γιὰ τὰ ἰδανικὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδας.

*

Κι' ἐνῶ οἱ καμπάνες σημαίνουν τὸν Ἑσπερινὸ στὶς 25 Ὀκτωβρίου, οἱ προφυλακὲς τοῦ στρατοῦ μας φθάνουν ἐμπρὸς στὴ Θεσσαλονίκη...

Τὶ ἐξαιρετικὴ ἀλήθεια σύμπτωση. Τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου νὰ μπαίνουν στὴν Θεσσαλονίκη ἀπελευθερωτικὰ τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ στρατηλάτη Διάδοχο...

Ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ ἀπελευθερωθῆ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ Θεσσαλονίκη. Ἦταν ἡ ἀπόφαση τοῦ Ὑψίστου νὰ ξαναγυρίση

στην ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας Ἑλλάδας ἡ Ἑλληνικωτάτη Θεσσαλονίκη...

Στρατὸς καὶ λαὸς στὶς 26 Ὀκτωβρίου 1912 ἔχουν διπλογιόρτι. Καὶ δοξάζουν τὸ Θεό γιὰ τὸ φανέρωμα ἐκεῖνο τῆς ἀποφασής του: Νὰ μείνη γιὰ πάντα ἡ Θεσσαλονίκη Ἑλληνική...

Λίγες ἡμέρες κατόπιν ὁ Βασιληᾶς φθάνει στὴν Θεσσαλονίκη καὶ μένει ἐκεῖ. Μένει ὅπως εἶπε γιὰ νὰ διαδηλώση τὴν ἀπόφαση τῆς Ἑλλάδας νὰ κρατήση μὲ κάθε θυσία τὴν Μακεδονικὴ πρωτεύουσα.

Σὲ λίγους μῆνες τὸ αἷμα τοῦ Γεωργίου Α΄ ποτίζει τούς δρόμους τῆς Θεσσαλονίκης, σὰν μιὰ σπονδὴ δεσμῶν τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας Ἑλλάδας...

Ἡ Ἑλληνικὴ Θεσσαλονίκη, τὸ καμάρι τῆς Μακεδονίας καὶ τὸ καύχημα τῆς πατρίδας μας, ποὺ καθαγιάστηκε μὲ τὸ αἷμα τοῦ Βασιλέως της καὶ τὸ αἷμα τόσων μαρτύρων, εἶναι καὶ παραμένει Ἑλληνική. Ἑλληνικὴ στούς αἰῶνες...

Ὁ ἀόρατος ΤΟΞΟΤΗΣ

Εἶχε μπῆ ὁ Αὔγουστος μὲ τὶς πρῶτες δροσιές, προμηνύματα τοῦ χειμῶνα. Ὁ Χαγάνος κανένα ἐχθρὸ δὲν φοβόταν, ὅσο τὸν ἀσπρομάλλη αὐτὸ στρατηγό. Ἄν τοῦ ἔκανε ἄξαφνα μιὰ ἐπίθεση μὲ τὰ βέλη τῆς καταιγίδας καὶ τὶς πύρινες κονταριὲς τ' ἀστροπελέκια θὰ τοῦ σκόρπιζε τὸν στρατὸ σὰν τὰ ταξιδιάρικα χελιδόνια. Ἡ πολιορκία θὰ τελείωνε ἄδοξα καὶ τὰ πλούτη τῆς «Βασιλίδας» θὰ χάνονταν μιὰ γιὰ πάντα γιὰ τοὺς Ἀβάρους. Ἔπρεπε λοιπόν, νὰ βιαστῆ νὰ κουρσέψη τὴν πόλη, ὅσο κρατοῦσε τὸ καλοκαίρι κι' ὁ αὐτοκράτορας κυνηγοῦσε τοὺς Πέρσες στὴν Τραπεζοῦντα.

Θὰ τἄπαιζε αὔριο ὅλα γιὰ ὅλα. Γι' αὐτὸ φώναξε ἀπόψε σὲ σύναξη τὸ στρατό του, κάτω ἀπὸ τ' ἄστρα, νὰ τοὺς μιλήση γιὰ τὴν ἐπίθεση.

Ἀνέβηκε στὴν ξύλινη ἐξέδρα ποὺ εἶχαν στήσει γι' αὐτὸν καὶ τοὺς πρέσβεις ποὺ εἶχαν στείλει οἱ Πέρσες. Φοροῦσε τὴν πλούσια βασιλικὴ φορεσιά, ποὺ τοῦ εἶχε στείλει δῶρο ὁ Ἡράκλειος ὅταν εἶχαν κάμει τὴ συμμαχία ποὺ πρόδιδε τώρα ὁ Χαγάνος. Ἄσπρο κεντητὸ χιτώνα μὲ πολύχρωμη ζώνη πλατειά, κεντητή. Κι' ἀπὸ πάνω ἕνα μανδύα φανταχτερὸ μὲ μακρυὰ καὶ στενὰ μανίκια, στολισμένο ὁλόγυρα μὲ μιὰ κόκκινη μπορντούρα.

Τὰ μακρυὰ ἀκατάστατα μαλλιά του καὶ τ' ἀχτένιστα μαῦρα σγουρὰ γένεια του μπερδεύονταν κάθε τόσο στὰ δυὸ πελώρια σκουλαρίκια ποὺ κρέμονταν ἀπ' τ' αὐτιά του κατὰ τὸ ἔθιμο τὸ βαρβαρικό.

Βροντερὴ ἀντηχοῦσε ἡ φωνή του σὰν τὴν κραυγὴ τοῦ γυπαετοῦ ποὺ ὁρμᾶ νὰ κατασπαράξη τὰ μικροπούλια.

Οἱ ὀγδόντα χιλιάδες Ἄβαροι, Βούλγαροι, Γέπιδες καὶ Σκύθες, π' ἀποτελοῦσαν τ' ἀνεμομάζωμα τοῦ στρατοῦ του, κοίταζαν τὸν τρομερό τους ἀφέντη ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι, ἀντὶ γιὰ σκῆπτρο, μαστίγιο.

Δίπλα του στέκονταν, ντυμένοι μ' ἀνατολίτικη πολυτέλεια, στὰ μεταξωτὰ καὶ στ' ἀτλάζια, τρεῖς Πέρσες ἀπεσταλμένοι τοῦ Σαραβαροῦ, τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Χοσρόη, ποὖχε στήσει ἀντίκρυ στὴ Χαλκηδόνα τὸ στρατόπεδό του.

Ὁ Χαγάνος προχώρησε μὲ ὑπεροψία, παίζοντας στὸν ἀέρα τὸ καμτσίκι, ἐνῶ ὁ στρατός του κοίταζε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ τοὺς λαμπροστόλιστους Ἀσιᾶτες.

— Γενναῖοι μου Ἄβαροι, κι' ἐσεῖς τ' ἄλλα ἔθνη ποὺ πολεμᾶτε μαζί μας, εἶπε ὁ ἡγεμόνας ξημερώνει ἐπὶ τέλους ἡ μεγάλη μέρα ποὺ θὰ χορτάση τὸ μάτι σας ἀπὸ πλούτη. Οἱ κατάσκοποί μας θαμπώθηκαν ἀπ' τοὺς θησαυροὺς τῆς μεγάλης αὐτῆς πολιτείας. Στέμματα, λέει καὶ μῆτρες δεσποτικές, σκῆπτρα, πατερίτσες, ράσα, πορφύρες, ὅλα κολυμποῦνε στὶς διαμαντόπετρες στὰ μαργαριτάρια καὶ στὰ ρουμπίνια. Ἀμέτρητα εἶναι τὰ χρυσὰ δισκοπότηρα, οἱ μαλαματένιες κοῦπες τ' ἅρματα τ' ἀσημένια κι' ὁ θρόνος ἀπὸ σεντέφι. Ὅλα αὐτὰ θἆναι αὔριο δικά σας, ἂν κυριέψετε τὴν Κωνσταντινούπολη. Μιὰ βδομάδα θἄχετε ὅλα τὰ ἐλεύθερα νὰ καῖτε ν' ἁρπάζετε, νὰ κουρσεύετε τὰ παλάτια τὶς ἐκκλησίες καὶ τὰ μοναστήρια. Ὅρεξη νἄχετε μόνο καὶ δύναμη νὰ σηκώνετε πλούτη.

Ἄστραψαν ἀπὸ ἀπληστία, φωσφόρισαν σὰν τῶν λύκων μεσ' στὸ σκοτάδι, τὰ μάτια τοῦ συρφετοῦ.

— Φωτιὰ στὸ Βυζάντιο, φώναξαν. Θέλομε τὰ πλούτη τους θέλουμε ὅλα τους τ' ἀγαθά, θέλουμε τὴν πόλη.

— Αὔριο θἆναι δική σας, ξανάπε ὁ Μεγάλος Χάν. Ὕστερα δείχνοντας τοὺς τρεῖς Ἀσιᾶτες, ποὺ κάθονταν μεγαλόπρεπα δίπλα του, εἶπε:

— Νὰ οἱ γενναῖοι μας σύμμαχοι, οἱ πρέσβεις τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Χοσρόη. Σαραβαρᾶς εἶναι τ' ὄνομά του κι' αὐτὸ σημαίνει «Βασιλικὸς κάπρος». Ναί, ἕνας κάπρος ἀγριεμένος θὰ ξεχυθῆ αὔριο ἀπ' τὴ Χαλκηδόνα νὰ βοηθήση τὴν ἐπίθεσή μας. Τὰ μονόξυλα τῶν συμμάχων μας τῶν Σλαύων θὰ μεταφέρουν τ' ἀσκέρια του τὰ χαράματα.

Ἀπόψε μόνο θὰ κοιμηθῆτε στὰ τσαντήρια σας. Αὔριο θἄχετε στρώματα μαλακὰ καὶ σεντόνια μεταξωτὰ στ' ἀρχοντόσπιτα τῶν Βυζαντινῶν.

Μιὰ πολεμικὴ ἰαχὴ δέχτηκε τὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ. Οὔρλιασαν τὰ πλήθη, σήκωσαν ἀπειλητικὰ τὰ κυρτά τους δοξάρια καὶ τὰ βαρειά τους σπαθιά.

Μὰ ἐκεῖ, κοντὰ στὴν ἐξέδρα, νομίζοντας πὼς ὁ θόρυβος ἔπνιγε τὴ φωνή τους, δυὸ βαθμοφόροι ἄρχισαν μιὰ παράξενη κουβέντα:

— Φτάνει νὰ μὴ φανῆ πάλι κεῖνος ὁ τοξότης στὰ τείχη, γιατὶ θὰ τὸ βάλουν στὰ πόδια σὰν τοὺς λαγούς.

— Πὼς θὰ φανῆ, ἀφοῦ εἶναι ἀόρατος, εἶπε ὁ ἄλλος.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερο. Τὸν ἀόρατο ἐχθρὸ πὼς νὰ τὸν χτυπήσης. Ὡστόσο τὰ βέλη του κάνουν θραύση.

Ὁ Χαγάνος ἄκουσε τὰ λόγια τους καὶ χτυπῶντας τὸ μαστίγιο στὸν ἀέρα, ἔδωκε τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἀποχώρηση.

— Τώρα στὶς σκηνές σας εἶπε. Κι' αὔριο πρωΐ μὲ τὸν ἦχο τῆς τρουμπέτας, νὰ ξεχυθῆτε σὰν τὰ θεριά, νὰ κουρσέψετε τὸ Βυζάντιο.

Μὲ τὸ πρῶτο σφύριγμα τοῦ μαστιγίου ἄδειασε κιόλας ὁ χῶρος. Μὰ ὁ Χαγάνος ἔκαμε νόημα στοὺς δυὸ βαθμοφόρους νὰ μείνουν στὴ θέση τους. Πῆγε κοντά τους νὰ μὴν τὸν ἀκούσουν οἱ Πέρσες καὶ ρώτησε αὐστηρά.

— Τί παραμύθια ἦταν αὐτὰ π' ἄκουσα πρὶν ἀπ' τὸ στόμα σας;

— Ἄρχοντά μου, εἶπε ὁ πρῶτος ἀξιωματικός. Βγῆκε μιὰ διάδοση πὼς στὴν ἔφοδο ποὺ εἴχαμε κάμει πρὶν ἀπὸ μέρες ἐνῶ ὅλα πήγαιναν μιὰ χαρά, ὁ στρατός μας δέχτηκε μιὰ ἀόρατη ἐπίθεση φτάνοντας στὰ τείχη. Ἀπὸ ἕναν πύργο ἔπεφταν, βροχὴ φλογισμένες σαΐτες... Ἕνας ἀόρατος, λέει τοξότης ὑπερασπίζει τὴν πόλη.

— Τὶς εἶδε κανεὶς αὐτὲς τὶς σαΐτες; ρώτησε ὁ Ἄβαρος. Τὶς ἔπιασε μὲ τὸ χέρι του. Γιατὶ δὲν μοῦ φέρατε μιὰ νὰ τὴ δῶ κι' ἐγώ, νὰ τὴν ἐξετάσω;

— Μεγάλε μου Χάν, ἀποκρίθηκε ὁ βαθμοφόρος, δὲν πιάνονται οἱ σαΐτες ἐκεῖνες. Ποιὸς μπορεῖ νὰ πιάση τ' ἀστροπελέκι! Ὅμως τὶς εἶδαν πολλοὶ νὰ πέφτουν σὰν πύρινες γλῶσσες καὶ νὰ σκορπίζουν τὸν πανικό.

— Χά! Χά! Χά!, ἔκαμε ὁ Χαγάνος ξαλαφρωμένος. Εἶπα κι' ἐγὼ πὼς μπορεῖ νἆταν κανένα ὅπλο καινούργιο ποὺ ἀνακάλυψαν οἱ Βυζαντινοί! Ἀφοῦ ὅμως δὲν πιάνονται, εἶναι φαντασίες τῶν φοβιτσιάρηδων. Ἄν ἀκούσετε αὔριο τέτοια παραμύθια, ξέρετε πὼς νὰ κλείσετε τὰ χείλη ποὺ τὰ ξεφουρνίζουν.

Γύρισε ὕστερα στοὺς συμμάχους του, τοὺς τρεῖς Πέρσες, ποὺ εἶχε στείλει ὁ Σαραβαρᾶς καὶ τοὺς εἶπε:

— Φύγετε ἀμέσως καὶ πέστε στὸ στρατηγό σας αὐτὸ ποὺ εἴδατε. Ὀγδόντα χιλιάδες ἀτρόμητοι Ἄβαροι ἀνυπομονοῦν νὰ χτυπήσουν τὰ τείχη. Μὲ τὶς πρῶτες ἀκτίνες τοῦ ἥλιου θὰ πέσωμε ἐπάνω τους μὲ τεράστιες πολιορκητικὲς μηχανές. Πύργους καταπέλτες, χελῶνες, κριοὺς κι' ἄλλα μηχανήματα ποὺ δὲν τὰ φαντάζεστε. Σὲ δυό, τρεῖς ὧρες τὸ Βυζάντιο θἄχη σαρωθῆ. Πές, λοιπόν, στὸ Βασιλικὸ Κάπρο, ἂν θέλη νὰ μοιραστῆ μαζί μας τὰ λάφυρα, νὰ προλάβη νὰ πάρη μέρος στὴ πολιορκία.

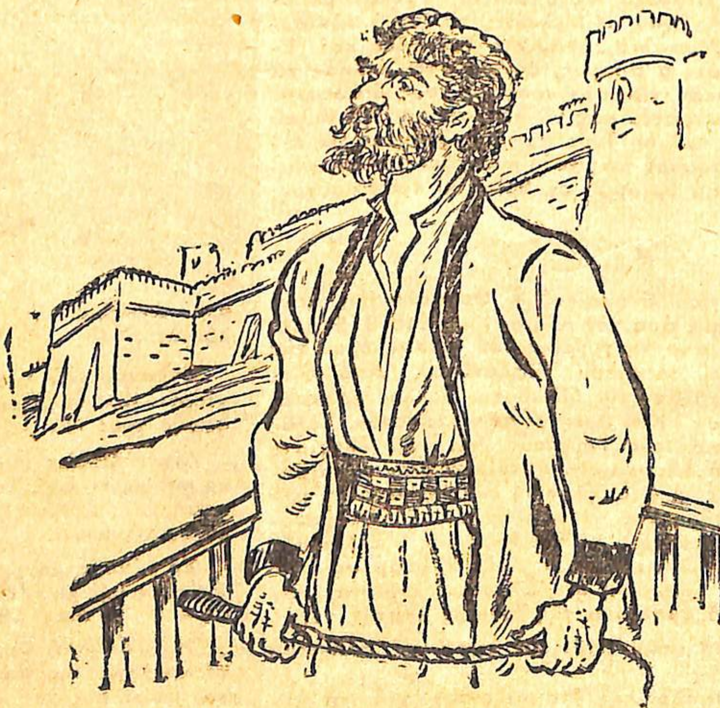
★

Τὴν ἴδια ἐκείνη νύχτα, ὁ μάγιστρος Βῶνος, ἀνήσυχος γιὰ τὴν κίνηση ποὺ σημειωνόταν στὸ στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν, ἔστησε ἐνέδρα στὸ πέρασμα τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος κι' ἔπιασε τοὺς Πέρσες.

Ὁ ἕνας, κρυμμένος μέσα στὴ βάρκα, κάτω ἀπὸ προβειές, σκοτώθηκε στὴ συμπλοκή. Τὸν ἄφηκαν στὸ βαρκάρη νὰ τὸν πάη νεκρὸ στὸ Σαραβαρᾶ, μὲ τὸ μήνυμα πὼς τὸν πρόδωσε τάχα ὁ Χαγάνος καὶ παράδωσε στὸ Βυζάντιο τοὺς ἀνθρώπους του.

Ὁ δεύτερος Πέρσης ξέφυγε καὶ πῆγε στοὺς Ἀβάρους σκορπίζοντας στὸ στρατόπεδό τους τὸν πανικό. Ὁ τρίτος πιάστηκε ζωντανὸς καὶ μαρτύρησε στοὺς Βυζαντινοὺς ὅσα εἶχε ἀκούσει ἀπ' τὸ Χαγάνο γιὰ τὴν αὐριανὴ ἔφοδο. Ἔτσι τὸ Βυζάντιο δὲν αἰφνιδιάστηκε.

Ὁ Πατριάρχης Σέργιος μὲ τὸ Μάγιστρο

Ἀντὶ γιὰ σκῆπτρο κρατοῦσε μαστίγιο

Βώνο κατάστρωσαν κείνη τὴ νύχτα τὰ σχέδια γιὰ τὴν ἄμυνά τους.

Τὰ χαράματα τῆς ἄλλης μερας, μιὰ φωνὴ ξύπνησε τὸ Νικήτα: Σήκωσε τὰ μάτια κι' εἶδε μιὰ κόρη ἐξαίσιας ὀμορφιᾶς, σκεπασμένη μὲ πέπλο.

— Ἔλα μαζί μου στὰ τειχη, παλληκάρι, τοῦ εἶπε. Μαζὶ θὰ νικήσουμε σήμερα τοὺς βαρβάρους!

Ὁ Νικήτας πεταχτηκε ἀπ' τὸ κρεββάτι του, μὰ δὲν εἶδε τίποτε... Ἡ γλυκειὰ ὀπτασία εἶχε χαθῆ. Κι' ὅμως ἄκουγε ἀκόμα, θαρρεῖς, τη φωνή της. «Ἔλα μαζί μου στὰ τείχη».

Δεν εἶχε προφτάσει νὰ ξεδιαλύνη τὶς σκέψεις του κι' ὁ Μάγιστρος Βῶνος βρισκόταν μπροστά του.

— Ἐπάνω, Νικήτα!

— Στὶς προσταγές σας !

— Μοῦπαν πὼς ζήλεψες κάποιο φίλο σου ποὺ κινδύνεψε γιὰ τὴ Βασιλεύουσα πρὶν ἀπὸ μέρες. Θάθελες νὰ σοῦ δώσω σήμερα τὴν τιμὴ νὰ τὸν μιμηθῆς ;

— Χρειάζεστε κι' ἄλλον κολυμπητὴ σὰν τὸν Ἀθηνόδωρο ; Περιμένω τὶς προσταγές σας νὰ πέσω στὴ θάλασσα.

— Ὄχι στὴ θάλασσα σήμερα, Νικήτα. Σὲ χρειάζομαι νὰ πετάξης στὸν ἀέρα.

Τὸ παλληκάρι κοίταξε ἀπορημένο τὸν ἀντιπρόσωπο τοῦ Ἡράκλειου. Θυμήθηκε καὶ τὰ λόγια ποὺ τοὺς εἶχε μηνύσει ὁ Χαγάνος: «Μόνο ἂν γίνετε ψάρια στὴ θάλασσα ἢ πουλιὰ στὸν ἀέρα, μπορεῖ νὰ σωθῆτε». Ὁ Ἀθηνόδωρος ἔγινε ψάρι κι' αὐτὸς ἔπρεπε τώρα νὰ γίνη πουλί. Ποῦ θὰ πήγαινε; Καὶ μὲ τὶ φτερά ;

— Δὲ θὰ σοῦ πῶ περισσότερα, ἔλα μαζί μου, Νικήτα, εἶπε ὁ Μάγιστρος καί, χωρὶς νὰ ρωτήση πιὰ τίποτε ἄλλο, ὁ νέος τὸν ἀκολούθησε...

★

Ἡ ἐπίθεση εἶχε ἀρχίσει... Πυκνὸ δάσος ἀπὸ σπαθιὰ καὶ κοντάρια κύκλωνε τὰ τείχη. Τὰ βλητικὰ μηχανήματα ὠρθωθῆκαν στὸ ὕψος τοῦ κάστρου σὰ μεγαθήρια, φορτωμένα μὲ πέτρες πυρακτωμένες ποὺ τὶς πετοῦσαν πάνω στὰ τείχη. Μὰ στὴ χάλαζα αὐτὴ ποὺ δεκάτιζε τοὺς πολιορκούμενους ἀπαντοῦσε μιὰ ἄλλη χάλαζα ἀπ' τὸ μέρος τῶν Ἑλλήνων. Δώδεκα ξύλινοι πύργοι μὲ σιδερένια ἐπένδυση ποὺ καὶ πού, ὠρθωθῆκαν ἄξαφνα ἀνάμεσα στὶς δυὸ πύλες: Τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ καὶ στὸ Πολυάνδριο. Μὰ σὰν ἔκαμαν νὰ σιμώσουν στὰ τείχη, ἕνα ἀόρατο χέρι τοὺς ἀναποδογύρισε κι' οἱ ἄνθρωποι ποὺ βρίσκονταν πάνω σ' αὐτούς, ἔγιναν συντρίμμια, κάτω ἀπ' τὶς πέτρες.

Οὔρλιασε ἀπὸ τὸ κακό του ὁ Ἄβαρος ἡγεμόνας, ἔτριξε τὰ δόντια του μὲ λύσσα, χτύπησε τὰ πόδια του.

— φέρτε τοὺς κριούς, τὶς χελῶνες, τοὺς καταπέλτες, στήσετε γραμμὴ τὶς πολιορκητικὲς μηχανές. Κι' ἐνῶ ἐμεῖς θὰ χτυποῦμε ἀπὸ ἐδῶ, βάλτε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τὶς σκάλες κι' ἀνεβῆτε στὰ τείχη.

Βουνὰ ἀπὸ πέτρες ἔλουζαν σὲ λίγο τὶς ἐπάλξεις τοῦ Βυζαντίου... Βροχὴ ἀπὸ βέλη ἀπαντοῦσε ἀπὸ κεῖ. Ὁ αἰθέρας εἶχε σκοτεινιάσει. Οὔρλιαζαν, σφύριζαν, βλαστημοῦσαν σὰ δαίμονες οἱ πολύγλωσσοι στρατιῶτες τοῦ Χαγάνου. Σύσμιχτη βουὴ ἀπὸ τ' ἅρματα, τὶς κραυγὲς καὶ τὴν πετροχάλαζα, τράνταζε τὴ γῆ καὶ τὸν οὐρανό.

Μ' ἄξαφνα ἀπὸ μιὰ ἔπαλξη κίνησε ἕνα ἔμβολο καρφωμένο σὲ πάτωμα κινητό. Ἦταν ἕνα πελώριο δοκάρι, ἕνα χοντρὸ κοντάρι· ἔμοιαζε μὲ κατάρτι π' ἀνεβοκατέβαινε, σὰν τὰ γεράνια ποὺ ἔχουν γιὰ νὰ τραβᾶνε νερὸ στὰ πηγάδια.

Στὴν ἄκρη τοῦ καταρτιοῦ αὐτοῦ ἦταν δεμένο μὲ ἀλυσσίδα ἕνα καλάθι πλεγμένο μὲ σύρμα γερό. Μέσα στὸ καλάθι ἦταν ἕνας πολεμιστὴς ποὺ ξεπρόβαλε μόνο τὸ σιδερόφραχτο χέρι του καὶ τὸ πρόσωπό του κάτω ἀπ' τ' ἀτσάλινο κράνος. Κρατοῦσε πυρσὸ ἀναμμένο καὶ τὰ μάτια του ἔλαμπαν πιὸ πολὺ κι' ἀπ' τὴ φλόγα του... Καὶ νά, τὸ χέρι ἁπλώνεται καθὼς τὸ γεράνι κουνιέται κατα τοὺς πύργους. Ἕνας ξύλινος πύργος παίρνει φωτιά. Ἀνεμίζει τ' ἀγέρι τὴ φλόγα της καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ γενῆ πυροτέχνημα ὅλος ὁ πύργος. Δεν προφταίνουν οἱ βάρβαροι νὰ συνέλθουν ἀπὸ τὴν ἔκπληξή τους. Ὁ ἕνας πύργος μεταδίδει τὶς φλόγες στὸν ἄλλο, ...ίγονται στὴ σειρὰ τὰ μεγαθήρια, οἱ κριοί, οἱ χελῶνες, οἱ καταπέλτες...

— Εἶναι ἄγγελος μὲ ρομφαία, φώναζαν οἱ Βυζαντινοί. Ἡ Παναγία τὸν στέλνει νὰ σώση τὴν Πόλη.

Ἄξαφνα, ἕνας στρατιώτης, ποὺ μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς καὶ τὶς φλόγες εἶδε το πρόσωπο τοῦ Ἀγγέλου, φώναξε μὲ χαρά:

— Ὁ Νικήτας! Εἶναι ὁ Νικήτας!

Ὡς τὰ οὐράνια ἀνέβηκε τότε ἡ κραυγὴ τῶν παλληκαριῶν:

— Ὁ Σταυρὸς Νικᾶ!

Συντρίμια ἔπεφταν ἕνας, ἕνας οἱ πύργοι κι' οἱ καταπέλτες... Κι' ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ διχάλες πελώριες ἔρριχναν πίσω τὶς σκάλες μὲ τοὺς Ἀβάρους, ποὺ σκαρφάλωναν στὰ τείχη...

Ὁ Σέργιος δὲν ἀπόμενε ἀργός. Ντυμένος τ' Ἀρχιερατικά του ἄμφια, μὲ τὸν κλῆρο λαμπροφορεμένο πίσω του, πήγαινε ἀπὸ τὴ μιὰ ἔπαλξη στὴν ἄλλη, κρατώντας στὰ χέρια του τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Βλαχερνιώτισσας. Ἡ Θεία μορφή της δυνάμωνε τοὺς προμάχους καὶ τρόμαζε τοὺς ἐχθρούς.

— Νά, ἡ Κυρία μας, ἡ Προστάτισσά μας, φώναξε ὁ Σέργιος στοὺς Ἀβάρους. Νά, ἡ Ὑπέρμαχος Στρατηγός μας. Αὐτὴν πολεμᾶτε!

Κι' ἄξαφνα ἀκούστηκε ἀπ' ἀντίκρυ ἡ πρώτη κραυγή:

— Ὁ ἀόρατος τοξότης ρίχνει τὶς σαΐτες του!

Ἕνας τῶπε, τ' ἄκουσαν πολλοί. Κι' ὅσο κι' ἂν ἔκλειναν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Χαγάνου τὰ στόματα ποὺ τὸ μεταδίδαν, ἦταν χιλιάδες καὶ δὲν πρόφταιναν νὰ τὰ κλείνουν ὅλα.

— Νά, ἕνα πύρινο βέλος! Δυό! Τρία! Βροχὴ πέφτουν οἱ σαΐτες οἱ φλογερές!

Σ' ἕνα σημεῖο ἄρχισε ὁ πανικός, ὅπως μιὰ σπίθα βάνει ἀρχὴ στὴ φωτιά. Μὰ τ' ἀγέρι φυσοῦσε εὐνοϊκὸ καὶ μετάδιδε τὴ φλόγα... Ὁ φτερωτὸς ἄγγελος ποὖχε κάψει τοὺς πύργους, οἱ σκάλες ποὺ ἔπεφταν φορτωμένες, ἡ ταραχὴ τοῦ Χαγάνου καὶ τέλος αὐτὴ ἡ κραυγὴ γιὰ τὴν ὀπτασία, ἄναψαν τὴν πελώρια πυρκαγιὰ ποὺ κατάστρεψε τὸ στρατόπεδο τῶν Ἀβάρων.

— Ὁ ἀόρατος Τοξότης ὑπερασπίζει τὴν Πόλη.

Τὸ ἕνα κῦμα ἔδινε στ' ἄλλο τὸ μήνυμα, ὥσπου ἔσβησαν σ' ἕνα πέλαγος τρόμου οἱ πολεμόχαρες ἰαχὲς καὶ τὰ βάρβαρα στίφη σκορπίσαν...

— Στὶς βάρκες, νὰ πᾶμε στὴ Χαλκηδόνα, φώναξε ὁ Χαγάνος στὸ στρατό του. Ἑνωμένοι μὲ τοὺς Πέρσες θὰ ξαναγυρίσουμε νὰ χτυπήσουμε τὴν Πόλη.

Κι' ἐμπῆκαν στὶς βάρκες καὶ στὰ μονόξυλα, μὰ δὲν πρόφτασαν οὔτε νὰ κινήσουν. Ὁ Βυζαντινὸς Στόλος, σταλμένος ἀπ' τὸν Ἡράκλειο, ἦρθε στὴν ὥρα. Ἔκλεισαν μέσα στὸ στενὸ χῶρο τοῦ Χρυσοῦ Κέρατος τὰ μικρὰ σλαυοκάϊκα καὶ τ' ἀποδεκατίσανε γιὰ καλά. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀπάντηση γιὰ τὸ μήνυμα ποὖχε πάει ὁ Ἀθηνόδωρος στὴν Ἀσία. Ὅλοι οἱ Σλαῦοι ποὺ κυβερνοῦσαν τὰ μονόξυλα, πνίγηκαν σὲ κείνη τὴ ναυμαχία. Μὲ δυσκολία σώθηκε ὁ Χαγάνος μ' ἀποδεκατισμένο τὸ συρφετό του.

Ἔλυσαν βιαστικὰ τὴν πολιορκία, ἔκαψαν μόνοι τους τοὺς πύργους ποὺ δὲν εἶχε προφτάσει νὰ κάψη ὁ Νικήτας κι' ἔφυγαν πανικόβλητοι κατὰ τὸ βορρᾶ.

Ὅταν ἔφυγαν ὅλοι καὶ καθάρισε ὁ τόπος, οἱ κάτοικοι βγῆκαν ἀπ' τὰ τείχη καὶ σὰ νὰ τοὺς ὡδηγοῦσε μιὰ θέληση, πῆραι ὅλοι τὴν ἴδια κατεύθυνση κατὰ τὶς Βλαχέρνες. Πόση χαρὰ ἔνοιωσαν ὅταν εἶδαν ἀπείραχτο μέσ' στὰ τόσα ἐρείπια, ἔξω ἀπ' τὰ τείχη, τὸ ναὸ τῆς Παναγίας τῆς Βλαχερνιώτισσας.

— Ἂν θέλει κανένας νὰ παραστήση τὴ νίκη μας, ἔλεγαν, ἂς ζωγραφίση τὴ Θεοτόκο. Κι' ἂν ἕνας ποιητὴς θέλη νὰ τραγουδήση τὸ θρίαμβό μας, ἂς ψάλη τὸν ὕμνο της.

Μπῆκαν μέσα στὴν ἐκκλησιὰ ἀσκεπεῖς καὶ ξυπόλητοι καὶ γονάτισαν μπρὸς στὴν εἰκόνα. Καὶ τότε ὑψώθηκε καθαρὴ ἡ φωνὴ τοῦ μεγάλου ἱεράρχη.

Χαῖρε τῆς Ἐκκλησίας
ὁ ἀσάλευτος Πύργος,
Χαῖρε τῆς Βασιλείας
τὸ ἀπόρθητον τεῖχος.
Χαῖρε δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια.
Χαῖρε δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσιν.

Μὲ μιὰ φωνὴ ὁ λαὸς ἔπαιρνε τὰ λόγια καὶ τὰ ξανάλεγε μὲ συγκίνηση. Στὸ τέλος ἡ θολωτὴ ἐκκλησιὰ ἀντιλάλησε ἀπὸ τὴ μυριόστομη μελωδία ποὺ ζῆ πάντα κατανυχτικὴ στὶς καρδιὲς τῶν Χριστιανῶν:

«Τῇ Ὑπερμάχῳ
Στρατηγῷ
τὰ Νικητήρια!»

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ποῦ ἀναφέρονται οἱ φράσεις:

α) Ἕνα ἀλλὰ λέοντα.
β) Ὄμφακες εἰσί.
γ) Οὐ σὺ μὲ λοιδορεῖς, ἀλλ' ὁ τόπος.
δ) Ἰδοὺ ἡ Ρόδος ἰδοὺ καὶ τὸ πήδημα.
ε) Τῶν οἰκιῶν ἡμῶν ἐμπιπραμένων αὐτοὶ ᾄδετε;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ἡ φράση «ἕνα ἀλλὰ λέοντα» ἀναφέρεται στὸ μῦθο τοῦ Αἰσώπου «Λέαινα καὶ Ἀλώπηξ». Ἡ ἀλεποῦ πείραζε τὴ λιονταρίνα πὼς γεννάει μόνο ἕνα λιονταράκι, ἐνῶ ἡ ἀλεποῦ γεννάει πολλὰ μαζί. Κι' ἡ λιονταρίνα ἀπάντησε: Ναί, ἕνα, ἀλλὰ λιοντάρι!

β) Καὶ αὐτὸ ἀναφέρεται στὸ μῦθο τοῦ Αἰσώπου «Ἀλώπηξ καὶ βότρυς». Ἡ πονηρὴ κυρὰ Μαριὼ εἶδε τὰ σταφύλια ποὺ ἦταν κρεμασμένα ψηλά. Δὲν μποροῦσε νὰ φτάση καὶ παρηγορήθηκε μὲ τὴ φράση: «Ὄμφακες εἰσι». Δηλαδὴ: «Εἶναι ἄγουρα».

γ) Καὶ αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὸ μῦθο τοῦ Αἰσώπου «Ἔριφος καὶ λύκος». Τὸ κατσίκι βρισκόταν ἐπάνω στὴ στέγη κάποιου σπιτιοῦ καὶ κορόϊδευε τὸ λύκο.

— Οὐ σὺ μὲ λοιδορεῖς, τοῦ εἶπε ὁ λύκος, ἀλλ' ὁ τόπος.

Δηλαδὴ: Δὲν μὲ κοροϊδεύεις ἐσύ. Μὲ κοροϊδεύει τὸ μέρος ποὺ βρίσκεσαι.

δ) Καὶ αὐτὴ ἡ φράση εἶναι παρμένη ἀπὸ τὸ μῦθο τοῦ Αἰσώπου, ποὺ φέρνει τὸν τίτλο «Ἀνὴρ Κομπαστής», ποὺ σημαίνει «Ἄνθρωπος Καυχησάρης».

Ὁ ἄνθρωπος, λοιπὸν, αὐτὸς καυχιόταν γιὰ ἕνα τεράστιο πήδημα ποὺ εἶχε κάμει στὴ Ρόδο. «Νὰ ἡ Ρόδος, νὰ καὶ τὸ πήδημα», τοῦ εἶπε καποιος ποὺ τὸν ἄκουγε. Δηλαδὴ μπορεῖς νὰ τὸ ἐπαναλάβης ἀμέσως τώρα γιὰ νὰ δείξης τὴν ἀξιωσύνη σου.

ε) Καὶ αὐτὴ ἡ φράση εἶναι ἀπὸ Αἰσώπειο μῦθο ποὺ φέρνει τὸν τίτλο «Κοχλίαι». Κάποιο παιδὶ βλέπει τὰ σαλιγκάρια ποὺ ψήνονται πάνω στὰ μισοσβημένα κάρβουνα καὶ τσιτσιρίζουν: Καὶ τοὺς εἶπε: «Ἐνῶ τὰ σπίτια σας καίγονται ἐσεῖς τραγουδᾶτε!»

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

ΟΙ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Στὸ Ὀλυμπιακὸ κολυμβητήριον ἀπὸ τῆς 20ῆς μέχρι τῆς 24ης Σεπτεμβρίου διεξήχθησαν οἱ 10 Πανελλήνιοι κολυμβητικοὶ ἀγῶνες. Οἱ ἐφετεινοὶ πανελλήνιοι ἀγῶνες σημείωσαν ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία. Τετρακόσιοι κολυμβηταὶ καὶ κολυμβήτριαι ἀπὸ ὅλα τὰ σωματεῖα τοῦ κέντρου καὶ τῶν ἐπαρχιῶν συμμετέσχον στὰ διάφορα ἀγωνίσματα. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγωνισμάτων ὑπῆρξαν πολὺ ἱκανοποιητικά. Ἀρκετὰ πανελλήνια ρεκὸρ κατερρίφθησαν.

Ὁ Ἀθλητικὸς Ὅμιλος Παλαιοῦ Φαλήρου κέρδισε τὴ γενικὴ βαθμολογία μὲ 189 βαθμούς.

Ὁ Α.Ο.Π.Φ παρουσίασε τὴν καλύτερη καὶ μεγαλύτερη ὁμάδα

Τρεῖς ἱκανοὶ νέοι κολυμβηταί: ὁ Σταματογιάννης (Α. Ο. Π. Φ.) ὁ Μπονάρος (Πατρῶν) καὶ ὁ Παναγιώτου ('Εθν. Ἀθηνῶν).

κολυμβητῶν καὶ κολυμβητριῶν.

Τὴν δευτέρα θέση κατέλαβε ὁ Ναυτικὸς Ὅμιλος Πατρῶν. Ὁ Ν.Ο. Πατρῶν συγκέντρωσε 118 βαθμούς ἔναντι 106 τοῦ τρίτου Ὀλυμπιακοῦ, 70 τοῦ Παναθηναϊκοῦ, 38 τοῦ Ἐθνικοῦ Πειραιῶς καὶ Ν.Ο. Μυτιλήνης, 28 τῆς Κερκύρας, 24 τοῦ Ἐθνικοῦ Γυμναστικοῦ Συλλόγου, 7 τοῦ Ο. Ἀντισφαιρίσεως καὶ τοῦ Α.Ο. Γλυφάδας, 6 τοῦ Ἄρεως Θεσσαλονίκης, 5 τοῦ ΠΑΟΚ καὶ ἀνὰ 4 τοῦ Ἐργοτέλους καὶ τοῦ Ν.Ο. Βόλου.

Ἰδιαιτέρως ἱκανοποιητικὴ ἀπὸ τὰ σωματεῖα τῶν ἐπαρχιῶν ἤταν ἡ ἐμφάνιση τοῦ Ναυτικοῦ ὁμίλου Πατρῶν. Μὲ τούς ἐξαίρετους κολυμβητὰς του Μπόνερον, Ριζόπουλον καὶ τὴν Παπασπύρου κ. ἄ. κατώρθωσε νὰ καταλάβη τὴν δεύτερη θέση στὴ γενικὴ βαθμολογία. Ἐξαιρετικὴ ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ ἐμφάνιση τῆς ὁμάδος τοῦ γουῶτερ-Πόλο ποὺ ἐκέρδισε τὸ πρωτάθλημα. Ἀπὸ τούς ἐπαρχιῶτες κολυμβητὰς διεκρίθη ἐπίσης καὶ ὁ Παλαιολόγος τοῦ Ν.Ο. Μυτιλήνης. Παρακάτω δίνουμε τούς τρεῖς πρώτους νικητάς σὲ κάθε ἀγώνισμα.

Ἐλευθέρας 1.500 μ. ἀνδρῶν: Α. Ζήσιμος (Α.Ο.Π.Φ.) 21΄.40΄΄.5. Σιδόρωφ (Παναθηναϊκοῦ) 22΄.44΄΄.2, Τελειώνης (Ὀλυμπιακοῦ) 23΄.37΄΄. Ὑπτίως 100 μ. γυναικῶν: Χατζηαργύρη (ΑΟΠΦ) 1΄.40΄΄.1, Ρουμπὲν (ΑΟΠΦ) 1΄.43΄΄. Δανέλλη (ΑΟΠΦ) 1΄.50΄΄. Ἐλευθέρως 100 μ. ἐφήβων: Παλαιολόγος (Μυτιλήνης) 1΄.08΄΄.8. Κολοβός (Ἐθν. Ἀθην.), 1΄.08΄΄.6. Καίσαρης (Ν.Ο. Πατρῶν) 1΄.13΄΄.2. Ἐλευθέρως 50 μ. παίδων: Σταματογιάννης (ΑΟΠΦ) 30΄΄.1, Παναγιώτου (Ἐθν. Ἀθην.). 30΄΄.8. Ρηγόπουλος (Πατρῶν) 32΄΄.7 Σκυταλοδρομία 4Χ50 μ. ἐλευθέρως κορασίδων: Α.Ο.Π. Φαλήρου. 2΄.47΄΄.2 (νέον πανελ. ρεκόρ). Σκυταλ. 4Χ100 μ. γυναικῶν: ΑΟΠΦ 5΄.52΄΄. Ἐλευθέρα 100 μ. ἀνδρῶν: Χατζηκυριάκος (Ἐθν. Πειραιῶς) 1΄.02΄΄.8. Σταμπολῆς (Πατρῶν) 1΄.05΄΄.5, Παπαδογιάννης (Ὀλυμπιακοῦ) 1΄05΄΄.9. Προσθίως 200 μ. ἐφήβων: Μουτσᾶτος (Ὀλυμπιακοῦ) 3΄.10΄΄.3, (νέον πανελλήνιον ρεκόρ). Παπαγιαννάκος (ΑΟΠΦ) 3΄.15΄΄. 7. Παπαγιαννόπουλος (Πατρῶν) 3΄.17΄΄, Ὑπτίως 50 μ. κορασίδων: Παπασπύρου (Πατρῶν) 43΄΄5 (νέον πανελλήνιον ρεκόρ). Παπατσώνη (ΑΟΠΦ) 48΄΄.2, Σούση (Παναθ.) 48΄΄ 3. Ἐλευθ. 400 μ. γυναικῶν: Χατζηαργύρη (ΑΟΠΦ) 6΄.34΄΄ 2. Μερτίκα (Ἐθν. Πειραιῶς) 7΄ 26΄΄.8. Ἁμαξοπούλου (Ν.Ο. Βόλου) 7΄.27΄΄. Σκυταλοδρομία 4Χ50 μ. Ἐλευθ. παίδων: ΑΟΠΦ 2΄.17΄΄. Ὑπτίως 100 μ. ἀνδρῶν: Μελανοφίδης (Α.Ο.Π.Φ.) 1΄.20΄΄.3. Δεσελιάδης (ΑΟΠΦ) 1΄.22΄΄.2. Καβατζῆς (Ὀλυμπιακοῦ) 1΄.26΄΄. Ὑπτίως 50 μ. παίδων: Κοσμᾶς (Ν.Ο. Πατρῶν) 39΄΄.9. Παναγιώτου (Ἐθν. Ἀθην.) 40΄΄. Δρούγκας (Ν.Ο. Μυτιλήνης) 41΄΄.6. Προσθίως 50 μ. κορασίδων: Κουκᾶ (Ὀλυμπιακοῦ) 50΄΄.6, Νικολαΐδου (Π.Α.Ο.) 52΄΄.3. Τσαχιώτου (Πατρῶν) 53΄΄.2, Ἐλευθέρως 100 μ. γυναικῶν: Ρουμπὲν (Α.Ο.Π.Φ.) 1΄.17΄΄.5. (νέον πανελλήνιον ρεκόρ). Χατζηαργύρη (Α.Ο.Π.Φ.) 1΄.20.4. Δανέλλη (Α.Ο.Π.Φ.) 1΄.31΄΄.8. Ἐλευθέρως 400 μ. ἐφήβων : Ρηγόπουλος (Ν.Ο. Πατρῶν) 5΄.58΄΄.3. Νίαρχος (Ν.Ο. Κερκύ- (Ν.Ο. Πατρῶν) 6΄.12΄΄. Προσθίως 50 μ. παίδων: Μπόναρος (Ν.Ο. Πατρῶν) 38΄΄.2, (νέον πανελλήνιον ρεκόρ). Σταματογιάννης (ΑΟΠΦ) 38΄΄.4. Παπαναστασίου (Ἐθν. Πειρ.) 38΄΄.6. Σκυταλοδρομία 4Χ200 μ. Ἐλευθ. ἀνδρῶν: Ν.Ο. Πατρῶν, Α.Ο.Π.Φ. 10΄.45΄΄. 5. Ἐλευθ. 400 μ. ἀνδρῶν: Ζήσιμος Α. (ΑΟΠΦ) 5΄.21΄΄. 2. Σιδόρωφ (Παναθηναϊκ.) 5΄.35΄΄.1. Φούντης (Ἐθν. Πειραιῶς). 1΄.23΄΄.4. Διακᾶτος (Ὀλυμπ.) 1΄.26΄΄.4. Παπίρης

.Η Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος προσερχόμενος στὸν Ὅμιλο Ἀντισφαιρίσεως ὅπου διεξήχθησαν οἱ ἀγῶνες τέννις γιὰ τὸ πρωτάθλημα Ἀνατολ. Μεσογείου.

(Ν.Ο. Κερκύρας) 1΄.28΄΄.7. Προσθίως 100 μ. γυναικῶν: Βελισαρίου (Ν.Ο. Μυτιλήνης) 1΄.45΄΄.3. Ρουμπὲν (Α.Ο.Π.Φ.) 1΄.48΄΄.9. Μαντζαρούση (ΑΟΠΦ) 1΄.50΄΄.4. Ἐλευθ. 100 μ. παίδων. Σταματογιάννης (Α.Ο.Π.Φ.) 1΄.11΄΄.2. (νέον πανελλήνιον ρεκόρ) Παναγιώτου (Ἐθνικ. Ἀθην.) 1΄.12΄΄.3. Κώττης (Α.Ο. Γλυφάδας) 1΄.15΄΄. 8. Ἐλευθ. 50 μ. κορασίδων: Λαμπρινοῦ (Π.Α.Ο.) 38΄΄.3, (νέον πανελλήνιον ρεκόρ) Παπαγιαννοπούλου (Α.Ο.Π.Φ.) 38΄΄.5, Κουκᾶ (Ὀλυμπ.) 40΄΄. Προσθ. 200 μ. ἀνδρῶν: Μαρκουΐζος (Ἐθν. Πειρ.) 3΄.09΄΄.4. Μουτσᾶτσος (Ὀλυμπ.) 3΄.11΄΄.4. Κυπριώτης (Ἡρ. Θεσσαλονίκης) 3΄.15΄΄.8. Ἐλευθ. 4Χ100 μ. ἐφήβων Ν.Ο. Μυτιλήνης 4΄.59΄΄.3.

Ἡ πρωταθλήτρια τοῦ Α.Ο.Π.Φ. Πούπε Ρουμπέν, πού κατέρριψε τὸ ρεκόρ τῶν 100 μ. ἐλευθέρας γυναικῶν.

Παγκόσμιο πρωτάθλημα μπάσκετ-μπώλ

Ἀπὸ τὶς 22 Ὀκτωβρίου μέχρι τὶς 2 Νοεμβρίου στὸ Μπουένος—Ἄϋρες τῆς Ἀργεντινῆς θὰ διεξαχθῆ τὸ παγκόσμιο πρωτάθλημα μπάσκετ-μπώλ. Τὸ πρωτάθλημα αὐτὸ τὸ ὀργανώνει ἡ ὁμοσπονδία μπάσκετ τῆς Ἀργεντινῆς ποὺ ἐπιχορηγήθη ἀπὸ τὴν κυβέρνηση μ' ἕνα μεγάλο χρηματικὸ ποσὸν γιὰ τὴν ἀρτιώτερη διεξαγωγή του. Θὰ λάβουν μέρος στούς ἀγῶνες οἱ ὁμάδες τῶν ἑξῆς κρατῶν: Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, Καναδᾶς Ἀργεντινή, Βραζιλία, Χιλή, Περοῦ, Οὐραγουάη, Μεξικό, Κούβα, Ἰταλία, Γαλλία, Ἰσπανία, Γιουγκοσλαβία.

ε

Ἡ ποδηλασία

Ἡ Ἑλληνικὴ ποδηλασία εἶναι λιγάκι περιωρισμένη στὸν τόπο μας. Παρ' ὅλο ὅτι ὑπάρχουν πολλοὶ νέοι ποὺ ἀγαποῦν τὸ σπὸρ αὐτὸ, δὲν ἔχει διαδοθῆ πολύ. Ἐφέτος ὅμως ὅπως λέει ἡ ποδηλατικὴ ὁμοσπονδία θὰ ὀργανωθοῦν πολλοὶ ἀγῶνες κι' ἔτσι θὰ κινηθῆ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν φιλάθλων. Ὁ μεγαλύτερος ἀγώνας θὰ γίνη στὶς 15 Ὀκτωβρίου ἐπὶ τῆς ἀποστάσεως Ἀθηνῶν — Λουτρακίου. Οἱ καλύτεροι Ἕλληνες ποδηλάται εἶναι οἱ Κουβέλης, Λεωνίδης, Σεφεριάδης, Βασιλείου κ. ἄ.

ε

Τὸ φθηνὸ εἰσιτήριο

Πολλὰ παιδιὰ ποὺ ἀγαποῦν τὸ πυδόσφαιρο μένουν ἔξω ἀπὸ τὰ γήπεδα περιμένοντας νὰ τελειώση τὸ ἡμίχρονο, ν' ἀνοίξουν οἱ πόρτες καὶ ἔτσι νὰ μπορέσουν νὰ παρακολουθήσουν τὸν μισὸ ἀγῶνα. Ἄλλα παιδιὰ ἔχουν τραυματισθῆ προσπαθῶντας νὰ σκαρφαλώσουν τὶς μάντρες τῶν γηπέδων. Καὶ ὅλα αὐτὰ γίνονται γιατὶ δὲν ὑπάρχει φθηνὸ εἰσιτήριο στὸν τόπο μας γιὰ τὰ μικρά παιδιά. Ἐνῶ στὰ ξένα κράτη ἔχει καθιερωθῆ τὸ φθηνὸ εἰσιτήριο γιὰ τὰ παιδιά. Στὴν Γαλλία, στὴν Ἰταλία, στὴν Ἑλβετία κ. ἄ. οἱ μικροὶ πιτσιρῖκοι πληρώνουν ἕνα μικρὸ χρηματικὸ ποσὸν καὶ ἔτσι εὔκολα μποροῦν κάθε Κυριακὴ νὰ παρακολουθοῦν τὶς ἀγαπημένες τους ὁμάδες.

Στὴν Ἀγγλία ἡ ποδοσφαιρικὴ ὁμοσπονδία ἔχει προχωρήσει ἀκόμη περισσότερο γιὰ νὰ ἱκανοποιήση τὴν ἀγάπη τῶν μικρῶν φιλάθλων γιὰ τὰ ποδοσφαιρικὰ μάτς.

Ὑπάρχει σὲ κάθε γήπεδο μιὰ εἰδικὴ μικρὴ πόρτα μὲ ὕψος περίπου 1 μ. 50. Ὅποιος λοιπὸν μπορεῖ νὰ περάση ἀπὸ αὐτὴ τὴν πόρτα χωρὶς νὰ σκύψη δὲν πληρώνει εἰσιτήριο. Ἔτσι οἱ πιτσιρῖκοι φίλαθλοι τῆς Ἀγγλίας κάθε Κυριακὴ μποροῦν ἐλεύθερα νὰ παρακολουθοῦν τούς ἀγῶνες.

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ὁ Θάνος δίνει ἕνα μάθημα

Ὁ Ἀντώνης δὲν εἶναι βοσκός. Εἶναι ἀκόμη μαθητὴς καὶ πηγαίνει στὸ σχολεῖο. Τὰ πρόβατα ποὺ βόσκει ὁ Ἀντώνης εἶναι τοῦ πατέρα του. Δώδεκα κεφάλια ὅλα-ὅλα, ἕνα μικρὸ κοπάδι, σὰν αὐτὸ ποὺ ἔχουν ὅλοι σχεδὸν οἱ καλοὶ ἀγρότες στὸ Νιοχώρι. Κάνουν λίγο σανὸ οἱ ἄνθρωποι, ἔχουν καὶ τὶς καλαμιὲς ἀπ' τὰ χωράφια, λοιπὸν σοῦ λένε, γιατί νὰ μὴν ἔχω καὶ λίγα πρόβατα; Τὸ πρόβατο εἶναι εὐλογημένο ζῶο: οὔτε εὔκολα ἀρρωσταίνει, οὔτε ἀκριβὴ τροφὴ χρειάζεται. Κι' ἕνα μικρὸ παιδὶ ἀκόμη φτάνει γιὰ νὰ φυλάξη ἕνα μέτριο κοπάδι. Ἔτσι, σχεδὸν ὅλα τὰ παιδιὰ στὸ Νιοχώρι μαθαίνουν ἀπὸ μικρὰ νὰ φροντίζουν τὸ κοπάδι τῆς οἰκογένειας. Ὁ Ἀντώνης λοιπόν, χωρὶς νᾶναι βοσκός, βόσκει, σὰν ὅλα τ' ἄλλα παιδιά, τὰ δώδεκα πρόβατα τοῦ πατέρα του...

Ὁ Θάνος τὸν ξέρει καλὰ τὸν Ἀντώνη. Εἶναι συμμαθητές, ὄχι ὅμως καὶ φίλοι. Ἂν καὶ τὰ σπίτια τους εἶναι γειτονικά, ὡστόσο τὰ δυὸ παιδιὰ δὲν συμφωνοῦν στὸν χαρακτῆρα. Τοῦ Ἀντώνη τοῦ ἀρέσει ἡ φασαρία, οἱ φωνές, τὸ «ἔτσι θέλω». Ὁ Θάνος εἶναι στοχαστικός, λιγομίλητος καί, πρὶν κάνη τὸ παραμικρό, θὰ συλλογιστῆ πρῶτα καλὰ μήπως τυχὸν κι' ἐνοχλήση μ' αὐτή του τὴν πράξη τὸν διπλανό του. Εἶναι ἕνα ἀληθινὰ πολιτισμένο ἑλληνόπουλο.

Κι' ὁ Θάνος βόσκει τὰ πρόβατα τὸ καλοκαίρι. Κι' ὁ πατέρας του ἔχει εἴκοσι κεφάλια μάλιστα. Ὡστόσο μὲ τὸ κοπάδι του, δὲν κάνει τὴ φασαρία ποὺ κάνει ὁ Ἀντώνης μὲ τὰ δώδεκα δικά του.

Ἔτσι τὶς προάλλες, κατέβασε τὴ ντουζίνα του στὸ δημόσιο δρόμο ποὺ περνάει πάνω ἀπὸ τὸ γκρεμό. Δυὸ αὐτοκίνητα ἐρχόταν ἀπὸ ἀντίθετη διεύθυνση, τὰ ζῶα τρόμαξαν, οἱ ὁδηγοὶ κορνάριζαν, ἔγινε πανδαιμόνιο. Εὐτυχῶς ποὺ φρέναραν ἐγκαίρως καὶ οἱ δύο κι' ἔτσι κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα ζωντανὰ δὲν βρέθηκε κάτω ἀπὸ τοὺς τροχούς. Οἱ ὁδηγοὶ ὅμως θύμωσαν καί ἂν καταφέρναν νὰ τὸν πιάσουν, ὁ Ἀντώνης θἄτρωγε τῆς χρονιᾶς του. Εἶχε σκαρφαλώσει ὅμως σὲ μιὰ ξερολιθιὰ κι' ἀπὸ ἐκεῖ αὐθαδίαζε μὲ τὴν ἡσυχία του στοὺς ὁδηγοὺς ποὺ τὸν ἔβριζαν.

— Γιατί δηλαδή; Δικός σας εἶναι ὁ δημόσιος δρόμος; φώναζε. Δὲν ἤξερα πὼς σᾶς τὸν ἄφησε κληρονομιὰ ὁ παπούλης σας!

— Δὲ φταῖς ἐσύ, φταῖν' ἐκεῖνοι ποὺ ἔκαναν δημόσιο δρόμο στὸ χωριό σου! φώναξε θυμωμένος ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁδηγούς. Ἔπρεπε νὰ σᾶς ἀφήσουν νὰ κυκλοφορῆτε μὲ τὰ γαϊδούρια...

Καὶ τὰ δύο αὐτοκίνητα ἔβαλαν μπροστὰ κι' ἔφυγαν.

Ὁ Ἀντώνης, κύριος τοῦ πεδίου καὶ τῆς δημοσιᾶς, συνέχισε μὲ τὸ κοπάδι του τὸ δρόμο του. Ἡ θριαμβευτική του ὅμως πορεία δὲν κράτησε πολύ. Σὲ λίγο μπροστά του ξεπρόβαλε ὁ Θάνος ποὺ ἦταν ψηλότερα κι' εἶχε παρακολουθήσει ὅλη τὴ σκηνὴ καὶ τὶς κουβέντες.

— Σαλάγα τὰ ζωντανά σου, Ἀντώνη, κατὰ τὸ μονοπάτι! φώναξε. Ξέρεις πὼς ἀπαγορεύεται νὰ μένουν τὰ πρόβατα πάνω στὸ δημόσιο δρόμο... Ἄϊντε, τράβα κατὰ τὸ μονοπάτι!

— Νὰ πᾶς νὰ κάνης τὸν χωροφύλακα στὸν ἀδερφό σου! εἶπε ὁ Ἀντώνης. Ἐγὼ θὰ κάνω ὅ,τι μοῦ γουστάρει καὶ θὰ περνάω ἀπ' ὅπου μ' ἀρέσει!

Ὁ Θάνος ἔγινε κατακόκκινος ἀπὸ θυμό. Ἀπὸ μιὰ παλιὰ ὅμως συνήθεια ποὺ εἶχε, δάγκωσε τὴ γλῶσσα του δυνατὰ καὶ δὲν εἶπε λέξη. Ὁ παπποὺς τοῦ εἶχε τόσες φορὲς πῆ:

— Ὁ θυμωμένος ἄνθρωπος καὶ δίκηο νἄχη τὸ χάνει!...

Γρήγορα ὡστόσο τοῦ πέρασε ὁ θυμὸς κι' ἔμεινε μόνο ἡ ἀγανάχτηση. Ἡ ἀγανάχτηση γιὰ τὸ ἄδικο τοῦ Ἀντώνη.

— Ἄκου, Ἀντώνη, τοῦ εἶπε. Τ' αὐτοκίνητα δὲ μποροῦν νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ μονοπάτια. Γι' αὐτὸ κι' ἔφτιασαν τὸ δημόσιο δρόμο. Γιὰ νὰ περνοῦν τὰ αὐτοκίνητα. Καὶ ξέρεις πολὺ καλὰ πὼς εὔκολα μπορεῖ νὰ γίνη ἕνα δυστύχημα σὲ τοῦτον τὸ δρόμο ποὺ εἶναι ἀπάνω ἀπὸ τὸ γκρεμὸ ἂν ἀμολύσης στὶς ρόδες ἕνα κοπάδι πρόβατα.

— Δὲν ἤξερα πὼς πρέπει νὰ γνοιάζουμαι τ' αὐτοκίνητα πιότερο ἀπὸ τὰ ζωντανά μου! ἔκανε μὲ τὴν κακοπιστία ποὺ δείχνουν ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιμένουν στὸ ἄδικό τους.

— Εἶναι κι' ἕν' ἄλλο ἀκόμα, εἶπε ὁ Θάνος ποὺ ἔνοιωθε σιγάσιγὰ νὰ τὸν πνίγη ξανὰ ὁ θυμός. Ἄκουσες τί σοῦ εἶπε ἐκεῖνος ὁ ὁδηγός; «Δὲν εἴσαστε ἄξιοι νἄχετε δημόσιους δρόμους». Δὲν εἶχε δίκηο νὰ τὸ πῆ, γιατὶ δὲν φταῖνε ὅλοι στὸ χωριὸ ἂν ἀνάμεσά μας βρίσκονται ἄνθρωποι σὰν κι' ἐσένα. Ἐξ αἰτίας σου ὅμως, βρίσανε ὅλο τὸ χωριό. Ἔδωσες δικαίωμα σ' ἕναν ἄνθρωπο ξένο νὰ μιλήση περιφρονητικὰ γιὰ ὅλους μας! Γιὰ ὅλους αὐτοὺς ποὺ δούλεψαν ὡστόσο γιὰ νὰ γίνη αὐτὸς ὁ δρόμος, κουβαλώντας πέτρα ἀπὸ τὰ κατσάβραχα καὶ μοχθώντας ὧρες στὸ λιοπύρι.

— Δὲν ξέρω τί λὲς ἐσύ, ἐπέμεινε μὲ στενοκεφαλιὰ ὁ Ἀντώνης. ποὺ δὲν ἦταν καὶ πολὺ ἔξυπνος. (Γιατὶ ὁ ἔξυπνος ἄνθρωπος καταλαβαίνει ἀμέσως πόσο βλακεία εἶναι νὰ ἐπιμένης στὸ στραβό). Ἐγὼ εἶμαι ἐλεύθερος νὰ κάνω ὅ,τι μ' ἀρέσει!

— Τὰ ἴδια ἔλεγες καὶ προψές, ποὺ κατέβασες τὰ ζωντανά σου νὰ τὰ ποτίσης στὴ βρύση τῆς πλατείας, ὅπου ἀπαγορεύεται νὰ ποτίζωνται τὰ ζωντανά. Τὴ γλύτωσες φτηνά, γιατὶ εἶχες μονάχα δώδεκα κεφάλια κι' εἶπαν πὼς εἶσαι καὶ μικρός. «Παιδὶ εἶναι, δὲν νογάει», εἶπε ὁ πατέρας σου. Μᾶς ἔκανες, δηλαδή, ρεζίλι, κι' ὅλους ἐμᾶς τοὺς συνομηλικούς σου, νὰ λένε οἱ μεγάλοι πὼς στὰ χρόνια μας ἔχουμε τόσο μυαλὸ ὅσο καὶ τὰ πρόβατά σου!

— Ἄντε, παράτα με! ἔκανε ὁ Ἀντώνης, καὶ βάλτο καλὰ μέσ' στὸ μυαλό σου πὼς θὰ κάνω ὅ,τι μ' ἀρέσει, κι' ἂν ἐσένα δὲν σ' ἀρέσει, κάνε τὴν ἀναφορά σου στὸ δήμαρχο!

— Ἔ, λοιπόν, δὲν θὰ κάνης ὅ,τι σοῦ ἀρέσει! ἔκανε ὁ Ἀντώνης. Κι' ἂν σὲ ξαναδῶ στὸ δημόσιο δρόμο, θὰ σ' ἁρπάξω ἀπὸ τὸ σβέρκο καὶ θὰ σὲ πετάξω στὴ σούδα, ὅπου θὰ σ' ἀκολουθήση ὅλο σου τὸ κοπάδι!

Ὁ Ἀντώνης μαζεύτηκε, γιατὶ ὁ Θάνος ἦταν χεροδύναμος καὶ σήκωσε κιόλας τὰ μανίκια του.

— Αἵ, παιδιά, τί εἶν' αὐτά; ἄκουσε ξαφνικὰ ὁ Θάνος πλάϊ του μιὰ γνωστή του φωνή. Γύρισε κι' ἀντίκρυσε τὸν παππού του.

— Ἥσυχα, Θάνο! ἔκανε σιγὰ μὰ αὐστηρὰ ὁ παππούς. Καὶ γυρίζοντας στὸν Ἀντώνη, εἶπε:

— Οἱ ὁδηγοὶ ἐδῶ παραέξω συνάντησαν τὸν ἀγροφύλακα καὶ τοῦ παραπονέθηκαν. Παρ' ὀλίγο νὰ γίνη δυστύχημα μὲ τὴν ἀναμυαλιά σου. Ὁ ἀγροφύλακας πάει νὰ βρῆ τὸν πατέρα σου!

Ὁ Ἀντώνης ἔγινε κατακόκκινος. Σφύριξε τὸ κοπάδι του καὶ τὸ πέρασε ἀμίλητος στὸ μονοπάτι.

Παποὺς κι' ἐγγονὸς τὸν παρακολούθησαν γιὰ κάμποσο μὲ τὸ μάτι.

— Αὐτοὶ εἶν' οἱ ἄνθρωποι ποὺ κάνουν ἀναγκαῖο τὸν χωροφύλακα καὶ τὸ πρόστιμο, ἔκανε ἀναστενάζοντας ὁ παπούς. Αὐτοὶ εἶναι ποὺ μᾶς κάνουν νἄχουμε φυλακὲς καί, τὸ χειρότερο, νὰ δειχνόμαστε κακοί... Γιὰ μικρὰ πράγματα σήμερα, γιὰ πιὸ σοβαρὰ αὔριο... Αὐτοὶ οἱ λίγοι, οἱ ἀσυλλόγιστοι καὶ οἱ κακοὶ ποὺ κάνουν ἕνα χωριό, μιὰ πολιτεία καὶ πολλὲς φορὲς μιὰ ὁλόκληρη χώρα ν' ἀποκτᾶ κακὸ ὄνομα καὶ νὰ συκοφαντιέται...

— Ἐγώ, εἶπε ὁ Θάνος μὲ ὁρμή, ὅλους αὐτοὺς θὰ τοὺς ἔδιωχνα ἀπὸ τὸ χωριό, ἀπὸ τὴν πολιτεία κι' ἀπὸ τὴ χώρα! Γιὰ νὰ ζήσουν καλά, ἥσυχα κι' ἀγαπημένα οἱ ἄλλοι!

Ὁ παποὺς χαμογέλασε.

— Εὐτυχῶς δὲν ἔχεις τὴ δύναμη νὰ τὸ κάνης! εἶπε. Ἡ πολιτεία δείχνεται πιὸ στοργικὴ ἀπὸ σένα. Τιμωρεῖ, ἀλλὰ δὲν ἐξοντώνει. Προσπαθεῖ νὰ συνετίση, ἀλλὰ δὲν διώχνει. Γιατὶ ὅλοι οἱ πολίτες εἶναι παιδιά της, καὶ οἱ καλοὶ καὶ οἱ κακοί. Καὶ μὲ τοὺς νόμους της, προσπαθεῖ, ὅσο γίνεται, νὰ φερθῆ σὲ ὅλους μὲ δικαιοσύνη. Γι' αὐτὰ θὰ μιλήσουμε καμμιὰ ἄλλη φορά. Μὰ σὰ συλλογισμένο σὲ βλέπω. Τί ἔχεις;

— Παποῦ, ὡμολόγησε τὸ παιδί, μὲ στενοχώρησε τοῦτο τὸ ἐπεισόδιο μὲ τὸν Ἀντώνη. Τιποτένιο, θὰ πῆς, ἀλλὰ μὲ στενοχώρησε...

— Προσπάθησε νὰ δῆς καθαρὰ καὶ νὰ μοῦ πῆς τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ πιὸ πολὺ σὲ στενοχώρησε...

— Νά, ἔκανε συλλογισμένα ὁ Θάνος. Θαρρῶ πὼς εἶναι τοῦτο: μιλοῦσα τόση ὥρα τοῦ Ἀντώνη, προσπαθώντας νὰ τὸν πάρω μὲ τὸ καλό. Ἤθελα νὰ τὸν κάνω νὰ καταλάβη γιατί εἶχε ἄδικο. Ἀλλὰ μπά! Δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ λόγια! Ὅ,τι καὶ νά τοὔλεγα μ' ἔβριζε. Καὶ μόνον ὅταν σήκωσα τὰ μανίκια μου κι' ἑτοιμάστηκα νὰ τοῦ τὶς βρέξω, μαζεύτηκε...

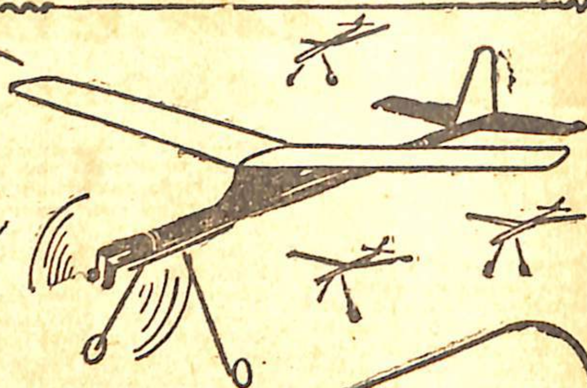
— Ναί... ἔκανε σιγὰ κι' ὁ παππούς. Θαρρῶ πὼς εἶχες δίκηο νὰ στενοχωρεθῆς. Ὅταν συλλογίζεται κανεὶς πὼς ὁ Θεὸς ἔδωσε στὸν ἄνθρωπο αὐτὸ τὸ θεῖο φῶς ποὺ λέγεται λογικὸ γιὰ νὰ στοχάζεται καὶ νὰ βλέπη καθαρὰ τὸ σωστὸ καὶ τὸ καλό, ὅταν συλλογίζεται πὼς ἄφησε μέσα στὴν ψυχή του αὐτὸν τὸν οὐράνιο ὁδηγὸ ποὺ λέγεται συνείδηση γιὰ νὰ μπορῆ νὰ διαλέῃ ἐλεύθερα καὶ ν' ἀγαπάη τὸ σωστὸ καὶ τὸ καλό, εἶναι νὰ μὴ λυπᾶσαι ποὺ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ βία, ἀπὸ φοβέρα, γιὰ νὰ μὴ βλάψουν μὲ τὰ καμώματά τους τοὺς ἄλλους;

— Ναί, παποῦ. Καὶ καταντᾶνε σὰν τὰ ζωντανὰ ποὺ τὰ πετροβολοῦμε γιὰ νὰ μὴν μποῦν στὸ μποστάνι ἢ σὰν τὰ ἀγρίμια, ποὺ στήνομε λυκοπαγίδες γιὰ νὰ φυλαχτοῦμε ἀπ' αὐτά. Εἶναι, παποῦ, νὰ μὴ στενοχωριέμαι;

— Ἀλήθεια, ἔκανε ὁ παππούς. Κάποιος σοφὸς εἶπε κάποτε σὲ μιὰ παρόμοια περίσταση: «Τὸ κακὸ ποὺ μοὔκανες, μπορῶ νὰ στὸ συγχωρήσω. Μὰ τὸ κακὸ ποὺ μὲ τὸ φέρσιμό σου κάνεις στὸν ἴδιο σου τὸν ἑαυτό, αὐτὸ πῶς νὰ στὸ συγχωρήσω;»

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

Το ΑΝΕΜΟΠΛΑΝΟ σας

Τὸ ἀνεμοπλάνο, ποὺ σᾶς δίνουμε σήμερα, ἔχει γίνει τὸ προσφιλέστερο παιχνίδι στὰ παιδιὰ ὅλου τοῦ κόσμου. Στὴν Εὐρώπη μάλιστα καὶ τὴν Ἀμερικὴ γίνονται κάθε τόσο ἀγῶνες ποὺ προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον μικρῶν καὶ μεγάλων, γιατὶ παρουσιάζονται μοντέλα ποὺ θαυμάζονται καὶ ἀπ' τοὺς εἰδικευμένους τεχνικοὺς τῆς ἀεροναυτικῆς.

Καλὸ θὰ ἦταν νὰ πετύχετε ὅλη τὴν κατασκευὴ μὲ χοντρὸ καὶ λεπτὸ ξύλο (καπλαμά, γιὰ τὰ φτερὰ) ἂν ὄχι, τότε λεπτὸ — ἀλλὰ σκληρὸ — χαρτόνι γιὰ τὰ φτερὰ καὶ ξύλο γιὰ τὸ ὑπόλοιπο. Ἐπίσης, ἂν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φτιάξετε τὴν ἕλικα μὲ ξύλο μὲ τὸν τρόπο ποὺ σᾶς λέμε πιὸ κάτω, ἂς γίνη ἀπὸ λεπτὸ τσίγκο. Στὴν πρώτη σας κατασκευή, γιὰ νὰ μὴν ὑπάρχουν παρανοήσεις καὶ λανθασμένα μετρήματα, καλὰ θὰ κάνετε ν' ἀκολουθήσετε τὰ μέτρα καὶ τὶς ἀναλογίες τοῦ πίνακα, δηλαδὴ κατασκευὴ σὲ φυσικὸ μέγεθος. Ἀργότερα φτιάχνετε ἄλλα σὲ μεγέθυνση ἢ σμίκρυνση.

Καὶ τώρα καλὴ ἀρχή. Τὸ σχέδιο μιλάει μόνο του. Ἐμεῖς μόνο θὰ προσθέσουμε τὰ ἑξῆς:

1ον) Χρησιμοποιεῖτε γιὰ τὴ σύνδεση τῶν κομματιῶν κόλα εἰδικὴ γιὰ ξύλο. 2ον) Τὸ σύστημα προσγειώσεως νὰ γίνη ἀπὸ λεπτό, ἀλλὰ σκληρὸ σύρμα, στὸ ὁποῖο θὰ δώσετε ἀκριβῶς τὴ φόρμα τοῦ σχεδίου. 3ον) Τὸ σύστημα προσγειώσεως καθὼς καὶ τὸ πίσω ἄγκιστρο Β θὰ δεθοῦν στερεὰ στὸ σῶμα τοῦ ἀνεμοπλάνου μὲ λεπτὴ κερωμένη κλωστὴ ἤ, ἂν ὑπάρχει, λεπτὸ σύρμα χρυσοχοΐας. 4ον) Ἡ ἕλικα θὰ κοπῆ ἀπὸ ξύλο πάχους δύο χιλιοστῶν. Κατόπιν θὰ σκάψετε τὸν ἄξονα ἐκεῖ ποὺ δείχνει τὸ σχέδιο. Δόστε τὸ ἀπαιτούμενο σχῆμα Γ στραβώνοντας τὸ ξύλο πάνω ἀπὸ ἀτμό, περάστε μιὰ μικρὴ χάντρα στὸν ἄξονά της, τοποθετῆστε τον στὴ μύτη τοῦ σώματος καὶ φτιάξτε ἕνα ἀγκίστρι στὴν ἄκρη του γιὰ νὰ συγκρατῆ τὸ λάστιχο. Πάρτε ἕνα κομμάτι λάστιχο πάχους 4 χιλιοστῶν καὶ μήκους 35 ἑκατοστῶν, ἑνῶστε τὶς δυὸ ἄκρες του καὶ περάστε το ἀπ' τὸ πισινὸ ἄγκιστρο Β καὶ τὸ ἀγκίστρι τῆς ἕλικας Α.

ΠΤΗΣΗ. Τὸ ἀνεμοπλάνο πρέπει νὰ ἰσορροπῆ ὅταν τὸ κρατοῦμε ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν δύο φτερῶν. Ἂν δὲν ἰσορροπῆ, προσθέστε λίγο στόκο στὴ μύτη ἢ στὴν οὐρά. Ἀφῆστε τὸ ἀνεμοπλάνο σας νὰ γλυστρήση στὸν ἀέρα. Ἂν «βουτᾶ», ἔχει ἐλαφριὰ οὐρά. Ἂν «ἀνεβαίνει» ἀπότομα καὶ κατόπιν πέφτει, ἔχει ἐλαφριὰ μύτη. Κανονίστε τὸ βάρος, ὥστε νὰ πετάξη ὁμαλὰ στὸν ἀέρα. Τότε κουρδίστε τὸν κινητῆρα, ὅπως κουρδίζετε ἕνα ρολόϊ, καὶ στεῖλτε τὸ ἀνεμοπλάνο σας στὴν ἀντίθετη διεύθυνση τοῦ ἀνέμου.

Β
ΣΤΗΡΙΓΜΑ ΦΤΕΡΩΝ
ΔΕΞΙΟ ΦΤΕΡΟ
ΠΙΣΩ
ΕΜΠΡΟΣ
ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΦΤΕΡΟ
ΕΜΠΡΟΣ ΤΟ ΣΤΗΡΙΓΜΑ ΤΩΝ ΦΤΕΡΩΝ ΕΙΝΑΙ 2 ΧΙΛ ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΠΑΡΑ ΠΙΣΩ

ΚΥΡΤΟΜΕΝΗ ΑΚΡΗ ΣΥΡΜΑΤΙΝΟΥ ΑΞΟΝΟΣ

Α
Γ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΓΕΙΩΣΕΩΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ μητέρα σας σᾶς ἀφήνει νὰ ράψετε ἐλεύθερα στὴ ραπτομηχανή, σημαίνει πὼς ἔχετε πιὰ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη της. Ἀλλὰ νὰ δοῦμε, τὴν ἀξίζετε κιόλας στ' ἀλήθεια; Ἡ ραπτομηχανὴ εἶναι ὁ πιὸ πολύτιμος βοηθὸς τῆς νοικοκυρᾶς ποὺ ἔχει πάντα πολλὰ ραψίματα νὰ κάνῃ. Εἶναι πολλὲς φορὲς τὸ πιὸ ἀκριβὸ πρᾶγμα ποὺ ὑπάρχει μέσ' στὸ σπίτι, γι' αὐτὸ κι' ἡ καλὴ νοικοκυρὰ τὴν προσέχει σὰν τὰ μάτια της.

Δὲν εἶναι δὰ ἀνάγκη νὰ σᾶς τὸ πῶ, τὸ ξέρετε καὶ μόνες σας πὼς ἡ ραπτομηχανὴ θέλει φροντίδα.

Πρῶτα-πρῶτα, φροντίστε νὰ ὑπάρχουν στὸ σπίτι: ἕνα μπουκαλάκι πετρέλαιο, ἕνα ντενεκεδάκι λάδι εἰδικὸ τῆς μηχανῆς (αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο. Ποτὲ μὴν κάνετε οἰκονομία στὸ καλὸ λάδι. Αὐτὸ συντηρεῖ τὴ μηχανή). Ἕνα εἰδικὸ λαδωτήρι. Ἕναν εἰδικὸ λεπτὸ βιδολόγο γιὰ τὶς βίδες τῆς μηχανῆς.

Ἔπειτα φροντίστε νὰ ἔχετε πάντα πέντε-ἕξη βελόνια τῆς μηχανῆς, μερικὰ σὲ διαφορετικὰ μεγέθη. Γιατὶ κάθε κλωστὴ θέλει τὸ βελόνι της, κι' εἶναι λάθος νὰ ράβωμε τὰ πάντα μὲ τὸ ἴδιο βελόνι.

Τὸ ράψιμο μὲ τὴ μηχανή, γίνεται μὲ δυὸ κλωστές. Καὶ γι' αὐτὸ πρέπει ἡ ἀπάνω καὶ ἡ κάτω κλωστὴ νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο τράβηγμα (δηλαδὴ ἡ μιὰ νὰ μὴν εἶναι πιὸ χαλαρὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη) καὶ νὰ ἔχουν ἀρκετὴ δύναμη ὥστε νὰ σχηματίζεται ὁ κόμπος ἀπὸ τὶς δυὸ κλωστὲς μέσα στὸ ὕφασμα.

Γιὰ νὰ τραβήξουμε τὴν κλωστή, γυρίζουμε τὸ κουμπὶ ἢ τὴ βίδα ποὺ ἔχει γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἡ μηχανή, δεξιά. Καὶ γιὰ νὰ τὴ χαλαρώσουμε, τὸ γυρίζουμε ἀντίθετα.

Ὅταν θέλουμε νὰ κανονίσουμε τὸ τράβηγμα τῆς κάτω κλωστῆς, χρησιμοποιοῦμε τὴ σούστα τῆς βίδας ποὺ βρίσκεται μέσ' στὸ μασούρι. Γιὰ νὰ δουλεύῃ ἡ μηχανὴ ἐλαφριὰ κι' ἀθόρυβα, θέλει ταχτικὸ λάδωμα μὲ τὸ λαδωτήρι σὲ ὅλα τὰ σημεῖα, ὅπου τὸ ἕνα ἐξάρτημα ἐγγίζει τὸ ἄλλο. Θὰ μεταχειριζόμαστε πάντα τὸ εἰδικὸ λάδι ποὺ εἴπαμε.

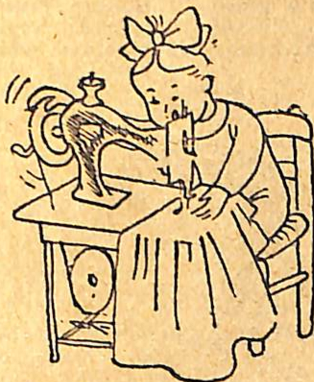
Β λ ά β ε ς τ ῆ ς μ η χ α ν ῆ ς. — Ἂν ἡ βλάβη εἶναι σοβαρή, εἰδοποιοῦμε τὸ κατάστημα ποὺ ἔχει τὴν ἀντιπροσωπεία τῆς μάρκας ποὺ ἔχουμε, γιὰ νὰ στείλῃ τὸ μηχανικό της. Εἶναι ὅμως κι' ἕνα πλῆθος μικρὲς βλάβες, ποὺ ἡ καθεμιά σας μπορεῖ μόνη της νὰ τὶς διορθώσῃ.

Ἂς δοῦμε τώρα μερικές:

1) Ἡ μηχανὴ σκεβρώνει. Ἡ ρόδα γυρίζει δύσκολα, δὲν «κυλάει» ὅπως λένε. Αὐτὸ συμβαίνει συνήθως, ὅταν ἡ μηχανὴ ἔμεινε σὲ τόπο ὑγρό. (Γιατὶ ἡ ὑγρασία πειράζει ὅλα τὰ μέταλλα) ἢ ὅταν δὲν τὴν μεταχειρισθήκατε γιὰ πολὺν καιρό. Τῆς βγάζετε λοιπὸν τὸ βελόνι καὶ τὴ σαΐτα καὶ τῆς ρίχνετε σταγόνα-σταγόνα λίγο πετρέλαιο παντοῦ. Ὕστερα τὴν βάζετε σὲ κίνηση γρήγορα (ὄχι βέβαια μὲ τρόπο ποὺ νὰ ξετραφιαστῇ!) ἔτσι ὥστε τὸ πετρέλαιο νὰ καθαρίσῃ τὰ παλιὰ λάδια καὶ τὶς σκουριές. Τὴν σφουγγίζετε καλά-καλά, ἔτσι ποὺ νὰ εἶναι παντοῦ στεγνή, κι' ἂν χρειάζεται, ξαναβάζετε πετρέλαιο καὶ τὴν ξανασφουγγίζετε. Ὅταν εἶναι ἐντελῶς στεγνή, τὴ λαδώνετε μὲ τὸ λαδωτήρι καὶ δουλεύει μιὰ χαρά.

2) Ἡ κλωστὴ κόβεται.

Ἂν κόβεται ἡ κλωστὴ τῆς βελόνας, νά τί θὰ συμβαίνῃ: α) ἡ κλωστὴ εἶναι κακὰ περασμένη, β) ἡ βελόνα δὲν εἶν' ἐν τάξει. Εἶναι λυγισμένη ἢ ἔχει φαγωμένη μύτη, γ) ἡ κλωστὴ εἶναι χοντρὴ καὶ ἡ βελόνα τῆς πέφτει ψιλὴ (πολὺ συνηθισμένη

αἰτία), δ) ἡ σούστα εἶναι σπασμένη καὶ θέλει ἄλλαγμα.

Ἂν τώρα κόβεται ἡ κλωστὴ τοῦ μασουριοῦ, κοιτάξτε νὰ δῆτε ἂν εἶναι καλὰ περασμένη ἡ κλωστὴ στὸ μασούρι. Καμμιὰ φορὰ εἶναι κουβαριασμένη μέσα στὴ σαΐτα, ἢ κάτω ἀπὸ τὴ σούστα τῆς βίδας ποὺ κανονίζει τὸ τράβηγμα. Ὅταν σιαχτῇ δὲν κόβεται πιά. Τώρα φταίει βέβαια κάποτε καὶ ἡ ποιότητα τῆς κλωστῆς, ὅπως καὶ ἡ κακὴ ποιότητα τοῦ βελονιοῦ.

2) Σπάζει ἡ βελόνα.

Ἀγοράζετε πάντα βελόνες καλῆς ποιότητας. Προσέχετε μήπως ἡ βελόνα στράβωσε ἢ ἔχει σπασμένη μύτη. Κι' ὅταν ράβετε, μὴ τραβᾶτε ποτὲ τὸ ὕφασμα μὲ δύναμη, ὅπως κάνουν ὅλοι οἱ ἀρχάριοι, γιατὶ τότε ἡ βελόνα χτυπάει τὴν πλάκα καὶ σπάζει.

3) Τὸ ὕφασμα σουρώνει.

Δὲν εἶναι καλὰ κανονισμένο τὸ σφύξιμο τῆς κλωστῆς. Κοιτᾶξτε νὰ ἔχουν οἱ δυὸ κλωστές, ἡ ἐπάνω καὶ ἡ κάτω, τὸ ἴδιο τράβηγμα, καὶ ρίξτε μιὰ ματιὰ στὸ μασούρι μήπως ἔχει σκαλώσει πουθενὰ ἡ κλωστή.

4) Ἡ βελόνα κάνει θηλιές.

Κοιτᾶξτε ἂν εἶναι περασμένη καλὰ ἡ κλωστὴ ἀπὸ τὰ περάσματα καὶ τὴν τρύπα τοῦ μασουριοῦ.

5) Γίνονται ἀραιώματα (ἀφήσματα) στὸ γαζί.

Φταίει σχεδὸν πάντα ἡ βελόνα. Ἀλλάξτε τη καὶ δοκιμάστε μὲ ἄλλη.

ΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑ ΤΗΣ ΡΑΠΤΙΚΗΣ

Ἡ κάθε μηχανὴ ἔχει μερικὰ πολὺ χρήσιμα ἐξαρτήματα ποὺ βοηθοῦν τὴ νοικοκυρὰ νὰ κάνῃ κι' ἄλλα ραψίματα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἁπλὸ γαζί. Αὐτά, οἱ περισσότερες, δυστυχῶς, δὲν τὰ φροντίζουν νὰ τὰ ἀποκτήσουν κι' οὔτε κἂν ἐνδιαφέρονται νὰ μάθουν ποιὰ εἶναι.

Ἂς ἀναφέρουμε μερικά, γιατὶ εἶναι κρῖμα καὶ ντροπὴ νὰ μὴν τὰ ξέρετε.

Εἶναι πρῶτα - πρῶτα ὁ κορδελλοφόρος ποὺ μᾶς βοηθεῖ νὰ ράβουμε κορδέλλες καὶ σειρήτια καὶ νὰ κάνουμε ρελιάσματα στὴν ἄκρη τοῦ ὑφάσματος.

Τὸ ἐξάρτημα γιὰ τὸ ράψιμο τῆς βάτας ποὺ μᾶς βοηθάει νὰ κανονίζουμε σωστὰ πόσο πρέπει ν' ἀπέχουν τὰ γαζιὰ μεταξύ τους ὅταν ράβουμε βάτα ἀνάμεσα σὲ ὕφασμα.

Τὴ στρυφωτή, ποὺ μ' αὐτὴ μποροῦμε νὰ ράβουμε στρυφώματα πολὺ στενὰ χωρὶς τρύπωμα καὶ μὲ δαντέλλα στὴν ἄκρη, ἂν θέλουμε.

Τὴν πλακοραφή, γιὰ ἴσιες πλακοραφές.

Μιὰ ἄλλη στρυφωτή, ὄχι μόνο γιὰ στενὰ στρυφώματα, ἀλλὰ καὶ γιὰ πλατύτερα.

Καὶ τέλος ἕνα ἐργαλεῖο γιὰ πιέτες, γιὰ νὰ κανονίζουμε τὸ γαζὶ καὶ τὸ πλάτος τῆς πιέτας μαζί.

Εἴπαμε, καθὼς βλέπετε, κάμποσα γιὰ τὴ ραπτομηχανή. Μὰ ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ ἀξίζει. Πόσο μᾶς εὐκολύνει στὸ ράψιμο! Καὶ πόση δουλειὰ βγάζει! Ἡ λίγη φροντίδα ποὺ τῆς χρειάζεται, δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ στὴ βοήθεια ποὺ μᾶς δίνει!

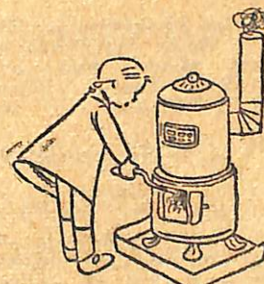
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ

Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ

Μπῆκε γιὰ καλὰ τὸ φθινόπωρο, ἄρχισε νὰ συννεφιάζῃ ὁ καιρός.

Ἔφτασε ἡ στιγμὴ νὰ συλλογισθοῦμε τὸν χειμώνα καὶ φυσικά... τὴν θερμάστρα.

Ἂν εἶναι σκουριασμένη ἡ

θερμάστρα, πρέπει νὰ τὴν βγάλουμε στὴν αὐλὴ ἢ σὲ μιὰ ταράτσα καὶ νὰ τὴν ξεσκονίσουμε πρῶτα καλά, νὰ τὴν τρίψουμε καὶ νὰ τὴν ξύσουμε.

Ἔπειτα θὰ πάρουμε κάμποση σκόνη γραφίτη καὶ θὰ τὴν ἀνακατέψουμε μὲ ξύδι ὥς νὰ γίνῃ ἕνας πηχτὸς πολτός. Μ' ἕνα παληὸ χοντρὸ πινέλο ἀλείφουμε τότε ὁλόκληρη τὴν θερμάστρα καὶ τὴν ἀφήνουμε εἰκοσιτέσσαρες ὧρες.

Ὅταν στεγνώσῃ καλά, τὴν βουρτσίζομε μὲ μιὰ σκληρὴ βούρτσα ὥς νὰ φύγῃ ὁ γραφίτης ποὺ περίσσευε καὶ νὰ γυαλίσῃ ἡ σόμπα.

Πρὶν κάνουμε αὐτὴ τὴ δουλειά, φροντίζουμε νὰ στρώσουμε τὸ μέρος ὅπου θὰ ἀκουμπήσῃ ἡ θερμάστρα μὲ παληὲς ἐφημερίδες, καὶ νὰ δέσουμε καλὰ τὰ μαλλιά μας μὲ ἕνα κεφαλοπάνι. Γιατὶ ἡ σκόνη τοῦ γραφίτη λερώνει καὶ δὲν φεύγει εὔκολα.

Ἂν ὅμως ἡ θερμάστρα δὲν εἶναι σκουριασμένη, μόνο χρειάζεται ἕνα ἐλαφρὸ φρεσκάρισμα, ὑπάρχει μιὰ ἄλλη συνταγή, πιὸ ἁπλῆ.

Ἀγοράζουμε:

Θειϊκὸ σίδηρο	10	γρμ.
Ζωϊκὸ ἄνθρακα σκόνη	5	»
Στήψη	1	»
Γραφίτη σκόνη	5	»

Ἀνακατεύουμε μὲ νερὸ ὥς νὰ γίνῃ μιὰ μαλακὴ πάστα, καὶ μ' αὐτὴ ἀλείφουμε τὴ θερμάστρα μ' ἕνα πινέλο. Ὅταν στεγνώσῃ, τὴν τρίβουμε μὲ τὴ βούρτσα.

ΠΩΣ ΠΡΟΦΥΛΑΓΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΑΘΡΕΦΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΓΡΑΣΙΑ

Ἂν οἱ καθρέφτες ἀκουμποῦν σὲ τοῖχο ὑγρό, σιγὰ-σιγὰ σχηματίζονται μεγάλοι μουντοὶ λεκέδες, καὶ σὲ λίγο δὲν καθρεφτίζουν καλά.

Γιὰ νὰ τοὺς προστατέψουμε λοιπὸν ἀπὸ τὴν ὑγρασία, πρέπει νὰ ἀλείψουμε τὴν πίσω ἐπιφάνειά τους μ' αὐτὸ τὸ βερνίκι:

Κατράμι	30	γραμ.
Λευκὸ κερὶ	30	»
Νέφτι	60	»

Βράζομε τὸ κατράμι μὲ τὸ κερὶ σὲ μπαὶν-μαρί, κι' ἀφοῦ λυώσει, τὸ τραβᾶμε ἀπὸ τὴ φωτιά, καὶ τότε μόνο προσθέτουμε τὸ νέφτι λίγο-λίγο, ἀνακατώνοντας

Ἀλείφουμε τὸν καθρέφτη μ' ἕνα πινέλο.

ΠΩΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΥΜΕ ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΟ ΤΟ ΚΡΕΑΣ

Γιὰ νὰ πετύχῃ ἕνα φαΐ, δὲν ἀρκεῖ τὸ καλὸ μαγείρεμα, πρέπει καὶ τὰ ὑλικὰ νὰ εἶναι καλά, καὶ προπαντός, τὰ ἴδια τὰ τρόφιμα ποὺ πρόκειται νὰ μαγειρευτοῦν. Γι' αὐτὸ σᾶς δίνω ἐδῶ μερικὲς ὁδηγίες γιὰ νὰ ξεχωρίζετε τὸ καλὸ κρέας ἀπὸ τὸ κακό.

Β ω δ ι ν ό: Τὸ καλὸ βωδινὸ ἔχει χρῶμα κόκκινο χτυπητό. Τὸ λίπος του εἶναι λευκὸ σὰν τὸ φρέσκο βούτυρο καὶ πυκνό.

Ἂν τὸ λίπος εἶναι κίτρινο καὶ τὸ κρέας σκοῦρο, σημαίνει πὼς τὸ ζῶο ἦταν καχεκτικὸ ἢ ἄρρωστο.

Τὸ κακὸ κρέας εἶναι ὠχροκόκκινο ἢ βαθὺ κόκκινο μὲ λιγοστὸ κίτρινο λίπος.

Τ ὸ χ ο ι ρ ι ν ό: Τὸ καλὸ χοιρινὸ ἔχει χρῶμα ὠχροκόδινο καὶ λίπος σὰν τὸ μάρμαρο, λεπτόκοκκο καὶ μᾶλλον σκληρό.

Ἂν τὸ χρῶμα του εἶναι ὠχρὸ ἢ σκοῦρο κόκκινο καὶ τὸ λίπος εἶναι λιγοστό, τὸ κρέας δὲν εἶναι καλό.

Η ΘΕΙΑ ΜΑΡΙΑΝΑ

ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΑΫΜΟΣ

Δραματικὸ σκὲτς ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν πόλεμο

ΥΠΟ ΝΙΚ. Τ.

(Τὸ σπίτι τοῦ κὺρ-Στρατῆ τοῦ Βάμπουρα εἶναι χτισμένο μὲ κόπους μιᾶς ὁλόκερης ζωῆς σὲ μιὰ φτωχὴ συνοικία κοντὰ στὸ σταθμὸ τῆς Λαρίσης. Εἶναι ἕνας μῆνας τώρα ποὺ νύχτα-μέρα ἀκούγονται τὰ σφυρίγματα τῶν συρμῶν ποὺ περνᾶνε γιὰ πάνω. Τὰ τραγούδια καὶ οἱ φωνὲς τῶν φαντάρων φτάνουν ἐδῶ σὰν βουΐσμα μελισσιοῦ. Ὧρες-ὧρες τὰ συντροφεύουν καὶ σποραδικὲς τουφεκιὲς ποὺ ξεφεύγουν — σὰν νὰ μὴ κρατιῶνται — ἀπὸ τὶς κάννες τῶν μάνλιχερ, καθὼς εἶναι βγαλμένες ἔξω ἀπ' τὰ παράθυρα κοιτώντας πρὸς τὸν οὐρανό).

(Στὸ μπροστινὸ δωμάτιο— δυὸ ἔχει ὅλο τὸ σπίτι—ποὺ χρησιμεύει σπάνια γιὰ σάλλα καὶ συνήθως γιὰ ἀπομονωτήριο τοῦ κὺρ-Στρατῆ, σὰν θέλει νὰ τὸν πάρη καμμιὰ ὥρα, μὲ ἀπόλυτη ἡσυχία, βρίσκεται ξαπλωμένη ἐπάνω στὸ μοναδικὸ σοφᾶ ἡ γυναῖκα του, ἡ κυρὰ Ἀνθή. Οἱ βαθειὲς ρυτίδες ποὺ χωρίζουν σὲ τρία τὸ κούτελό της, μαρτυροῦν πὼς εἶναι καιρὸς ποὺ τἄχει περάσει τὰ ἑξῆντα. Ἡ ὥρα δὲ θἆναι περισσότερο ἀπὸ πέντε, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι τὸ ἀντικρινὸ διώροφο ἀπ' τὴ μέση κι' ἀπάνω φωτίζεται ἀκόμη ἀπ' τὸν ἥλιο).

('Απ' ἔξω ἀκούγεται σούρσιμο παντούφλας, ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ στὸ κατῶφλι φαίνεται ἡ κυρὰ-Μερσίνη. Δέκα ὁλόκληρα χρόνια κάθεται δίπλα ἀπ' τοῦ κὺρ-Στρατῆ τὸ σπίτι. Κι' ἤτανε τυχερὴ γι' αὐτό. Ἡ κυρὰ-Ἀνθὴ ἔπαιρνε πάντα γιὰ λογαριασμό της τὶς μισές της πίκρες. Κι' εἶχε περάσει πολλὲς πίκρες ἡ κυρὰ-Μερσίνη. Ὁ ἄνδρας τὴν ἄφησε προτοῦ ἀκόμη μπουσουλήση τὸ μοναχοπαίδι της, ὁ Δημητρός. Μὰ ἄξια γυναῖκα, καθὼς ἦταν, τἄβγαλε πέρα. Τὸν μεγάλωσε τὸ Δημητρό. τὸν ἔκανε ἄνδρα. Μαζὶ μὲ τὴν κυρὰ-Ἀνθὴ τὸν ξεπροβόδησε πρὶν δέκα μέρες ποὔφυγε γιὰ τὸ μέτωπο).

Μυρσίνη (πρόσχαρα).—Κοιμᾶσαι, κὺρ-Ἀνθή μου;

Ἀνθὴ (χωρὶς νὰ σηκώση τὸ κεφάλι της). — Κοιμᾶμαι!... Ἔ, ὄχι δά... Νά, ραχατεύω...

Μυρσίνη (τὴν πλησιάζει. Κρατᾶ μὲ προσοχὴ μιὰ μικρὴ κατσαρολίτσα σκεπασμένη μ' ἕνα πιάτο). — Ἄϊντε σήκω.

Ἀνθὴ (ἀνασηκώνεται. Φαίνεται λίγο ἀνήσυχη). — Τί συμβαίνει;

Μυρσίνη (εὔθυμα). — Ἔ, μὰ πρέπει νὰ τὸν συγχωρέσης καὶ τοῦ λόγου σου. Σάμπως δὲν κουτσούλαγε καὶ στὴ δική σου τὴν αὐλή; (Τῆς δείχνει τὸ κατσαρολάκι ποὺ κρατάει). Λίγο ζουμάκι μὲ τὄνα ποδαράκι του... Ἡ Μηλίτσα τῆς κυρὰ-Χρυσάνθης χάλασε τὸν κόσμο μὲ τὰ κλάμματά της. Μὰ ἔχουμε πόλεμο, κυρ' Ἀνθή μου!... Δὲ θὰ σοὔχα λοιπὸν τὸν μουστερὴ μέσα στὸ κοττέτσι νὰ γλεντοκοπάη.

Ἀνθὴ (εὔθυμα). — Καὶ τοῦ τὄκοψες πέρα-πέρα τὸ κεφάλι...

Μυρσίνη. — Ἂν τοῦ τὄκοψα... Ἄμ νἄκανε καὶ κἄνα αὐγὸ τοὐλάχιστο!... Δὲν εἶναι καιρὸς τώρα γιὰ νὰ τρέφουμε χαραμοφάηδες... Ἔλα σήκω τώρα νὰ τὸ ρουφήξης ζεστὸ—ζεστό...

Ἀνθὴ (ἀνασηκώνεται).—Μὰ ἦταν ἀνάγκη τώρα;

Μυρσίνη (τὴν διακόπτει).—Θὰ σοῦ μαλακώση καὶ τὸ στῆθος σου... Ἄ! θὰ στὸ πῶ, βαρέθηκα νὰ σ' ἀκούω ὅλο γκούχου-γκούχου!... Ρούφα το, ἔτσι μὲ τὴν κατσαρόλα.

(Ἡ Ἀνθὴ παίρνει κι' ἀρχίζει σιγὰ-σιγὰ νὰ πίνη τὸ ζουμί).

Ἀνθή. — Μὴ μὲ μαλώνης ντέ... θὰ τὸ πιῶ... Τὸ ποδαράκι ὅμως τί ἤθελες καὶ τὄφερες;

Μυρσίνη. — Ἔ, μὰ δὲν εἶμαι καὶ δρᾶκος νὰ φάω ἕνα ὁλόκληρο πετεινὸ μονάχη μου! (μὲ συγκίνηση). Νἄτανε κι' ὁ Δημητρός μου ἐδῶ.

Ἀνθὴ (σὰ νὰ τὴν μαλώνη) — Μυρσίνη, ντροπή, τί εἶν' αὐτὰ ποὺ λές;

Μυρσίνη (ἀπ' τὰ μάτια της εἶναι ἕτοιμο νὰ κυλήση ἕνα δάκρυ). — Ποιὸς ξέρει ποῦ νὰ βρίσκεται τώρα... Μέσ' στὸ κρύο... Στὶς βροχές... Εἶναι φοβερὸς ὁ πόλεμος, κυρ' Ἀνθή μου...

Ἀνθὴ (κοφτά). — Ἱερὸς θὲς νὰ πῆς.

Μυρσίνη (κομπιαστά). — Δὲν λέω, μά...

Ἀνθὴ (τὴν διακόπτει). — Ὁ Δημητρὸς πολεμάει γιὰ σένα, γιὰ μένα, γιὰ τὰ σπίτια μας, γιὰ τὶς ἐκκλησιές μας (μὲ λαχτάρα). Κι' εἶναι ὡραῖο πρᾶγμα νὰ σκέπτεσαι πὼς ἐκεῖ πάνω, ἀνάμεσα στοὺς νικητές, βρίσκεται καὶ κάποιος δικός σου! Ἐγὼ ἂν ἤμουνα σὰν καὶ σένα, ἀντὶ νὰ κλαίω γιατὶ μοῦ λείπει, θἄκλεινα τὰ μάτια μου καὶ θὰ ταξίδευα μαζί του... (Κλείνει τὰ μάτια της σὰν νὰ ὀνειρεύεται). Νἄτον τώρα, πρῶτος ἀπ' ὅλους με τὸ ντουφέκι του στὰ χέρια, τρέχει σὰν ἀλαφιασμένος. Για δέσ' τον πῶς πηδάει!... Κανένα ἐμπόδιο δὲν μπορεῖ νὰ σταθῆ μπροστά του... Ὁ ἐχθρὸς καὶ μόνο ποὺ τὸν βλέπει παραδίνει τ' ἄρματα... Νά τον!. Μόνος του σταμάτησε τὸ ἐχθρικὸ πολυβόλο... Πόσα θἄχη νὰ μοῦ γράψη στὸ καινούργιο του γράμμα!... (Ἀνοίγει τὰ μάτια της καὶ βλέπει τὴ Μυρσίνη ποὺ τὸ πρόσωπό της εἶναι φωτισμένο ἀπὸ χαρά).

Μυρσίνη. — Ναί, κυρ' Ἀνθή μου. Τὰ γράμματά του ρίχνουν μπάλσαμο στὴν ψυχή μου.. Γιατὶ νὰ στὸ κρύψω; Φοβᾶμαι γιὰ τὸ Δημητρό μου, μὰ ὅταν διαβάζω τὶς ἀντραγαθιές του τὸ στῆθος μου φουσκώνει ἀπὸ περηφάνεια. Εἶναι δικός μου γυιὸς ὁ Δημητρὸς, λέω.

Ἀνθὴ (μὲ κάποια μελαγχολία). — Ναί, δικός σου.... Καλότυχες ὅσες ἔχουν τέτοιους γυιούς...

Μυρσίνη (ζωηρά). — Μὰ ὅλοι τέτοιοι εἶναι!... Δὲν σοῦ διάβασε ἡ κυρὰ-Σοφιὰ τὸ γράμμα τοῦ Κωσταντῆ της (μ' ἐνθουσιασμό). Κι' αὐτὸς θεριὸ μονάχο... Δώδεκα Ἰταλοὺς ἔπιασε ὁλομόναχος, τοὺς πῆγε ἐπάνω στὸ λόχο του, νά!

— Πάρτα ἀφοῦ στὰ δίνω... γιὰ τὸ δρόμο...

ἔτσι, σὰ γαλιά!...

Ἀνθὴ (ποὺ τὸ πρόσωπό της σκοτεινιάζει ὅλο καὶ περισσότερο). — Καλότυχη γυναῖκα κι' ἡ Σοφιά!

Μυρσίνη (ἀνήσυχη). — Μα τί ἔχεις, κυρ' Ἀνθή μου; Σὲ καλό σου!... Ἀντὶς νὰ χαίρεσαι γιὰ τὶς ἀντραγαθίες τῶν δικῶν μας, εἶσαι ἕτοιμη νὰ κλάψης; Ἔλα, ἔλα, κουκουλώσου, γιατὶ σὰν πολὺ ἀέρα πῆρες (τὴν σκεπάζει). Τὸ ζεστὸ ποὺ ἤπιες κι' οἱ μπατανίες θὰ σὲ κάνουν νὰ ἱδρώσης κι' αὔριο θἆσαι περδίκι.. (τῆς τακτοποιεῖ τὰ σκεπάσματα γύρω ἀπὸ τὸ λαιμό). Ἐμένα νὰ μὲ συγχωρέσης. Πάω καὶ θἄρθω πάλι πιὸ ὕστερα νὰ σὲ δῶ (Ἐνῶ πάει πρὸς τὴν πόρτα). Ἂν τὸν πάρης, δὲ θὰ σοῦ κάνη κακό... (Φεύγει).

(Τὸ δάκρυ ποὺ μὲ κόπο συγκρατοῦσε ἡ κυρὰ-Ἀνθὴ κυλάει τώρα στὴ βαθειὰ ρυτίδα ποὺ αὐλακώνει τὸ μάγουλό της. Ἡ σκέψη της ἀφίνει τὰ τωρινὰ τὰ χρόνια καὶ πάει πίσω, πολὺ πίσω. τότε ποὺ ἄρχιζαν ν' ανθίζουν τὰ πρῶτα ρόδα τῆς νιότης της. Ἦταν λαχταριστὴ κοπέλλα ἡ Ἀνθούλα. Σὰν πέρναγε μπροστὰ ἀπ' τὰ παλληκάρια — ὄνειρο θαρρεῖ πὼς εἶναι — ὀρθόστητη, καμαρωτὴ σὰν πετροπέρδικα, τὰ μάτια της πέταγαν σπίθες. Ἡ νιότη ζήταγε τὴν Ἀνθούλα. Μὰ κι' ἡ Ἀνθούλα τὴ νιότη. Καὶ κάποιο δειλινὸ ὁ παπᾶ-Στέφος μὲ τ' ἀσημένιο του τὸ πετραχῆλι ποὺ πέταγε ἀστραπὲς ἀπ' τὶς φλόγες ποὔρριχναν ἀπάνω του οἱ δυὸ ἄσπρες λαμπάδες μὲ τοὺς μεταξωτοὺς φιόγκους, τὴν ἕνωσε γιὰ ὅλη της τὴ ζωὴ μὲ τὸ κὺρ-Στρατῆ. Θὰ πέση φωτιὰ νὰ τὴν κάψη ἂν πῆ πὼς δὲν εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Ἄτυχος ναί. Ἀπὸ τοὺς πρώτους μῆνες κι' ὅλας ἄρχισε ἡ μιζέρια. Τὸ μεροκάματό του — δούλευε τότε σὲ κάποια φάμπρικα — μόνο χάρη στοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ κόντρα ὑπολογισμοὺς τοῦ κὺρ-Στρατῆ τὰ κατάφερνε νὰ σκεπάση τὰ ἔξοδά τους).

(Καμμιὰ ἑκατοστὴ ζήτω ἀνακατεμένα μ' ἄλλα τόσα «ἀέρα», μὲ τὰ σφυρίγματα τῆς ἀτμομηχανῆς καὶ μὲ ἀνάριες τουφεκιές, ἔδιωξαν μὲ μιᾶς ἀπὸ τὴ σκέψη τῆς κυρὰ-Ἀνθῆς τὶς ξεθωριασμένες αὐτὲς ἀναμνήσεις. Τὸ τραῖνο πήγαινε ἀπάνω κι' ἄλλους φαντάρους. Τράβηξε λίγο τὰ σκεπάσματα ἀπ' τὸ λαιμό της κι' ἀνασηκώθηκε τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ στὴν πόρτα φάνηκε ὁ κὺρ-Στρατῆς).

Στρατῆς (ἐνῶ τρέχει πρὸς τὸ παράθυρο). — Σήκω γρηὰ νὰ καμαρώσης τὰ φανταράκια μας!... (Ἔχει φτάσει στὸ παράθυρο. Τὸ ἀνοίγει βιαστικὰ καὶ κρεμιέται ὁ μισὸς ἀπ' ἔξω).

— Ὥρα καλή, παιδιά!... Στὴ θάλασσα!... Στὴ θάλασσα!... (στὴν Ἀνθή) Ἄϊντε καημένη!... Τὸ σκέφτεσαι γιὰ νὰ χαλάσης τὸ ραχάτι σου; (πρὸς τὰ ἔξω) Μὲ τὴ Νίκη!... Μὲ τὴ Νίκη!... (ὁ θόρυβος σιγά-σιγά σβήνει. Μαζὶ καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ κὺρ Στρατῆ. Κλείνει τὸ παράθυρο καὶ γυρίζει πρὸς τὴν Ἀνθή):

— Τί νὰ σοῦ πῶ, γρηά; Αὐτὸ ποὺ νοιώθω μέσα μου σὰν φεύγουν τὰ φανταράκια μας γιὰ πάνω... Νά! Θαρρῶ πὼς εἶμαι κι' ἐγὼ μαζί τους.

Ἀνθὴ (ψυχρά). — Ναί...

Στρατῆς (φουντώνει).— Γιατί δηλαδή; Μπᾶς καὶ σοῦ περνάει ἀπὸ τὸ μυαλὸ πὼς δὲν κρατάει ἀκόμα ἡ καρδιά μου; Τὰ μαλλιὰ ἀσπρίσανε μονάχα Ἀνθή... (στὰ χείλη του ἀνθίζει ἕνα χαμόγελο). Μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμὸ ξεκίνησα κι' ἐγὼ τότε... Ἔτσι, σούρρουπο ἦταν... Ναί, ναί!... Οἱ ἴδιες ντουφεκιὲς πέφταν... Τὰ ἴδια ζήτω... Καὶ πάει τὸ Σαραντάπορο... πάει τὸ Μπιζάνι!... Τὸν ἔχω προχωρήσει κι' ἐγὼ μιὰ τελεία τὸ Χάρτη μας, Ἀνθή.

Ἀνθὴ (ψυχρά). — Θαρρῶ πὼς δὲν θἄπρεπε νὰ φαίνεσαι τόσο ξιππασμένος.

Στρατῆς (εὔθυμος). — Γιά δὲς ποὺ κάναν κι' οἱ κόττες μουστάκια!... Ἡ ξιππασιά μου — ὅπως λὲς — ἔχει τὴ βάση της. Σύρε πολέμησε καὶ τοῦ λόγου σου κι' ὕστερα ἔλα νὰ

κουβεντιάσουμε. Γκέγκε;

'Ανθὴ (μὲ ἀπογοήτευση).— Ἔχεις δίκηο... Ἂν ἤτανε στὴ θέση μου ἡ κυρὰ Μυρσίνη ἢ ἡ κυρὰ Σοφία, δὲ θὰ μιλοῦσες ἔτσι.

Στρατῆς (ἕτοιμος νὰ ξεσπάση σὲ γέλιο). — Μπᾶς κι' ὑπηρέτησαν μὲ τὸν... Ἄγρα αὐτὲς καὶ δὲν τὸ ξέρω;

'Ανθὴ (ἀπότομα). — Ὄχι, πολεμᾶνε ὅμως οἱ γυιοί τους στὴν Πίνδο...

(Ὅλο τὸ κέφι τοῦ κὺρ Στρατῆ μὲ μιᾶς ἐξανεμίζεται. Τὸ κεφάλι του γέρνει πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὸ βλέμμα του καρφώνεται στὶς μύτες τῶν παπουτσιῶν του. Ἡ γκριμάτσα ποὺ κάνει τὸ μοῦτρο του δείχνει καθαρὰ πὼς θέλει ν' ἀποφύγη κάποια σκέψη ποὺ τὸν βασανίζει).

Στρατῆς (ἀπότομα). — Ἂν ἤθελε ὁ Θεός, θἄχες κι' ἐσὺ τὸ γυιό σου ἐκεῖ πάνω... (μὲ εἰρωνία). Κι' ἐμένα ἐδῶ θὰ μὲ τρέλλαινες μὲ τὶς κλάψες σου... Καλύτερα ποὔρθαν ἔτσι τὰ πράγματα...

'Ανθή. — Εἶναι κι' αὐτὸ κάτι... Νὰ μπορῆς νὰ κλαῖς γιὰ κάποιον δικό σου... Νὰ τρέμη ἡ καρδιά σου σὰν πιάνεις ἐφημερίδα μὴ δῆς τὄνομά του... Νὰ τρέχης μὲ καρδιοχτύπι στὴν πόρτα σὰν ἀκοῦς βήματα, σὰν παίρνει τὸ μάτι σου τὸν ταχυδρόμο νὰ στρίβη ἀπ' τὴ γωνιά...

Στρατῆς (μὲ θυμό). — Κι' ἐγὼ τὄθελα τὸ γράμμα ποὺ ζητᾶς. Θἄχα κι' ἐγὼ τὸ δικαίωμα στὸν καφενὲ νὰ τοὺς μαζεύω γύρω μου ὅλους — σταματώντας καὶ τὸ παιχνίδι ἀκόμα — γιὰ νὰ τοὺς τὸ διαβάσω... (μὲ ἀπογοήτευση).— Προσπαθάω νὰ δείξω πὼς ὑπάρχω, ἐξιστορώντας παληὲς ἀνδραγαθίες... Μὰ ποιὸς κάθεται ν' ἀκούση γιὰ Μπιζάνια καὶ γιὰ Κρέσνες καὶ Σαραντάπορα, ὅταν ἔχει μπροστά του τὴν Μόροβα, τὸ Ἰβάν, τὴν Πίνδο!...

'Ανθὴ (μὲ συμπόνια).— Κι ὅμως θἄπρεπε νὰ σ' ἀκούσουν Στρατῆ μου.

Στρατῆς (μὲ πίκρα). — Νὰ χάνουν τὸν καιρό τους μὲ μένα! Ἀμ' ἔχουν ἄλλη δουλειὰ καλύτερη νὰ κάνουν. Διαβάζουν τὰ γράμματα τῶν παιδιῶν τους...

'Ανθὴ (τὸν κόβει). — Ἔ! ὁ Θεὸς τὰ κουμαντέρνει αὐτὰ τὰ πράγματα. Αὐτὸς δὲν θέλησε νὰ μᾶς δώση παιδί. Εἶνε ἁμαρτία τώρα, Στρατῆ μου, νὰ τὸν βλαστημᾶμε.

Στρατῆς. — Δὲν τἄχω μ' αὐτόν... Ἐγὼ φταίω... Ἂν...

'Ανθὴ (ζωηρά). — Μὰ τὦπε κι' ἡ μαμμή, δὲν τὸ θυμᾶσαι; Ἦταν ἀνάποδα. Πάλι πεθαμένο θἄβγαινε... (εἶναι στενοχωρημένη). Μὰ γιατί ν' ἀνασκαλεύουμε τώρα παληὲς πληγές;...

Στρατῆς (μὲ συντριβή). — Ἂν δὲν μὲ τάραζε τότε ἡ ἀνεργία, θὰ μποροῦσα νὰ φωνάξω ἕνα γιατρὸ καὶ σήμερα ὁ γυιός μας θἄταν στὸ μέτωπο...

(Τὸ μοῦτρο τῆς 'Ανθῆς ἔχει σκοτεινιάσει. Τὰ πανιασμένα χείλη της σιγοτρέμουν. Σὰ νὰ θέλη κάτι νὰ ψιθυρίση, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴ δύναμη. Ὁ Στρατῆς παίρνει τὴν τραγιάσκα του ἀπὸ τὴν κρεμάστρα καὶ μὲ ἀργὸ βῆμα φεύγει).

(Μπορεῖ νἄχη περάσει ἕνα λεπτό, μιὰ ὥρα ἢ κι' ἕνας χρόνος. Ἡ 'Ανθὴ μένει ἀκίνητη κάτω ἀπ' τὶς βαρειὲς μπατανίες. Μπορεῖ νὰ κοιμᾶται, μπορεῖ νὰ μὴν αἰσθάνεται ἢ μπορεῖ καὶ νἄχη πεθάνει...).

('Απ' τὸ δρόμο ἀκούγεται ξεχείλισμα ζωῆς. Ὁ σκοπὸς ἑνὸς τραγουδιοῦ ποὺ τὰ φάλτσα, τὰ βροντώδη ἐπιφωνήματα καὶ τὰ πειράγματα ποὺ πετοῦν οἱ τραγουδιστὲς μεταξύ τους, τὸν ἔχουν κάνει ἀγνώριστο. Ἡ 'Ανθὴ ἀνασηκώνεται. Πηδάει ἀπ' τὸν σοφᾶ καὶ μὲ γρήγορο βῆμα πάει στὸ παράθυρο. Γιὰ ἕνα δευτερόλεπτο κυττάει στὸ δρόμο. Τὸ ἀνοίγει).

'Ανθὴ (σιγά).— Φαντάρε!... (ἡ φωνή της δὲν ἀκούγεται μέσα στὸ πανδαιμόνιο ποὺ γίνεται).

'Ανθὴ (δυνατώτερα).— Φαντάρε!...

Μιὰ φωνὴ (ἀπ' ἔξω). — Ἐμένα φωνάζεις, γρηά;

'Ανθή. — Ναί, ἐσένα!...

Ἄλλη φωνὴ (ἀπ' ἔξω). — Ἄντε πάλι, Ζαχαρία, σοὔφεξε!...

★

Τρίτη φωνὴ (ἀπ' ἔξω). — Δὲν μπορεῖ νὰ τὸν δῆ γυναίκα χωρὶς νὰ τὸν ἐρωτευθῆ!...

(Ἕνα βροντερὸ γέλιο ἀπὸ πολλὰ στόματα δὲν ἀφήνει γιὰ λίγο ν' ἀκουστῆ τίποτε ἄλλο).

Ἡ πρώτη φωνή. — Σκάστε, ρέ!... Τί μὲ θές, γρηά;

Τετάρτη φωνή. — Καὶ τὸ ρωτᾶς, καημένε;

(Νέος χείμαρρος γέλιου σκεπάζει τὴν τετάρτη φωνή).

'Ανθή. — Ἔλα μέσα... Νά, ἐκεῖ εἶν' ἡ πόρτα (δείχνει, ἡ μισὴ κρεμασμένη ἔξω ἀπ' τὸ παράθυρο). — Κάτι... κάτι... θέλω νὰ σοῦ πῶ...

(Ἡ πρώτη φωνὴ κάτι λέει, ἀλλὰ δὲν ἀκούγεται μέσα στὴ φασαρία ποὺ δημιουργοῦν οἱ ἄλλες φωνὲς μὲ πειράγματα καὶ σφυριξιές. Ἡ 'Ανθὴ ὡστόσο φαίνεται χαρούμενη. Φεύγει ἀπ' τὸ παράθυρο καὶ μὲ βιασύνη — ὅση τῆς ἐπιτρέπουν τὰ χρόνια της — πάει στὴν πόρτα. Τὴν ἀνοίγει καὶ περιμένει).

★

(Στὴν αὐλὴ ἀκούγεται ὁ χαρακτηριστικὸς θόρυβος ἀπὸ προκαδούρα ἀρβύλας κι' ἀρχίζει ἀπὸ μακρυὰ νὰ ξεκαθαρίζη ἡ σιλουέτα τοῦ Ζαχαρία. Ὅσο πλησιάζει, φαίνονται καλύτερα τὰ χαρακτηριστικά του. Εἶναι ἕνας σφιχτοδεμένος ἄνδρας ὡς 30 χρονῶν. Μιὰ τούφα ἀπὸ μαῦρα σγουρὰ μαλλιὰ πετιέται πίσω ἀπὸ τὸ κράνο του. Στὸ δεξί του ὦμο ἔχει κρεμασμένο τὸ ὅπλο. Στέκεται καὶ κυττάει τὴν 'Ανθή. Τὸ βλέμμα του μαρτυράει βία).

'Ανθὴ (μὲ τρυφερότητα). — Ἔλα... ἔλα μέσα.

Ζαχαρίας. — Δὲν εἶναι ὥρα γιὰ βίζιτες, γρηά. Λέγε τί θές, γρήγορα. ('Ακούει τὶς φωνὲς ἀπ' ἔξω ποὺ ἀπομακρύνονται). Θὰ χάσω τὴ διμοιρία μου.

'Ανθὴ (τὸν καθησυχάζει). — Μὴ φοβᾶσαι, τὸ τραῖνο δὲν μπῆκε ἀκόμη στὸ σταθμό. Ἐγὼ θὰ τ' ἄκουγα.

Ζαχαρίας (μπαίνει μέσα. Θέλει νὰ τελειώση μιὰ ὥρα ἀρχήτερα). — Ἄντε, λέγε...

'Ανθὴ (τἄχει χαμένα). — Ναί... Μιὰ στιγμή.

Ζαχαρίας (σὰ νὰ καταλαβαίνη). — Πόσο καιρὸ ἔχεις νὰ λάβης γράμμα;

'Ανθὴ (σαστισμένη). Γράμμα... Γράμμα; Ναί, ἔχω νὰ λάβω...

Ζαχαρίας (διακόπτει). — Καλά... Καλά!... Τὸ Σύνταγμά του τὸ ξέρεις.

'Ανθὴ (δὲν καταλαβαίνει).— Τὸ Σύνταγμά του!...

Ζαχαρίας. — Βλέπω πὼς μὲ τὶς δέκα παίρνεις χαμπάρι. Στὸ πεζικὸ εἶναι, στὸ ἱππικό, στὸ πυροβολικό;

'Ανθὴ (μιὰ λάμψη χαρᾶς φωτίζει τὰ μάτια της). — Στὸ... πεζικό! Αὐτὸ δὲν τρέχει μπροστά;

Ζαχαρίας. — Μπροστὰ τρέχει ὅποιος ἔχει γερὰ πόδια... Τ' ὄνομά του;

'Ανθή. — Τ' ὄνομά του!... (κάποια σκέψη περνάει ἀπ' τὸ μυαλό της). Τ' ὄνομά του!... (Ζωηρὰ) Ζαχαρίας!...

Ζαχαρίας. — Ὥστε, βλέπω πὼς ἔχω τὸ ἴδιο ὄνομα μὲ τὸ γυιό σου...

'Ανθὴ (τὸ πρόσωπό της λάμπει). — Μὲ τὸ γυιό μου!... Εἶναι λεβέντης ὁ γυιός μου!... Ζαχαρία λέγανε καὶ τὸν πατέρα μου... Ναί, Ζαχαρία Χρυσάκη!...

Ζαχαρίας (μὲ συμπόνια). — Μὴ φοβᾶσαι! Μιὰ φορὰ δὲν ἔχει πάθει τίποτα. Ἔτσι εἶν' ὁ πόλεμος. Τοὺς ξεχνᾶς ὅλους. Ἂν εἶναι στὸν τομέα ποὺ θὰ πάω 'γώ... θὰ ψάξω. Μεῖνε ἥσυχη...

'Ανθὴ (μὲ λαχτάρα). — Καὶ θὰ μοῦ γράψης, ἔ;

Ζαχαρίας. — Καλά, θὰ σοῦ γράψω.

'Ανθὴ (δυνατὰ καὶ καθαρά). — 'Ανθὴ Βάμπουρα, Ἁγίου Παύλου 5, 'Αθήνα... Μὰ δὲ θὰ τὸ θυμηθῆς. Νὰ σοῦ δώσω ἕνα μολύβι...

Ζαχαρίας. — Ἔχω... Ἔχω... (βγάζει ἕνα μολυβάκι ἀπ' τὴν τσέπη του καὶ γράφει τὴν διεύθυνση. Στὴν πόρτα φαίνεται ἡ κυρὰ Σοφιά).

'Ανθή. — Θὰ... θὰ τὸ περιμένω τὸ γράμμα σου...

Ζαχαρίας. — Καλὰ ντέ, τἄπαμε... (πάει νὰ φύγη).

'Ανθή. — Στάσου... (Παίρνει ἀπὸ τὴ φρουτιέρα, ποὺ βρίσκεται στὸ τραπέζι, δυὸ μῆλα, τὰ μόνα ποὺ ὑπάρχουν, καὶ τοῦ τὰ δίνει).

Ζαχαρίας. — Δὲν εἶναι ἀνάγκη τώρα.

'Ανθή. — Μὰ πάρτα, ἀφοῦ στὰ δίνω... Γιὰ τὸ δρόμο...

Ζαχαρίας (παίρνει τὰ δύο μῆλα). — Δὲ βαρυέσαι γιὰ τὸ δρόμο... (δαγκώνει τὸ ἕνα). Γειά σου...

'Ανθή. — Στὸ καλὸ καὶ νικητής!...

(Ὁ Ζαχαρίας φεύγει κι' ἡ 'Ανθὴ τρέχει στὸ παράθυρο καὶ τὸν χαιρετάει μὲ τὸ μαντήλι της).

Σοφία (πλησιάζει τὴν 'Ανθή. Κυττάει κι' αὐτὴ ἀπ' τὸ παράθυρο μὲ περιέργεια). — Μὰ ποιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ φαντάρος; Συγγενής σου;

'Ανθὴ (τῆς ρίχνει ἕνα βλέμμα γεμᾶτο ὑπερηφάνεια, ἐνῶ τὸ πρόσωπό της λάμπει). — Γιὰ τὸ Ζαχαρία μοῦ λές; Ἐγὼ τὸν ἀνάθρεψα... Καλύτερα κι' ἀπὸ παιδί μου. Κι' εἶδες τί ἄνδρας ποὺ ἔγινε; Ὁ Θεὸς νὰ μοῦ τὸν ἔχη γερό... (δακρύζει).

Σοφία.—Μὴ στενοχωριέσαι, κυρ' 'Ανθή μου. Μήπως κι' ὁ δικός μου δὲν εἶναι 'κεῖ πάνω; Ἡ Παναγία νὰ τοὺς προστατεύει...

'Ανθή. — 'Αμήν!... Μεγάλη ἡ χάρη της!... (σταυροκοπιέται μὲ κατάνυξη).

ΑΥΛΑΙΑ

Καιρὸς πολέμου

Καὶ σοὖπε ὁ φαιδρὸς Καίσαρας: «μέριασε νὰ διαβῶ
καὶ σκύψε τὸ κεφάλι
καὶ δός μου χῶρες καὶ χωριὰ νὰ φτάσω, ν' ἁπλωθῶ
σὲ κάθε σου ἀκρογιάλι».
Καὶ τοὖπες λιονταρόψυχα: Γελάστηκες Γενάδα
καὶ τύραννε δειλὲ
ἂν θὲς καὶ φοῦχτα χῶμα νἄχης ἀπ' τὴν Ἑλλάδα
ἐμπρός: Μολὼν λαβέ!

★

Καὶ λέει ἡ νειὰ στὸ ταῖρι της κι' ἡ μάνα στὸ παιδί:
«Λεβέντη μου ὅπου πᾶς
μὴ λησμονήσης τὴν παληὰ τῆς μάνας τὴν εὐχή:
«ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς»
φλάμπουρα γαλανόλευκα ἡ λόγχη σου νὰ στῆ
καὶ λευτεριᾶς πυρσοὺς
ἡ ἀντρειωμένη σου γενιὰ καὶ πάλι ν' ἀκουστῆ
σὲ φίλους καὶ σ' ἐχτρούς».

★

Τοῦ δίκηου ἡ λύσσα καὶ ἡ ὀργή, τῆς μάνας ἡ εὐχὴ
καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι
τοῦ Βασιλῆᾶ τὸ πρόσταγμα, τοῦ 'Αρχηγοῦ ἡ φωνὴ
γίνονται θειαφοκέρι
στὶς ἀντρειωμένες τῶν καρδιὲς καὶ δείχνουν ἀγριεμένα
σὲ πέλαα καὶ βουνὰ
ὅτι εἶναι ἡ ἀκατάλυτη ψυχὴ τοῦ Εἰκοσιένα
ποὺ ζῆ παντοτεινά.

Κ. ΓΡΑΨΑΣ

'Αθήνα 'Οκτώβριος 1940

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΔΕΗΣΗ

Κύριε, σὲ λίγο θὰ πάω στὴν ἡσυχία τοῦ κρεββατιοῦ μου. Πέρασα καὶ σήμερα μιὰ μέρα ἥσυχη κι' εὐλογημένη. Τὸ φεγγαράκι γαλήνιο μὲ φωτίζει τώρα στὴ σιγὴ τῆς βραδιᾶς. Μὰ πέρα μακριά, ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορά μας, στὸ σκοτάδι ξένης χώρας, πόσα παιδιὰ πονοῦν. Βάρβαρα χέρια τ' ἅρπαξαν ἀπ' τὴ ζεστὴ ἀγκαλιὰ τῆς μάνας τους καὶ τὰ πῆγαν ποῦ ; καὶ τὶ νὰ κάνουν ; Τὰ πῆγαν στὰ βάρβαρα κράτη, νὰ τὰ κάνουν γενίτσαρους. Ἄραγε θερμαίνει ἀκόμη στὰ στήθια τους ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας; Ἄραγε ἀντιφεγγίζει ἀκόμη στὰ μάτια τους τὸ γλυκὸ ὅραμα τῆς Πατρίδας; Κύριε, φοβοῦμαι ἀπόψε γιὰ τὴν τύχη τῶν ἁρπαγμένων παιδιῶν. Χριστέ μου, σὲ παρακαλῶ, διῶξε ἀπ' τὸ μυαλό μου τὴν ἀπαίσια αὐτὴ εἰκόνα, διῶξε τοὺς φόβους ποὺ μὲ πολιορκοῦν. Κύριε, ξέρω ὅτι εἶσαι παντοδύναμος καὶ πανάγαθος. Μὴν ἀφήσης νὰ γίνη κακὸ στὰ πονεμένα ἀδέλφια μας. Οὔτε στιγμὴ μὴν ξεχάσουν τὶ λέξεις: ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ.

Χριστέ, κάνε τὸ θαῦμα Σου γρήγορα, Σὲ παρακαλῶ. Γλυκὲ Ἰησοῦ, ποὺ ἀγαπᾶς τὰ παιδιά, κάνε τὰ δύστυχα ἀδέλφια μας νὰ γυρίσουν στὴν μητρικὴ ἀγκαλιά τους. Χριστέ μου, γρήγορα, Σὲ παρακαλῶ, κάνε τὸ θαῦμα Σου.

ΛΕΩΝ ΕΙΛΙΚΡΙΝΗΣ
(Μαθητὴς ΣΤ΄ Δημοτικοῦ
Ἐπιτάλιον Ἀγουλινίτσας)

★

ΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΚΑΙΕΙ

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐποποιΐα ποὺ γράφεται μ' αἷμα καὶ φωτιά, δὲν εἶναι δυνατὸν πότε νὰ μετρηθῆ, μὲ τὸ μέτρο τῆς συνηθεισμένης ἀνθρώπινης ἀνδρείας. Ἔχει ξεπεράσει τὰ ὅριά της καὶ ἔχει μετεωρισθῆ σὰν ἕνα φωτεινὸ σύμβολο ἐπάνω ἀπὸ τόπους καὶ ἐποχές. Ἡ ἀνδρεία τῶν ἑλλήνων τὴν ἐξύψωσε στὰ ὕψη τ' ἄπειρου. Γιατὶ ἡ ἀνδρεία τους εἶναι φλογερὴ σὰν τὸν ἥλιο καὶ ἀστήρευτη σὰν τὴ θάλασσα τῶν ὠκεανῶν. Κάθε τους βῆμα εἶναι καὶ ἕνα φτερούγισμα πρὸς τὴν νίκη.

Αὐτὸ τὸ δείξαμε τὸ βράδυ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, ὅταν οἱ ἄγριοι κατακτηταὶ μᾶς ρώτησαν ἂν δεχώμαστε νὰ τοὺς ἀφήσουμε ἐλευθέρα τὴν εἴσοδο στὴν χώρα μας. Ἀλλὰ ὅμως, ὅλα τὰ ἑλληνικὰ στήθη μὲ μιὰ φωνή, ἀπάντησὰν τὸ ἀθάνατο «Ὄχι». Γιατὶ τὰ στήθη αὐτὰ ἦσαν σκεπασμένα μὲ τὸν μετάξινο χιτῶνα τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων. Ὡστόσο, πίσω ἀπ' αὐτὰ τὰ στήθη κρυβόταν μιὰ καρδιὰ ἀπὸ γρανίτη. Καὶ ἡ μικρὴ Ἑλλάδα — μερικὲς σπιθαμές γῆς ποτισμένες μὲ αἷμα — ὕψωσε τ' ἀνάστημά της μπροστὰ στοὺς κολοσσούς. Ὁ Δαυΐδ μπροστὰ στὸν Γολιάθ. Ἀντιμετωπίσαμε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴν δύναμη τῆς ψυχῆς μας μὲ τὴν ἀσάλευτη πίστη μας καὶ νικήσαμε. Τὴν πρωτοφανῆ αὐτὴ νίκη μας τὴν χρωστοῦμε στὴν ἀνδρεία μας καὶ στὴν ἀκλόνητη πίστη μας. Τὸ φῶς ποὺ περιβάλλει τὴν πίστη μας αὐτὴ προέρχεται μέσα ἀπὸ τὶς Σαλαμῖνες, ἀπὸ τοὺς Μαραθῶνες καὶ τὶς Θερμοπῦλες, μέσα ἀπὸ τὴν ἐποποιΐα τῶν ἀγώνων τοῦ Βυζαντίου, ἀπὸ τὶς ἀστραπὲς καὶ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ 21.

Καὶ ἔχει διατρέξει αἰῶνες καὶ χιλιετηρίδες χωρὶς νὰ σβηστῆ. Γιατὶ τὸ φῶς αὐτὸ εἶναι αἰώνιο. Ἡ ἀρχή του χάνεται μέσα στὰ βάθη τοῦ θρύλου καὶ ἡ λάμψη του ταξιδεύει μαζὶ μὲ τὴν ἱστορία τῶν ἀνθρώπων πάνω σ' αὐτὸν τὸν πλανήτη.

Τὸ φῶς αὐτὸ δὲν θὰ σβηστῆ ποτέ.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ
(Μαθητὴς Γ΄ τάξης Γυμνασίου
Πρεβέζης ν. τ.)

★

«ΤΟ ΣΤΕΦΑΝΩΜΑ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ»

Ἀπόψε ποὺ κοιμώμουνα
μοῦ φάνηκε πὼς εἶδα
στοῦ ὕπνου τὸ ξεφάντωμα
τὴν λατρευτὴ Πατρίδα

Καὶ μοὖπε ὅταν σηκωθῶ
νὰ σηκωθῶ νὰ τρέξω,
νἄβρω λουλούδια δροσερὰ
στεφάνια γιὰ νὰ πλέξω.

Νὰ στεφανώσω μὲ αὐτὰ
τὸ κάθε παλληκάρι
ποὺ μὲ τὸ αἷμα πότισε
τῆς γῆς μας τὸ χορτάρι.

Σηκώθηκα ἀπ' τὸν ὕπνο μου
τρέχω σὰν τὸ ζαρκάδι,
ρίχνω λουλούδια δροσερὰ
δροσάτα ἀπ' τὸ λαγγάδι.

Ὦ, ἥρωες! Δεχτῆτε τὰ στεφάνια
ὅπου τὰ στέλνει ἡ Μάνα μας
μὲ τόση περηφάνεια

Ὦ! ἥρωες! Μπροστά σας γονατίζω
καὶ τὶ εἰκόνες σας αὐτὲς
μὲ στέφανα στολίζω!

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΒΙΟΛΙΝΤΖΗ
Τάξη Ε΄ Δημοτικοῦ
(Σκάρφεια Μώλου Λαμίας)

★

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

Καθισμένος στὰ κατακάθαρα πετραδάκια τῆς δαντελλωτῆς ἀκρογιαλιᾶς, παρακολουθῶ τὸ ἔξοχο θέαμα τῆς θάλασσας.

Ὁ ἥλιος κρυμμένος πίσω ἀπὸ τὰ βουνά, ρίχνει τὶς τελευταῖες του ἀκτῖνες στὴν θάλασσα καὶ τὴν κάνει σὰν ἀσημένια. Αὐτή, ὑπερήφανη γιὰ τὸ ὡραῖο της ἀσημένιο φόρεμα, παίζει μὲ τὰ κάτασπρα καϊκάκια, ποὺ φαίνονται σὰν ἄσπρα πρόβατα, νὰ βόσκουν σ' ἕναν ἀπέραντο κάμπο.

Οἱ γλάροι, ἄσπροι σὰν τὸ χιόνι, πότε πετοῦν ψηλά, πότε βουτοῦν στὴ θάλασσα καὶ πότε κάνοντας βόλτες γύρω ἀπὸ τὰ καϊκάκια, φαίνονται σὰν νὰ τὰ συνοδεύουν στὰ χαρωπά τους ταξιδάκια.

Κοντά μου, δυὸ - τρεῖς ψαράδες ἑτοιμάζονται νὰ ρίξουν τὰ δίχτυα, γιὰ νὰ βγάλουν τοὺς θησαυροὺς τῆς θάλασσας. Ἄλλοι, πάλι, τραβῶντας τὴν τράτα, τραγουδοῦν ὄμορφα θαλασσινὰ τραγούδια. Ὅλοι τους εἶναι χαρούμενοι, γιατὶ ξέρουν πὼς ἔχουν πιάσει ἀρκετὰ ψάρια, ποὺ θὰ τὰ πουλήσουν καὶ θὰ πάνε ἔπειτα ψωμὶ στὶς φτωχικὲς καλύβες τους, ὅπου περιμένουν τὰ παιδιά τους.

Ἀλήθεια! Πόση ὀμορφιὰ χαρίζει ἡ θάλασσα καὶ πόσους ἀνθρώπους κάνει εὐτυχισμένους μὲ τοὺς πολύτιμους θησαυρούς της.

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΑΡΓΥΡΙΟΥ
(Δ΄ τάξη γυμνασίου
Παιδόπολη «Ἁγία Σοφία»
Ἀγριᾶς Βόλου)

★

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

Πῆρε νὰ βραδυάζη. Ἔγειρε ὁ ἥλιος ἁπαλὰ καὶ ἄγγιξε στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ. Μέσα στὴν ἀγορὰ ἀντηχοῦσε ἀκόμη ὁ πένθιμος σκοπὸς τῆς ἁρμόνικας τοῦ τυφλοῦ. Ξεχωριζόταν ἀπὸ τὸν θόρυβο τῆς ἀγορᾶς καὶ διάβαζες τὸν πόνο καθαρά. Πένθιμα ξεπηδοῦσαν οἱ νότες ἀπ' τὴν ἁρμόνικα, ἄγγιζαν τὴν καρδιά. Τὸ ἴδιο πονεμένο τραγοῦδι ποὺ τραγουδᾶ τόσον καιρό. Τὸ παράπονο τῆς καρδιᾶς του. Εἶναι εἴκοσι χρονῶν καὶ δὲν γνώρισε ἀκόμι τὸ φῶς. Δὲν εἶχε τὴν τύχη νὰ θαυμάση τὸν μεγάλο ζωγραφικὸ πίνακα τοῦ δημιουργοῦ. Εἶναι τυφλός! Τὰ μάτια του δὲν τοὔδωσαν ποτὲ τὴ χαρὰ ποὺ σκορποῦν, ὅταν πρωτανοίγουν. Δυστυχία του! Γυρνᾶ ἕνα - ἕνα ὅλα τὰ καταστήματα παίζοντας. Προχωρεῖ ἴσια. Στὸ χέρι του ἔχει κρεμασμένο τὸ μπαστούνι του. Τὸ κεφάλι του τὸ κρατᾶ σκυμμένο ἐπάνω στὴν ἁρμόνικα. Τὰ δάχτυλά του ἀνεβοκατεβαίνουν κουρασμένα. Κάπου - κάπου ἕνας βαθὺς ἀναστεναγμὸς συνταράζει τὸ κορμί του. Ἕνα μικρὸ παιδάκι τὸν ὁδηγεῖ. Σταματᾶ μπροστὰ στὸν καθένα ψιθυρίζοντας: Σᾶς παρακαλῶ κύριε, βοηθῆστε τὸν ἀόμματο...»

Ἡ φωνή του δίνει ἄλλη τόση θλίψη στὸ πονεμένο τραγοῦδι. Τὸ ζωντανεύει. Πολλοὶ περνοῦν ἀδιάφοροι χωρὶς νὰ σταματήσουν. Προσπαθοῦν νὰ μὴν ἀκούσουν τὸ θλιβερὸ τραγοῦδι τοῦ τυφλοῦ καὶ τὴν πονεμένη φωνὴ τοῦ μικροῦ. Δὲν ἔχουν τὸ εὐγενικὸ ἐκεῖνο αἴσθημα ποὺ φτάνει ὥς βαθειὰ στὴ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου.

Πέρασαν ἀπὸ μπροστά μου κάμποσα μέτρα μακριά. Δὲ θυμᾶμαι τὶ σκεπτόμουν ἐκείνη τὴ στιγμή. Πέρασαν χωρὶς καλὰ - καλὰ νὰ τὸ ἀντιληφτῶ. Στὴ σκέψη μου ὅμως ἀποτυπώθηκε τὸ θλιβερὸ τραγοῦδι τῆς ἁρμόνικας καὶ ἡ φωνὴ τοῦ μικροῦ παιδιοῦ. Ἔκανα νὰ φύγω. Τὰ πόδια μου ὅμως μὲ κρατοῦσαν ἐκεῖ. Στάθηκα καὶ τοὺς κοίταζα ὥσπου χάθηκαν στὸ βάθος τοῦ δρόμου καὶ τὸ πένθιμο τραγοῦδι τους σκορπίστηκε μέσα στὸ σκοτάδι ποὺ εἶχε ἁπλωθῆ. Τράβηξα μετὰ στὸ δρόμο μου. Στ' αὐτιά μου ὅμως βούϊζε ὁ πένθιμος ἐκεῖνος σκοπὸς καὶ ἔνοιωθα κάτι πολὺ βαρὺ στὴν καρδιά. Κάποια στιγμὴ νόμισα πὼς ἄκουσα τὴ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ. Γύρισα πίσω. Δὲν ἦταν ὅμως κανείς. Εἶχα... γελαστῆ. Ἤμουν μόνος στὸ ἐρημικὸ ἐκεῖνο δρομάκι. Προχώρησα γρήγορα γιὰ ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Κάτι ποὺ δὲν ξέρω κι ἐγὼ τί, σὰν μιὰ μηχανὴ ἀπὸ μέσα μου, ξανάφερνε ὅλα αὐτὰ στ' αὐτιά μου καὶ στὴν ἔρημη νύχτα ἄκουγα συνέχεια μέσα στ' ἀπόμακρο θλιβερὸ τραγοῦδι τὴν μισόσβηστη φωνὴ τοῦ παιδιοῦ.

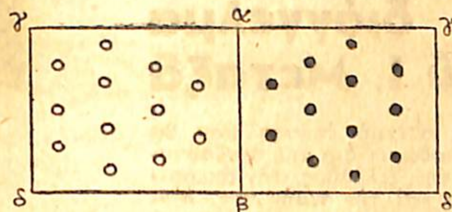
«Σᾶς παρακαλῶ, κύριε, βοηθῆστε τὸν ἀόμματο...».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ
(Λευκόβρυση Κοζάνης)

Τὰ παιγνίδια ποὺ παίζουν τὰ ἑλληνόπουλα

Η ΜΠΑΛΛΑ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Εἶναι ἕνα ὄμορφο παιγνίδι ποὺ παίζεται σὲ αὐλὴ ἢ γήπεδο. Μποροῦν νὰ λάβουν μέρος 12 — 24 παιδιά. Χρειάζεται μιὰ μπάλλα. Χαράσουμε στὸ γήπεδο ἕνα ὀρθογώνιο παραλληλόγραμμο, ποὺ ἔχει μῆκος 50—60 μέτρα καὶ πλάτος 30—40 μέτρα. Τὸ χωρίζουμε ἔπειτα μὲ τὴ γραμμὴ αβ σὲ δυὸ ἴσα μέρη. Ἡ γραμμὴ αβ εἶναι τὰ σύνορα. Κάθε ὁμάδα — ἂς ποῦμε ἀπὸ 12 παιδιὰ ἡ κάθε μιὰ — παίρνει τὸ γαβδ καὶ ἡ ἄλλη τὸ αβδγ. Ἡ γραμμὴ τῶν συνόρων πρέπει νὰ διακρίνεται πολὺ καλά, γι' αὐτὸ πρέπει κατὰ προτίμηση νὰ τὴν ἀσβεστώνουμε (δὲς τὸ σχῆμα). Τρεῖς ἀπὸ τοὺς παῖκτες προσέχουν καὶ φυλᾶνε τὴ γραμμὴ γδ. Σκοπὸς τοῦ παιγνιδιοῦ εἶναι οἱ παῖκτες τῆς μιᾶς ὁμάδας μὲ δυνατὲς κλωτσιὲς καὶ χωρὶς νὰ διαβοῦν τὴ γραμμὴ τῶν συνόρων (αβ) νὰ στείλουν τὴν μπάλλα στὴν ἀντίπαλη ὁμάδα καὶ νὰ τὴν περάσουν ἀπὸ τὴ γραμμὴ γδ.

Οἱ κανόνες τοῦ παιγνιδιοῦ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

1) Οἱ παῖκτες τῆς κάθε ὁμάδας δὲν μποροῦν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ δικό τους μέρος (μόνον ὅταν βγῆ ἡ μπάλλα ἀπὸ τὸ ὀρθογώνιο, τρέχει κάποιος καὶ τὴν παίρνει γιὰ νὰ τὴν φέρη μέσα καὶ ξαναρχίση τὸ παιγνίδι). Οὔτε μποροῦν νὰ περάσουν ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν συνόρων αβ.

2) Δὲν μποροῦν νὰ ἀφίνουν ἀκίνητη τὴ μπάλλα, ὅταν εἶναι στὸ δικό τους στρατόπεδο.

3) Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὴν στέλνουν ἔξω τοῦ γήπεδο ἀπὸ τὶς πλάγιες γραμμές. Ὅταν βγῆ ἀπὸ τὶς πλάγιες γραμμές, τὸ παιγνίδι ἐξακολουθεῖ καὶ τὸ κτύπημα γίνεται ἀπὸ τὸ σημεῖο ποὺ βγῆκε ἡ μπάλλα.. Καὶ σημειώνεται ἕνα λάθος εἰς βάρος τῆς ὁμάδας ποὺ τὴν ἔβγαλε ἀντικανονικὰ ἀπὸ τὸ γήπεδο.

4) Νὰ πιάνουν τὴ μπάλλα μὲ τὰ χέρια. Ἡ μπάλλα κινεῖται μόνο μὲ κλωτσιές.

Τὸ παιγνίδι ἀρχίζει κατὰ τὸν ἀκόλουθο τρόπο:

Μὲ κορώνα — γράμματα ἢ μὲ ὁποιο δήποτε ἄλλο τρόπο λιχνίσματος, ὁρίζεται ἡ ὁμάδα ποὺ θὰ ἀρχίση πρώτη τὸ παιγνίδι. Ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς φύλακες, ποὺ προσέχουν τὴ γραμμὴ γδ, κλωτσάει τὴν μπάλλα γιὰ νὰ τὴν στείλη στὴν ἀντίπαλη ὁμάδα. Ἂν ἀποτύχη, αὐτὸς ἢ ἄλλος ἀπὸ τὴν ὁμάδα, ξανακλωτσάει, μὲ σκοπὸ πάντα νὰ τὴν περάσει ἀπὸ τὴ γραμμὴ γδ τῆς ἀντίπαλης. Οἱ ἄλλοι τῆς ἀντίπαλης ὁμάδας προσπαθοῦν ὄχι μόνο νὰ ἐμποδίσουν τὴ μπάλλα νὰ βγῆ ἀπὸ τὴ γραμμὴ γδ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν ξαναστείλουν αὐτοὶ στὴν ὁμάδα ποὺ πρωτόπαιξε καὶ νὰ τὴν περάσουν ἀπὸ τὴν ἀντίπαλη γραμμὴ γδ. Καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο συνεχίζεται τὸ παιγνίδι.

Ἡ βαθμολογία γίνεται κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπο:

α΄) Ἂν ἕνας παίκτης ἀφήση τὴν μπάλλα ἀκίνητη στὸ τμῆμα τῆς ὁμάδας του ἢ τὴν στείλη ἔξω ἀπὸ τὰ πλάγια τοῦ ὀρθογωνίου ἢ περάση ἀπὸ τὴ διαχωριστικὴ γραμμὴ αβ, χάνει ἕνα βαθμὸ εἰς βάρος τῆς ὁμάδας του.

6΄) Ὅταν μιὰ ὁμάδα κατορθώση νὰ περάση τὴν μπάλλα ἀπὸ τὴ γραμμὴ γδ τῆς ἀντίπαλης, κερδίζει δυὸ βαθμούς.

γ΄) Ὅταν ἕνας παίκτης πιάση τὴν μπάλλα μὲ τὸ χέρι του, τότε ἕνας παίκτης τῆς ἀντιπάλου ὁμάδας κλωτσάει ἐλεύθερα ἀπὸ τὸ σύνορο αβ τὴν μπάλλα πρὸς τὴ γραμμὴ γδ.

δ΄) Κάθε φορὰ ποὺ ἡ μιὰ ὁμάδα κερδίζει ἕνα βαθμό, στὴν ἐξακολούθηση τοῦ παιγνιδιοῦ ἔχει καὶ τὸ πρῶτο χτύπημα. Ἂν χάση ἕνα βαθμό, τότε ἡ ἀντίπαλη ὁμάδα ἔχει τὸ πρῶτο χτύπημα.

ε΄) Ὅταν μιὰ ὁμάδα συγκεντρώση 6 βαθμούς, γίνεται ἀλλαγὴ θέσεων. Ἡ μιὰ ὁμάδα παίρνει τὴ θέση τῆς ἄλλης.

στ΄) Κερδίζει ἡ ὁμάδα ποὺ θὰ συγκεντρώση πρώτη τοὺς 12 βαθμούς.

Ἕνας διαιτητὴς διευθύνει τὸ παιγνίδι, σημειώνει τὴν βαθμολογία καὶ λύνει τὶς διαφορές.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΤΕ ΤΗ ΛΕΞΗ

Τὸ παιγνίδι αὐτὸ παίζεται σὲ μιὰ αἴθουσα. Παίρνουν μέρος ὁσαδήποτε παιδιά, χωρισμένα σὲ δυὸ ἴσες ὁμάδες. Καθένας ἀπὸ τοὺς παῖκτες ἔχει 24 χαρτονάκια. Σὲ κάθε ἕνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι γραμμένο ἕνα ἀπὸ τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου Μόρς.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ παιγνιδιοῦ δίνει τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τοῦ παιγνιδιοῦ, φωνάζοντας μιὰ λέξη: ἂς ποῦμε «Παιδόπολις». Τότε τὰ παιδιὰ τῆς κάθε ὁμάδας προσπαθοῦν ἀπὸ κοινοῦ νὰ σχηματίσουν μὲ τὰ χαρτονάκια τους τὴ λέξη αὐτή. Βέβαια ἕνα παίκτης μόνος δὲν μπορεῖ νὰ σχηματίση τὴ λέξη, γιατὶ δὲν ἔχει οὔτε δύο Π, οὔτε δύο Ο, οὔτε δύο Ι ποὺ χρειάζονται. Ἔτσι, ὅλοι μαζὶ οἱ παῖκτες τῆς ἴδιας ὁμάδας συνεργάζονται γιὰ νὰ σχηματίσουν τὴ λέξη. Ὁποια ὁμάδα κατορθώση νὰ σχηματίση πρώτη τὴ λέξη, κερδίζει τὸ πρῶτο παιγνίδι καὶ ἕνα βαθμό. Ἐννοεῖται ὅτι ἐκεῖνος ποὺ διευθύνει τὸ παιγνίδι πρέπει νὰ λέη μιὰ λέξη μὲ πολλὰ γράμματα καὶ σὲ κάθε παιγνίδι νὰ τὴν ἀλλάζη. Ἂς ποῦμε: Γραμματοδιδάσκαλος. Ἡ λέξη αὐτὴ ἔχει 4 Α, 1 Γ, 2 Δ, 1 Ι, 1 Κ, 1 Λ, 2 Μ, 2 Ο, 2 Ρ, 2 Σ καὶ 1 Τ. Εἶναι φανερό, λοιπόν, πὼς αὐτὴ ἡ λέξη δὲν μπορεῖ νὰ γίνη παρὰ μὲ τὴ συνεργασία 4 τουλάχιστο παικτῶν.

Ἐμπρός, λοιπόν, δοκιμᾶστε.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΗ ΛΕΞΗ

10 — 15 παιδιὰ σχηματίζουν κύκλο καὶ κάθονται. Ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτοὺς σχηματίζει, κτυπῶντας τὰ χέρια του ἕνα γράμμα τοῦ Μόρς. Ὁ διπλανός του πρέπει ἀμέσως νὰ σημειώση μὲ κτύπους τῶν χεριῶν του ἕνα ἄλλο γράμμα, ποὺ νὰ μπορεῖ ὡς δεύτερο νὰ σχηματίση τὴν ἀρχὴ μιᾶς λέξης. Ὁ τρίτος συνεχίζει συμπληρώνοντας τὴ λέξη καὶ συνέχεια ὁ τέταρτος μέχρι ποὺ νὰ σχηματιστῆ ἡ λέξη.

Σὰν παράδειγμα: ὁ πρῶτος κτυπᾶ τὸ γράμμα Π, ὁ ἄλλος τὸ Α, ὁ τρίτος τὸ Ι, ὁ τέταρτος τὸ Δ, ὁ πέμπτος τὸ Ο, ὁ ἕκτος τὸ Π, ὁ ἕβδομος τὸ Ο., ὁ ὄγδοος τὸ Λ, ὁ ἔνατος τὸ Ι καὶ ὁ δέκατος τὸ Σ. Ἔτσι ἐσχημάτισαν μὲ ἐπιτυχία τὴ λέξη ΠΑΙΔΟΠΟΛΙΣ.

Ἂν ὅμως ὁ πρῶτος κτυπήση τὸ γράμμα Π καὶ ὁ δεύτερος τὸ γράμμα Γ δὲν μπορεῖ νὰ γίνη λέξη. Ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδι τότε τὸ σταματάει. Καὶ σημειώνει λάθος. Πρέπει ἀμέσως νὰ κτυπήση ἕνα ἄλλο γράμμα ποὺ νὰ ταιριάζη, ἀλλιῶς παίρνει κι' ἄλλο «λάθος». Ὅποιος καθυστερεῖ χάνει ἕνα βαθμό. Ὅποιος κάνει λάθος καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξακολουθήση τὴ λέξη, χάνει τρεῖς βαθμούς. Κερδίζει ἐκεῖνος ποὺ ἔχει σημειώσει τὰ λιγώτερα χασίματα βαθμῶν

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΤΟΥ ΜΟΡΣ

Γιὰ νὰ σᾶς διευκολύνουμε στὸ παίξιμο τῶν δύο παιγνιδιῶν ποὺ σᾶς δίνουμε σήμερα, στὴν παραπλεύρως στήλη, παραθέτουμε τὸ Ἀλφάβητο μόρς: Κάθε τελεία εἶναι ἕνας κτύπος τοῦ χεριοῦ βραχὺς καὶ κάθε παῦλα ἕνας κτύπος παρατεταμένος. Στὸ παιγνίδι σας στὴ θέση τῆς τελείας θὰ κτυπᾶτε ἕνα παλαμάκι καὶ θὰ ἀπομακρύνετε ἀμέσως τὰ χέρια σας. Στὴν παῦλα θὰ κρατᾶτε τὰ χέρια σας ἑνωμένα λίγο πάρα πάνω. Στὸ διπλάσιο περίπου χρόνο τῆς τελείας. Μπορεῖτε ὅμως νὰ ἀκολουθήσετε, ἂν θέλετε, καὶ τὸ ἄλλο σύστημα: Ἡ τελεία σημειώνεται μὲ τεντωμένο στὰ πλάγια τὸ ἕνα χέρι. Ἡ παῦλα μὲ τεντωμένα στὰ πλάγια καὶ τὰ δύο χέρια.

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

α	· —	ν	— ·
β	— · · ·	ξ	— · · —
γ	— — ·	ο	— — —
δ	— · ·	π	· — — ·
ε	·	ρ	· — ·
ζ	— — · ·	σ	· · ·
η	· · · ·	τ	—
θ	— · — ·	υ	— · — —
ι	· ·	φ	· · — ·
κ	— · —	χ	— — — —
λ	· — · ·	ψ	— — · —
μ	— —	ω	· — —

ΟΙ ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

ηυ	· · · —	αυ	· · — —
υι	· — — —	ευ	— — —
ου	· · —	οι	— — — · ·
αι	· — · —	ει	· · ·

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

1	· — — — —	6	— · · · ·
2	· · — — —	7	— — · · ·
3	· · · — —	8	— — — · ·
4	· · · · —	9	— — — — ·
5	· · · · ·	10	— — — — —

Ὁ Σαμουὴλ Φίνλεϋ Μὸρς ποὺ ἐπενόησε τὸ ἀλφάβητο, ποὺ φέρνει τὸ ὄνομά του ἦταν Ἀμερικανὸς ζωγράφος καὶ γεννήθηκε στὸ Τσάρλεστον τῆς Μασσαχουσέτης τὸ 1791, σπούδασε δὲ τὴ ζωγραφικὴ στὸ Λονδίνο.

Κατὰ τὸ 1832 ἐπενόησε τὸ ἀλφάβητο καὶ τὸ ἰδικό του σύστημα καλλιγραφίας καὶ μετὰ μελέτες τριῶν χρόνων πέτυχε τὴν πρώτη πειραματικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ τηλεγράφου του.

Τὸ Μάρτιο τοῦ 1843 ὁ Μὸρς ἔκανε νέα πειράματα ὑποβρυχίου ἠλεκτρικῆς μεταβιβάσεως στὸ λιμένα τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τὸ Ἀμερικανικὸ Κογκρέσσο ψήφισε πρὸς ἐνίσχυσή του χορήγημα ἀπὸ 30.000 δολλάρια. Στὰ 1844 ἡ Οὐάσιγκτων καὶ ἡ Βαλτιμόρη εἶχαν συνδεθῆ διὰ τοῦ πρώτου

τελεία παῦλα

πρὸς κοινὴν χρῆσιν ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου ἀπὸ τότε δὲ τὸ σύστημα χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες. Στὴν Ἑλλάδα τὸ σύστημα χρησιμοποιήθηκε στὰ 1859.

Τὸ συνέδριο τῶν Παρισίων τοῦ 1858 τοῦ ἔκαμε δῶρον κατόπιν συνεισφορᾶς διαφόρων κρατῶν. 400.000 φράγκων σὰν ἔνδειξη εὐγνωμοσύνης. Ὁ ἐφευρέτης τότε ἀποσύρθηκε σὲ μιὰ ἐξοχὴ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Οὔδσωνος ὅπου ἀσχολήθηκε καὶ πάλι ἐρασιτεχνικὰ μὲ τὴ ζωγραφική.

Ὁ Μὸρς πέθανε τὸ 1872. Εἰς τὸ κεντρικὸ πάρκο διὰ χρημάτων δημοσίου ἐράνου τοῦ ἀνηγέρθη ἀνδριάς.

Τὸ διάγγελμα τοῦ Ι. Μεταξᾶ

«Ἡ στιγμὴ ἐπέστη ποὺ θὰ ἀγωνισθῶμεν διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν τιμήν της. Μολονότι ἐτηρήσαμεν τὴν πλέον αὐστηρὰν οὐδετερότητα καὶ ἴσην πρὸς ὅλους, ἡ Ἰταλία, μὴ ἀναγνωρίζουσα εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα νὰ ζῶμεν ὡς ἐλεύθεροι Ἕλληνες, μοῦ ἐζήτησε σήμερον τὴν 3ην πρωϊνὴν τὴν παράδοσιν τμημάτων τοῦ ἐθνικοῦ ἐδάφους, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς βούλησιν καὶ ὅτι, πρὸς κατάληψιν, αὐτῶν ἡ κίνησις τῶν στρατευμάτων της θὰ ἤρχιζε τὴν 6ην πρωϊνήν. Ἀπήντησα εἰς τὸν Ἰταλὸν πρέσβυν, ὅτι θεωρῶ καὶ τὸ αἴτημα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται τοῦτο, ὡς κήρυξιν πολέμου τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Τώρα θὰ ἀποδείξωμεν ἐὰν πράγματι εἴμεθα ἄξιοι τῶν προγόνων μας καὶ τῆς ἐλευθερίας τὴν ὁποίαν μᾶς ἐξησφάλισαν οἱ προπάτορές μας. Ὅλον τὸ Ἔθνος ἂς ἐγερθῇ σύσσωμον. Ἀγωνισθῆτε διὰ τὴν πατρίδα, τὰς γυναῖκας, τὰ παιδιά σας, καὶ τὰς ἱεράς μας παραδόσεις. Νῦν ὑπὲρ πάντων ὁ ἀγών.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ»

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟ[illegible] ΒΑΣΙΛΕΩΣ

«Πρὸς [illegible]Ἑλληνικὸν Λαόν,

Ὁ Πρόεδ[illegible]ῆς Κυβερνήσεως σᾶς ἀνήγγειλε πρὸ ὀλίγου ὑπὸ ποίους ὅρου[illegible]γκάσθημεν νὰ κατέλθωμεν εἰς πόλεμον, κατὰ τῆς Ἰταλίας, ἐπ[illegible]ιβουλευθείσης τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν [illegible]ὴν αὐτὴν στιγμὴν εἶμαι βέβαιος, ὅτι κάθε Ἕλλην καὶ κάθε [illegible]ηνὶς θὰ ἐκτελέσουν τὸ καθῆκον των μέχρι τέλους καὶ θὰ φαν[illegible]άξιοι τῆς ἐνδόξου ἡμῶν ἱστορίας.

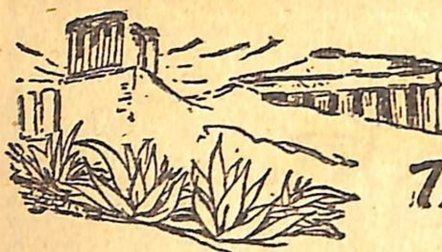
Μὲ πίστι[illegible] τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ πεπρωμένα τῆς φυλῆς, τὸ Ἔθνος σύσσ[illegible] καὶ πειθαρχοῦν ὡς εἷς ἄνθρωπος θὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ βωμῶν [illegible]ἑστιῶν μέχρι τῆς τελικῆς νίκης.

Ἐν Ἀνακ[illegible]ς τῶν Ἀθηνῶν, τῇ 28η Ὀκτωβρίου 1940

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'»

Τὸ πρῶτο πολεμικὸν ἀνακοινωθὲν

«Αἱ Ἰταλικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις προσβάλλουν ἀπὸ τῆς 5.30 τῆς σήμερον τὰ ἡμέτερα τμήματα προκαλύψεως τῆς Ἑλληνοαλβανικῆς μεθορίου. Αἱ ἡμέτεραι δυνάμεις ἀμύνονται τοῦ πατρίου ἐδάφους».

Γιὰ νὰ γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Στὴν Πολιτεία μὲ τὶς δυὸ θάλασσες

Ἔτσι τὴν βλέπεις, ἀπ' τὴν ἀρχαία Ἀκρόπολή της, τὴν Κόρινθο. Μιὰ πολιτεία ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα σὲ δυὸ θάλασσες καὶ σὲ δυὸ στεριὲς καὶ τρυγᾶ ὅλα τὰ καλὰ καὶ τὶς ὀμορφιές τους, μὰ καὶ στέκεται ἐκεῖ φρουρός τους, σὰ σφραγιδόλιθος ἀκριβὸς πάνω στὸ δαχτυλίδι τῆς Ἑλλάδας.

Τὸν παλιὸ καιρό, μιὰ βασίλισσα, ἡ Μερόπη, εἶχε φέρει ἐδῶ ψηλὰ τὸ θετό της γιό, τὸν Οἰδίποδα, γιὰ νὰ τοῦ δείξη τὴ χώρα ποὺ θὰ κυβερνοῦσε, ὅταν μεγάλωνε καὶ κληρονομοῦσε τὸν Πόλυβο, ποὺ τὸν εἶχε υἱοθετήσει. Ἀκοῦστε, λοιπόν, πῶς τοῦ μίλησε γι' αὐτὴ τὴν πόλη:

— Κοίτα, παιδί μου, τί ὄμορφη ποὔναι ἡ πατρίδα μας! Βρίσκεται στὸ σημεῖο ποὺ σμίγει ὁ Νότος μὲ τὸ Βορρᾶ κι' ἡ ἀνατολὴ μὲ τὴ δύση. Ἡ Κόρινθος εἶναι ὁ λαιμὸς ποὺ μοιράζει σὲ δυὸ τὴν Ἑλλάδα. Γι' αὐτό, χρειάζεται λεβεντιὰ καὶ σύνεση γιὰ νὰ διαφεντέψη κανεὶς τὸ στενὸ αὐτὸ ποὺ χωρίζει δυὸ θάλασσες καὶ ἑνώνει δυὸ στεριές.

Ἔτσι ἦταν τότε ποὺ ἡ διώρυγα ἦταν ἰσθμός, ἐνῶ σήμερα εἶναι τ' ἀντίθετο. Οἱ θάλασσες ἔσμιξαν κι' οἱ στεριὲς χωρίσαν, δεμένες μονάχα μὲ μιὰ στενὴ γέφυρα ποὺ περνᾶ ἐπάνω της τὸ τραῖνο καὶ κάτω ἀπ' αὐτὴν τὸ βαπόρι.

Σὲ μιὰ τέτοια στιγμὴ τὸν εἴδαμε ἀπὸ ψηλὰ τὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου, ποὺ φαινόταν σὰ μιὰ στενὴ κορδελλίτσα γαλάζια...

Μὰ καὶ τί δὲν ἦταν γαλάζιο, πάνω ἀπὸ κεῖνο τὸ φαλακρὸ βουνὸ ποὺ στεκόμαστε. Οἱ δυὸ θάλασσες, βαθυγάλαζες σὰ λουλάκι, πούλεγες ἂν τύχη καὶ βουτήξουν μέσα τὰ κάτασπρα πανιὰ ποὺ τὶς ἀρμενίζουν, θὰ βγοῦνε βαμμένα... Ὕστερα, πάνω τὰ οὐράνια!... Ἁγνὸ ἀνοιχτὸ γαλάζιο ποὺ τ' αὐλάκωναν, ἀνάερα καραβάκια, τάσπρα ῾θινοπωριάτικα σύννεφα. Γαλάζια μενεξεδένια ἦταν καὶ τὰ βουνὰ στὴ Στεριὰ καὶ στὴν Πελοπόννησο πέρα ὥς πέρα... Γαλάζιος ἀλήθεια τόπος ποὔναι ἡ Ἑλλάδα! Τὸ πράσινο καὶ τὸ καφετὶ εἶναι μιὰ μικρὴ ποικιλία γιὰ ν' ἀναδείχνη ἀκόμα περισσότερο τὸ γαλάζιο χρῶμα.

Αὐτὰ σκεφτόμουν ὅταν ἄκουσα τὸ θεῖο Βρασίδα νὰ μοῦ φωνάζη:

— Καιρὸς ν' ἀνοίξης τὸ στόμα σου, κυρὰ Δασκάλα. Εἶχες τὴν ἰδέα ἡ πρώτη μας ἐπίσκεψη στὴν Κόρινθο νἄναι δῶ πάνω στὸ κάστρο της. Καλὰ καὶ ἅγια ὅσα βλέπουν τὰ μάτια. Μὰ δὲ μᾶς λὲς καὶ τὴν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ τόπου; Ἐδῶ, μαθές, ἦταν ἡ ἀρχαία Κόρινθος ἢ μονάχα ἡ ἀκρόπολή της;

— Μὰ φυσικὰ δὲ μποροῦσε ἡ πλούσια καὶ μεγάλη Κόρινθος νὰ χωρέση στὴν κορφὴ ἑνὸς λόφου. Ἐδῶ ἦταν μόνο τὸ φρούριο, ποὺ δοξάστηκε σὲ πολλὲς ἐποχές. Νὰ τὰ πανάρχαια τείχη της, Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς. Τάχτισε, λένε, ὁ Σίσυφος, ποὺ ἵδρυσε καὶ τὴν πολιτεία στοὺς πρόποδες τοῦ λόφου, ἐκεῖ ποὺ εἶναι σήμερα τὸ χωριουδάκι ποὺ περάσαμε, γιὰ ν' ἀνεβοῦμε ἐδῶ πάνω ἢ παλιὰ Κόρινθος.

— Ὁ Σίσυφος, εἶπε ὁ Φάνης, εἶναι αὐτὸς ποὺ στὰ Τάρταρα ἦταν κολασμένος κι' εἶχε καταδικαστῆ ν' ἀνεβάζη ὡς τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ μιὰ μελώρια πέτρα ποὺ ὅλο κατρακυλοῦσε πρὸς τὰ κάτω;

— Ναί, αὐτός, Φάνη μου, ὁ πιὸ πονηρὸς ἄνθρωπος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας, ὅπως λέει ὁ μῦθος. Ξέρεις τί εἶχε σκαρώσει στὸν Πλούτωνα, καὶ γι' αὐτὸ τιμωρήθηκε;

— Ναί, τὸ ξέρω, ἀπάντησε πρόθυμος πάντα νὰ δείχνη τὶς γνώσεις του ὁ μελετηρὸς Φάνης.

— Πές μας το λοιπόν, νὰ τὸ μάθουμε κι' ἐμεῖς ἀγνιψιέ, εἶπε ὁ θεῖος Βρασίδας.

ποὺ στρώθηκε πάνω σὲ μιὰ βάση ἀρχαίας κολώνας.

Καθίσαμε κι' ἐμεῖς δίπλα του καὶ μόνο ὁ Φάνης ἀπόμεινε ὄρθιος νὰ διηγηθῆ τὴν κατεργαριὰ τοῦ Σισύφου:

«Ἦταν ἕνας ῞Ελληνας καὶ καλὸς βασιλιᾶς ὁ πρῶτος οἰκιστὴς τῆς ἀρχαίας Κορίνθου. Τάρεσε μόνο νὰ σκαρώνη φάρσες καὶ νὰ γελᾶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἐπειδή, λοιπόν, ἀγαποῦσε πολὺ τὴ ζωή, σκέφτηκε νὰ γελάση κι' αὐτὸν ἀκόμα τὸν Πλούτωνα, γιὰ νὰ φύγη ἀπ' τὸ βασίλειό του σὰ θάρχόταν ἡ ὥρα νὰ πεθάνη. Παράγγειλε λοιπὸν στὴ γυναῖκα του νὰ μὴν τοῦ προσφέρη νεκρικὲς χοὲς ὅταν θὰ τὸν κήδευε, οὔτε νὰ στολίση τὸν τάφο του μὲ δῶρα. Ἐπίσης ποτὲ νὰ μὴν τοῦ κάμη μνημόσυνο.

Ὅταν πέθανε λοιπόν, καὶ πῆγε στὸν Ἅδη, εἶπε στὸν Πλούτωνα:

— Βλέπεις τὶ κακὴ κι' ἀσεβέστατη στάθηκε ἡ γυναῖκα μου νὰ μοῦ στερήση τὶς νεκρικὲς τιμές; Σὲ παρακαλῶ ἄφησέ με ν' ἀνεβῶ γιὰ λίγο στὴ γῆ νὰ τὴν τιμωρήσω γιατὶ ἀλλιῶς θὰ τὸ πάρουν παράδειγμα ὅλες οἱ γυναῖκες καὶ δὲ θὰ σέβωνται τοὺς νεκρούς των...

Θύμωσε κι' ὁ Πλούτωνας γιὰ τὴν ἀσέβεια τῆς βασίλισσας καὶ τὸν ἄφησε νὰ πάη πίσω στὴν Κόρινθο γιὰ λίγο.

Τοῦ κάκου ὅμως τὸν περίμενε νὰ ξαναγυρίση. Ποιὸς ἀφίνει μὲ τὴ θέλησή του τὸ φῶς τοῦ ἥλιου; Στέλνει λοιπὸν τὸ Θάνατο νὰ τὸν πάρη, μὰ ὁ καλός σου ὁ Σίσυφος τὸν ξεγέλασε κι' αὐτὸν καὶ τὸν ἔδεσε...

Ὁ Πλούτωνας ἔγινε τότε ἔξω φρενῶν κι' ἔστειλε τὸν Ἑρμῆ νὰ τὰ βγάλη πέρα μαζί του... Αὐτὸς ἔλυσε τὸν Θάνατο, ποὺ πῆρε τότε τὸν πονηρὸ βασιλιᾶ καὶ τὸν πῆγε στὸν Ἅδη. Ἀπὸ τότε, λένε, σπρώχνει τὸν πελώριο βράχο του καὶ ποτὲ δὲν τὰ καταφέρνει νὰ τὸν ἀνεβάση. Γιατὶ καθὼς φτάνει στὴν κορυφή, κατρακυλᾶ μὲ ὁρμὴ ὁ βράχος καὶ γυρίζει πίσω στὰ ριζὰ τοῦ λόφου.

— Καλὴ τιμωρία γιὰ ἕνα ποὺ ἔκτισε ὁλόκληρο κάστρο νὰ μὴ μπορεῖ ν' ἀνεβάση οὔτε μιὰ πέτρα σ' ἕνα βουνό, εἶπε ὁ Λεωνίδας. Μὰ ἐγὼ βλέπω καὶ κάστρο Ρωμαϊκὸ καὶ Βυζαντινὸ καὶ πιὸ πέρα φράγκικα ἀπομεινάρια κι' ἕνα τζαμὶ τούρκικο. Ἀπὸ πόσα χέρια δὲν πέρασε τοῦτος ὁ τόπος!

— Ναί, εἶναι πανάρχαια καὶ γεμάτη περιπέτειες ἡ ἱστορία τῆς Κορίνθου. Θὰ τὰ ποῦμε σὰν ἔρθη ἡ ὥρα. Μὰ τὸν παλιὸ καιρό, ἦταν μεγάλο ἐμπορικὸ κέντρο. Καραβάνια ὁλόκληρα ξεφόρτωναν ἐδῶ πραμάτειες. Εὐπορ... ἀπὸ κάθε χώρα, Φοίνικες, Ἕλληνες, Καρχηδόνιοι, Ἀσιάτες, φόρτωναν τὰ καράβια τους καὶ ξεμπάρκαραν ἐδῶ νὰ πουλήσουν τὰ πιὸ ἀκριβὰ στολίδια, τὴν πορφύρα καὶ τὰ πολύτιμα ὑφάσματα, τ' ἀτίμητα μύρα τῆς Ἀνατολῆς. Ὕστερα ἔμεναν ἐδῶ καὶ γλεντοῦσαν ἀφήνοντας πάλι στὸν τόπο τὰ λεφτὰ ποὺ τοὺς εἶχαν πάρει. Γιατὶ τὸν παλιὸ καιρὸ ἡ Κόρινθος ἦταν μεγαλόπολη κι' ἡ ζωή της ἦταν γεμάτη γιορτὲς καὶ διασκεδάσεις. Μιὰ κοσμοπολιτεία ποὺ δὲν τολμοῦσες νὰ τὴν πατήσης, ἂν δὲ βαστοῦσε ἡ τσέπη σου. Σὰν τὸ σημερινὸ Παρίσι νὰ ποῦμε.

«Οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον», ἔλεγαν οἱ Ἀρχαῖοι. Δηλαδὴ δὲ μπορεῖ ὁ καθένας νὰ πάη στὴν Κόρινθο. Εἶχε πλούσια μέγαρα, μεγάλες πλατεῖες, ναοὺς δοξασμένους, ποὺ οἱ πιὸ φημισμένοι ἦταν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἀπόλλωνα..

— Μουσικὴ δηλαδὴ καὶ γλέντια, εἶπε ὁ θεῖος Βρασίδας. Φαντάζομαι πῶς ἡ σοφὴ Ἀθηνᾶ μὲ τὴ φρονιμάδα καὶ μὲ τὸ πνεῦμα, δὲ θἄχε μεγάλη θέση ἐδῶ.

— Κι' ὅμως στὴν ἀρχαία Κόρινθο σώζονται τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς «Χαλινίτιδος Ἀθηνᾶς», ἀποκρίθηκε. Εἶχε βάλει κι' ἐδῶ τὸ χεράκι της, ὅπως παντοῦ, ἡ σοφὴ θεά. Ἀπὸ καμμιὰ πόλη τῆς Ἑλλάδας δὲν ἔλειπε ἡ λογικὴ καὶ τὸ μέτρο, ἡ σύνεση κι' ἡ σοφία.

— Εἶπες, θεία, τῆς «Χαλινίτιδος» Ἀθηνᾶς; Ἀπὸ τί γίνεται αὐτὸ τὸ ἐπίθετο; Ἀπὸ τὸ χαλινάρι; ρώτησε ἡ Μυρτώ. Σὲ ποιὸν ἔβαλε χαλινάρι ἡ Ἀθηνᾶ;

Αὐτὸ εἶναι μιὰ ἄλλη, πολὺ ὄμορφη ἱστορία... Μὰ δὲν τελειώνουμε ποτὲ μὲ τοὺς μύθους κι' ἀκόμα δὲν εἴδαμε τίποτε ἀπὸ τὸν τόπο.

— Πές μας την θεία, φώναξε ἀνήσυχος κι' ἀνυπόμονος ὁ Φάνης. Ὕστερα ἀπὸ τοὺς μύθους της θὰ τὴν δοῦμε τὴν Κόρινθο πολὺ πιὸ καλά, γιατὶ θάχωμε νοιώσει τὸ πνεῦμα της, τὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ της.

— Σωστά... Ἀκοῦστε λοιπόν. Ζοῦσε κάποτε σ' αὐτὴ τὴ χώρα ἕνα βασιλόπουλο, ὁ Βελλεροφόντης. Ἕνα ἀπόγευμα λοιπὸν ποὺ περπατοῦσε στὴν Ἀκροκόρινθο κι' ἔβλεπε γύρω χιλιόμορφη τὴν πατρίδα του, ἄκουσε ἕνα χλιμίντρισμα. Ἕνα ἄτι χύμηξε ἀπ' τὸν αἰθέρα καί, καθὼς χτύπησε τὴν ὁπλή του στὸ βράχο, ἀνάβρυσε ἀπὸ τὸ σπλάχνα του μιὰ πηγὴ δροσερή. Νά, αὐτὴ ἐδῶ, ἡ Πειρήνη.... Τὸ ἄλογο ἦταν φτερωτὸ κι' εἶχε γεννηθῆ ἀπ' τὸ αἷμα τῆς Μέδουσας μιᾶς κακιᾶς Γοργόνας, ποὺ κεῖνη τὴν ὥρα ἀκριβῶς εἶχε σκοτώσει ὁ ἥρωας Περσέας στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου.

— Ξέρω πῶς τὸ λέγαν αὐτὸ τὸ ἄλογο εἶπε ὁ Φάνης. Ἦταν ὁ Πήγασος.

— Ναί, ἀγόρι μου, καλὰ τὸ θυμᾶσαι. Διψασμένος, λοιπόν, καθὼς ἦταν ὁ Πήγασος, ἔσκυψε νὰ δροσιστῆ στὰ νερὰ τῆς Πειρήνης. Ὁ Βελλεροφόντης τὸν κοίταζε ἀπὸ μακριά. Τί θαυμάσιο ἄτι. Πῶς ἔλαμπαν τὰ φτερὰ στὴν πλάτη του! Ἡ χαίτη του ἄστραφτε σὰν ἥλιος. Τί φιδίσιο κορμί, τί περήφανο κεφάλι. Τίποτε δὲν εἶναι πιὸ ὄμορφο ἀπὸ ἕνα λεβέντικο ἄλογο. Φανταστῆτε τώρα τί ἦταν αὐτὸ τὸ αἰθερογέννητο!

Ὁ Βελλεροφόντης πῆγε πίσω του κι' ἔβλεπε μέσα στὰ διάφανα νερὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ζώου. Ὤ, ν' ἀξιωνόταν νὰ καβαλλήση τ' ἀθάνατο αὐτὸ ἄτι, νὰ σκίση τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ μὲ τὰ χρυσὰ φτερά του.

Ἔκαμε νὰ τὸ πιάση ἀπ' τὴ χρυσαφένια χαίτη. Τοῦ κάκου. Γλυστρᾶ φεύγει πετᾶ, σὰν τὸν ἄνεμο. Πότε καλπάζει ἀνάμεσα στ' ἀνθισμένα λειβάδια πότε ὑψώνεται, φτερουγίζει ὥς τὶς κορφὲς τῶν βουνῶν. Σὲ λίγο ὅμως, λὲς καὶ ἤθελε νὰ παίξη μὲ τὸ ξανθὸ βασιλόπουλο, κατεβαίνει πάλι κοντὰ του ἥμερο ἥμερο σὰν ἀρνάκι.

— Ἔλα ἀλογάκι μου ἔλα τοῦ ἔλεγε ὁ νέος, κόβοντας δροσερὰ φυλλαράκια ἀ-

ΕΜΠΡΟΣ

Γιὰ τὴ νίκη εμπρὸς
Εἶν' ὁ δρόμος λαμπρὸς
Νὰ ἡ Δόξα ποὺ ἀνοίγει στὴ μάχη
Τὰ χρυσᾶ της φτερὰ
Σὰν μιὰν ἄλλη φορὰ
Στῶν Ψαρῶν τὴν ὁλόμαυρη ράχη

Καὶ ἂν εἶν' σκοτεινιὰ
Καὶ βαρειὰ καταχνιὰ
Κι' ἂν ἡ νύχτα δὲν ἔχει φεγγάρι
Λαμπρὸ φῶς ὁδηγεῖ
Στὴ δαφνόσπαρτη γῆ
ὁ Δαυλὸς τοῦ Κανάρη.

Τ. ΜΩΡΑΙΤΙΝΗΣ

★

ΣΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ

Αὐτὸ κρατάει ἀνάλαφρο μὲς στὴν ἀνε(μοζάλη
Τὸ ἀπὸ τοῦ κόσμου τὴ βοὴ πρεσβυτικὸ (κεφάλι,
Αὐτὸ τὸ λόγο θὰ σᾶς πῶ δὲν ἔχω ἄλλο (κανένα,
Μεθύστε μὲ τ' ἀθάνατο κρασὶ τοῦ Εἰκο(σιένα.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Νοέμβριος 1940

Σταθερότης

Στὸ περασμένο σημείωμά μας εἴδαμε δείγματα τῆς ψυχικῆς ἀντοχῆς τοῦ Κυρίου μας. Ἕνα ἄλλο δεῖγμα ποὺ φανερώνει τὴν ἐσωτερική Του δύναμη εἶναι καὶ ἡ σ τ α θ ε ρ ό τ η ς Του.

Ὁ οὐράνιος Πατέρας Του, τοῦ εἶχε χαράξει ἕναν δρόμο. Τὸν ἀκολουθεῖ πιστὰ στὸν δρόμον αὐτό. Τοῦ παρουσιάζονται ἐμπόδια πολλά, ἐμπόδια μεγάλα. Ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἀπογοητεύεται. Δὲν παρατάει τὸ ἔργο Του, ξέρει πὼς πρέπει νὰ τὸ τελειώση. Τὴν ἀποστολή Του πρέπει νὰ τὴν φέρη εἰς πέρας. Καὶ βλέπει πὼς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πετύχη τὸν σκοπό Του, ἂν κάθε φορὰ δὲν κάνει ἐκεῖνο ποὺ πρέπει.

Ἂς ξαναγυρίσουμε πάλι στὴν ἡμέρα ἐκείνη ποὺ βαπτίσθηκε στὸν Ἰορδάνη. Ἀπ᾿ τὴν πρώτη τὴ στιγμὴ Τοῦ παρουσιάζονται ἐμπόδια. Θυμᾶστε τὶ συνέβη; Τὶ ἔκανε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς μόλις Τὸν εἶδε νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ Βάπτισμα; Ἀρνήθηκε νὰ Τὸν βαπτίση. «Ὄχι», Τοῦ λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. «Ἐγὼ ἔχω ἀνάγκη νὰ βαπτισθῶ ἀπὸ Σέ, καὶ Σύ ἔρχεσαι νὰ βαπτισθῇς ἀπὸ μένα; Ἀδύνατον. Τέτοιο πρᾶγμα δὲν γίνεται». Ὁ Κύριος, ὅμως, τὶ ἔκαμε; Μὲ τὸ πρῶτο ἐμπόδιο ὑπεχώρησε; Ὄχι, βέβαια. Ἐπέμεινε καὶ, στὸ τέλος, ἐνίκησε. Ἐμεῖς τί κάνουμε ἐμπρὸς στὰ ἐμπόδια; Μοιάζομε μὲ τὸν Κύριο, ἤ, τουλάχιστο, προσπαθοῦμε νὰ Τοῦ μοιάσουμε;

Μήπως τὶς περισσότερες φορὲς, μόλις κάτι παρουσιασθῇ ἐμπρός μας καὶ μᾶς φράξη τὸ δρόμο, τὰ παρατοῦμε ὅλα σύξυλα καὶ ὑποχωροῦμε; Ἔχομε τὴν ἐσωτερικὴ δύναμη νὰ νικήσουμε τὸ ὁποιοδήποτε ἐμπόδιο καὶ νὰ προχωρήσουμε;

Ἂς ποῦμε ἕνα παράδειγμα: Καθόμαστε νὰ διαβάσουμε τὰ μαθήματά μας. Δὲν ἔχει περάσει καλὰ-καλὰ ἕνα τέταρτο, καὶ νά, ἔρχεται κάποιος φίλος μας, κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ μᾶς προσκαλεῖ νὰ παίξουμε ἢ νὰ πᾶμε ἕνα ὡραῖο περίπατο. Πειρασμὸς δὲν εἶναι; Ἐμπόδιο. Ἐμεῖς, ὅμως, τὶ πρέπει νὰ κάμουμε; Νὰ ὑποχωρήσουμε μὲ τὸ πρῶτο καὶ νὰ παρατήσουμε τὸ διάβασμα;

Ἄλλο παράδειγμα: Ἂς ὑποθέσουμε πὼς ἔχω ἀποφασίσει νὰ μάθω καλὰ γραμματική, γιατὶ στὸ μάθημα αὐτὸ εἶμαι καθυστερημένος. Ἀρχίζω ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ὅταν ὅμως προχωρήσω στὰ ὀνόματα τῆς τρίτης κλίσεως, μοῦ φαίνονται δύσκολα. Τὰ διαβάζω μιὰ φορά, δὲν τὰ ἀπομνημονεύω. Τὰ διαβάζω δεύτερη, τὸ ἴδιο. Τὰ διαβάζω τρίτη καὶ ὕστερα τὰ παρατάω. Εἶναι σὰν νὰ λέω: «Ἐγὼ εἶπα νὰ μάθω γραμματική, ἀλλὰ δὲν φανταζόμουνα πὼς θὰ εἶναι καὶ τόσο δύσκολη. Ἀφοῦ ὅμως εἶναι ἔτσι, τότε κι᾿ ἐγὼ τὰ παρατάω». Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι πὼς μ᾿ αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ γραμματικὴ πάει περίπατο...

Τώρα, βέβαια, τὰ πράγματα δὲν γίνονται πάντοτε ἔτσι. Πολλὲς φορὲς προσπαθοῦμε νὰ τὰ συγκαλύπτουμε λιγάκι. Νὰ μὴν φαίνονται τόσο ἄσχημα. Π. χ. κάθομαι νὰ διαβάσω, ἀλλὰ μὲ πιάνει ἡ τεμπελιά. Ἀντὶ νὰ ἐπιμείνω καὶ νὰ βιάσω τὸν ἑαυτό μου νὰ καθήση κάτω νὰ κάνη τὸ καθῆκον του, θυμᾶμαι ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὅτι ἡ θεία μου ἔκανε παράπονα πὼς ἔχω καιρὸ νὰ πάω νὰ τὴν ἰδῶ. Ἢ βλέπω ὅτι τὰ παπούτσια μου χρειάζονται γυάλισμα καὶ πρέπει νὰ τὰ γυαλίσω. Καὶ μ᾿ αὐτὰ καὶ μὲ τ᾿ ἄλλα, ἀφίνω τὸ διάβασμα.

Θὰ μοῦ πῆτε ὅμως: Χάλασε ὁ κόσμος κι᾿ ἂν ἀφήσουμε καὶ μιὰ φορὰ τὸ διάβασμα; Ὁ κόσμος, βέβαια, δὲν ἐχάλασε, ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι δὲν θὰ μάθουμε τὰ μαθήματά μας. Κι᾿ ὅταν τὴ μιὰ φορὰ καὶ δεύτερη φορά καὶ τρίτη καὶ ἑκατοστὴ φορὰ παρατήσουμε τὰ μαθήματά μας, δὲν θὰ μάθουμε γράμματα. Καὶ ὅταν στὸ ἕνα ζήτημα δὲν ἔχουμε τὴν δύναμη τὴν ἐσωτερικὴ νὰ νικήσουμε, δὲν θἄχουμε καὶ στὸ ἄλλο, καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα. Ἔτσι θὰ συνηθίσουμε νὰ εἴμαστε ἄνθρωποι ἄστατοι, ποὺ σήμερα ἀρχίζομε τὸ ἕνα, αὔριο τὸ ἄλλο, μεθαύριο τὸ ἄλλο καὶ ποτέ μας δὲν τελειώνομε κάτι στὰ σωστά. Μὲ ἄλλα λόγια, ἔτσι θὰ καταντήσουμε ἄνθρωποι ἀποτυχημένοι.

Τὸ πρότυπό μας, ὅμως, ὁ Κύριος, μὲ τὸ παράδειγμά Του, μᾶς δείχνει τὸ σωστὸ δρόμο: τὴν σ τ α θ ε ρ ό τ η τ α.

Ο ΠΑΤΕΡ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

πὸ ἕνα δεντράκι ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντά.

Μὰ τὶ πονηρό! Ἅρπαζε τὰ φύλλα καὶ χράπ. ξεγλυστροῦσε καὶ χανόταν σὰν ἀστραπή.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ κοιμήθηκε ἀπαρηγόρητος ὁ Βελερεφόντης. Μὰ τότε εἶδε στὸν ὕπνο του ἕνα ὄνειρο θαυμαστό: Μιὰ κοπέλλα παρουσιάστηκε. λέει. μπροστά του. κρατώντας ἕνα χρυσὸ χαλινάρι. Τὴν γνώρισε ἀπὸ τὸ κράνος καὶ τὴν ἀρματωσιά. Ἦταν ἡ κόρη τοῦ Δία. ἡ Ἀθηνᾶ.

— Τὸ ἄλογο ποὺ ποθεῖς. τοῦ εἶπε. θὰ γίνη δικό σου. Ἐγὼ σοῦ τὸ στέλνω. γιατὶ εἶμαι βέβαιη πὼς θὰ τὸ μεταχειριστῇς γιὰ μεγάλα ἔργα. βασιλόπουλο τῆς Κορίνθου. Μὲ τὰ φτερά του θὰ τρέχης πιὸ γρήγορα νὰ βοηθᾶς ὅποιον ἔχει ἀνάγκη.. Μόνο ποὺ πρέπει νὰ τὸ δαμάσης νὰ μάθης νὰ κυβερνᾶς τὴν ὁρμή σου. Πάρε αὐτὸ τὸ χρυσὸ χαλινάρι. Μ' αὐτὸ θὰ κερδίσης τὸν Πήγασο.

Ξύπνησε ὁ Βελερεφόντης — μὰ ὄνειρο ἦταν αὐτὸ ἢ πραγματικότητα; — τὸ χρυσὸ χαλινάρι ἦταν στὸ μαξιλάρι του.

Σηκώθηκε καὶ σκοτάδι ἀκόμα ἦρθε στὸ κάστρο καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὸ βράχο τῆς Πειρήνης. Ροδόσκαζε ἡ αὐγούλα βάφοντας τριανταφυλλένια τὸ νερὰ τῆς πηγῆς κι' ὅλη γύρω τὴ χώρα. ὅταν χύθηκε πάνω ἀπ' τὰ οὐράνια ὁ Πήγασος. Ὁ νέος χύμηξε τότε καὶ πέρασε στὸ λαιμό του τὸ χρυσὸ χαλινάρι. Τ' ἄλογο δὲ σάλεψε. Χλιμίντρισε μόνο φιλικὰ καὶ κοίταξε μὲ τ' μαῦρα σκιστό του μάτια τὸ νικητή του.

Ἔτσι ἀπόκτησε τὸ ὡραῖο κι' ἀθάνατο ἄτι τὸ βασιλόπουλο τῆς Κορίνθου. Καβάλλα πάνω σ' αὐτὸ σκότωσε τὴ Χίμαιρα κι' ἄλλα τέρατα..

— Τὶ ὡραῖος μῦθος εἶπε ἐνθουσιασμένος ὁ Φάνης. καὶ τὶ ἔξοχο ποὖναι τὸ σύμβολό του! Ὁ Πήγασος εἶναι ἡ ἔμπνευση π' ἀνεβάζει στοὺς οὐρανοὺς τὸν ποιητὴ καὶ τὸν καλλιτέχνη... Μὰ μόνο μὲ τὸ χρυσὸ χαλινάρι τῆς Ἀθηνᾶς. — τὸ μυαλὸ καὶ τὴ λογική. — γίνεται ὠφέλιμο δῶρο γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ τέλος τοῦ μύθου τὸ δείχνει πολὺ καθαρά. δὲν εἶν' ἔτσι θεία; Δὲ μᾶς τὸ εἶπες γιατὶ εἶναι λυπηρό! Μὰ ἐγὼ κάπου τὄχω διαβάσει. Ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς θριάμβους ὁ Βελερεφόντης τὸ πῆρε ἀπάνω του κι' ἔβαλε στὸ νοῦ του νὰ φτάση μὲ τ' ἀλογό του στὸν Ὄλυμπο καὶ νὰ γίνη ἴσος μὲ τοὺς Θεούς.

Μὰ τότε γκρεμίστηκε ἀπὸ τὰ ὕψη κι' ἀπόμεινε ὄχι μόνο. χωρὶς ἄλογο. παρὰ καὶ κουτσός. Κι' ἔζησε χρόνια πολλὰ μόνος καὶ μελαγχολικός. ὥσπου τὸν λυπήθηκε ὁ Δίας κι' ἔστειλε τὸ Θάνατο νὰ τὸν πάρη...

— Μπορεῖ νὰ τὸν ἔστειλε καβάλλα στὸ Πήγασο. εἶπε ἡ Μυρτούλα ποὺ συμπόνεσε τὸν ἥρωα. Γιὰ νὰ πάη καβάλλα γιὰ τελευταία φορά. στὸ πολυαγαπημένο του ἀλογάκι

— Γι' αὐτό. λοιπόν, ὠνομάσανε οἱ Κορίνθιοι Χαλινίτιδα τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. εἶπε ὁ Λεωνίδας σταματώντας. ὅπως συνήθιζε, τὴν ποιητικὴ φόρα τῶν ἄλλων... Μά, νομίζω. πὼς εἶναι ὥρα νὰ δοῦμε καὶ τὰ ἐρείπια τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

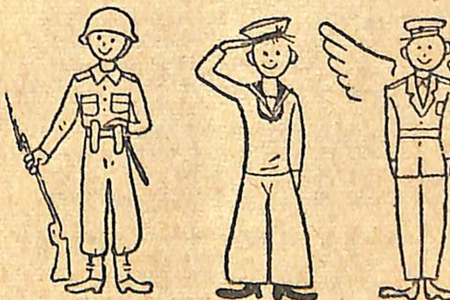
ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

Οἱ στρατιωτικοὶ βαθμοὶ στὸ πεζικό, ποὺ εἶναι καὶ οἱ βασικοί, ἔχουν κατὰ σειρά:

Ὁπλῖτες: Στρατιώτης. δεκανεὺς, λοχίας, ἐπιλοχίας (ὁ λοχίας καὶ ὁ ἐπιλοχίας εἶναι ὑπαξιωματικοί). Μεταξὺ ὑπαξιωματικοῦ καὶ ἀξιωματικοῦ εἶναι ὁ ἀνθυπασπιστής.

Ἀξιωματικοί: Κατώτεροι: Ἀνθυπολοχαγός, ὑπολοχαγὸς καὶ λοχαγός. Ἀνώτεροι: Ταγματάρχης, ἀντισυνταγματάρχης, συνταγματάρχης. Ἀνώτατοι: Ταξίαρχος, ὑποστράτηγος, ἀντιστράτηγος, στρατηγός (ὁ βαθμὸς τοῦ στρατηγοῦ κατέχεται ἐξαιρετικῶς ἀπὸ τὸν Βασιλέα. Μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ στρατάρχου Παπάγου ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν κατ᾿ ἐξαίρεση ὁ βαθμὸς τοῦ στρατηγοῦ).

Ἔτσι. γιὰ νὰ τοὺς ἐπαναλάβουμε, κατὰ σειρά, χωρὶς διάκριση κατηγοριῶν, οἱ βαθμοὶ εἶναι: στρατιώτης, ὑποδεκανεύς, δεκανεύς, λοχίας. ἐπιλοχίας., ἀνθυπασπιστής, ἀνθυπολοχαγός, ὑπολοχαγός, λοχαγός, ταγματάρχης, ἀντισυνταγματάρχης, συνταγματάρχης, ταξίαρχος. ὑποστράτηγος, ἀντιστράτηγος, στρατηγός.

Εἰς τὸ ἱππικό: Εἶναι ἡ ἴδια ἀκριβῶς κλιμάκωση τῶν βαθμῶν:

Μὲ τὴ διαφορά: ὁ ἀνθυπολοχαγὸς λέγεται ἀνθυπίλαρχος, ὁ ὑπολοχαγὸς ὑπίλαρχος, ὁ λοχαγὸς ἴλαρχος, ὁ ταγματάρχης ἐπίλαρχος.

Εἰς τὸ ὑγειονομικὸ σῶμα: Ἀπὸ τὸν ἀνθυπολοχαγὸ μέχρι τὸ συνταγματάρχη τιστοιχοῦν οἱ βαθμοί: Ἀνθυπίατρος, ὑπίατρος, ἰατρός, ἐπίατρος, ἀρχίατρος, γενικὸς ἀρχίατρος.

Στὴ χωροφυλακή: Ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ στρατιώτου μέχρι καὶ τοῦ λοχαγοῦ ἀντιστοιχοῦν οἱ βαθμοί: Μαθητής, χωροφύλαξ, ὑπενωματάρχης, ἐνωματάρχης, ἀνθυπασπιστής, ἀνθυπομοίραρχος, ὑπομοίραρχος, μοίραρχος.

Στοὺς ἄλλους βαθμοὺς γίνεται διάκριση μὲ τὸ νὰ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ σώματος. Δηλαδή: συνταγματάρχης πεζικοῦ, ἢ συνταγματάρχης πυροβολικοῦ ἢ ταγματάρχης χωροφυλακῆς, ἢ συνταγματάρχης χωροφυλακῆς.

Εἰς τὴν Ἀεροπορία: Ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ στρατιώτη μέχρι τοῦ στρατηγοῦ ἀντιστοιχοῦν οἱ βαθμοί: Σμηνίτης, ὑποσμηνίας, σμηνίας, ἐπισμηνίας, ἀρχισμηνίας. ἀνθυποσμηναγός, ὑποσμηναγός, σμηναγός, ἐπισμηναγὸς, ἀντισμήναρχος, σμήναρχος. ὑποπτέραρχος, ἀντιπτέραρχος, πτέραρχος (ὁ βαθμὸς τοῦ ταξιάρχου δὲν ὑπάρχει).

Εἰς τὸ Ναυτικό: Ναύτης, δίοπος, ὑποκελευστής, κελευστής, ἀρχικελευστής, σημαιοφόρος, ἀνθυποπλοίαρχος, ὑποπλοίαρχος. πλωτάρχης, ἀντιπλοίαρχος, πλοίαρχος, ὑποναύαρχος, ἀντιναύαρχος, ναύαρχος (καὶ στὸ Ναυτικὸ δὲν ὑπάρχει ὁ βαθμὸς τοῦ ταξιάρχου).

Ἄλλη μέρα θὰ σᾶς δώσουμε καὶ τὰ διακριτικὰ τῶν βαθμῶν.

Τὰ παιδιὰ γράφουν

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ

Πέρασαν τρία χρόνια ἀπὸ τότε ποὺ ζούσαμε μέσα στὴν φρίκη καὶ τὸν πόνο. Βρισκόμασταν μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ φόβου καὶ τῆς κακίας.

Κάθε στιγμὴ βλέπαμε τοὺς βαρβάρους ἐχθροὺς ν' ἁρπάζουν τ' ἄλλα ἀδέρφια μας. Οἱ μανάδες τους τ' ἀγκάλιαζαν καὶ δὲν τὰ ἄφηναν. Τὸ σκληρὸ ὅμως χέρι τοῦ ἐχθροῦ δὲν λυπόταν τὴν δύστυχη ἐκείνη καρδιὰ τῆς μάνας καὶ ἅρπαζε τὸ παιδί της μέσα ἀπ' τὴν ἀγκαλιά της.

Ἐμεῖς μὲ φόβο, ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ περιμέναμε τὴ σειρά μας. Ξαφνικὰ ὅμως, ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς ὀργισμένος ἔτρεχε μὲ μανία νὰ μᾶς ἁρπάξη, δυὸ χέρια τόσο στοργικὰ μᾶς ἀγκαλιάζουν καὶ μᾶς γλυτώνουν. Τὰ χέρια αὐτά, ποὺ ἦταν τῆς Βασίλισσας, μᾶς ὁδηγοῦν στὶς παιδοπόλεις. Ἀπὸ τότε ξεχάσαμε τὶς τρομερὲς ἐκεῖνες σκηνές. Ἡ ζωή μας κυλάει ἤρεμη κι' εὐτυχισμένη. Ἄνθρωποι ποὺ μᾶς ἀγαποῦν φροντίζουν γιὰ μᾶς. Μᾶς περιποιοῦνται, μᾶς θρέφουν σωματικῶς, ἀλλὰ περισσότερο πνευματικῶς. Θέλουν νὰ μᾶς δοῦν χρήσιμους πολίτες, πραγματικὰ Ἑλληνόπουλα.

Μὰ σὲ λίγο, ἀγαπημένοι μας προστάτες θὰ σᾶς ἀφήσουμε. Δὲν θὰ βλέπουμε τὶς γλυκειὲς μαρφὲς σας, τὶς γεμάτες στοργὴ καὶ χαμόγελο. Ἀπὸ αὔριο δὲν θὰ βρισκόμαστε ἐδῶ. Θὰ περνᾶτε ἀπὸ τὸ Ἵδρυμα καὶ θὰ εἶναι βουβό. Τὸ βουνὸ ποὺ ὡς τώρα ἀντιλαλοῦσε ἀπὸ τὰ τραγούδια καὶ τὶς φωνές μας, θὰ εἶναι γαλήνιο. Τὰ πουλάκια ποὺ μᾶς εἶχαν συντρόφους τους καὶ μαζὶ μὲ τὰ τραγούδια μας ἕνωναν καὶ τὰ δικά τους, τώρα θὰ εἶναι λυπημένα. Θὰ ζητοῦν τὴ συντροφιά μας. Τὸ ἴδιο ὅμως κι' ἐμεῖς θὰ ζητᾶμε τὴν συντροφιά τους καὶ τὴν ζωὴ αὐτή. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὰ βροῦμε ποτέ. Ποτὲ δὲν θὰ ζήσουμε τὴ ζωὴ αὐτή.

Σᾶς εὐχαριστοῦμε μ' ὅλη τὴ θέρμη τῆς παιδικῆς μας ψυχῆς γιὰ τὶς τόσες φροντίδες σας καὶ τοὺς τόσους κόπους σας. Πρὶν ὅμως φύγουμε σᾶς ὑποσχόμαστε ὅτι δὲν θὰ σᾶς ξεχάσουμε ποτὲ καὶ ὅτι οἱ κόποι σας δὲν πῆγαν χαμένοι. Ὅ,τι μάθαμε θὰ τὸ μεταδώσουμε καὶ στὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ μας. Θὰ ἔχουμε πάντα στὸ μυαλό μας τὶς συμβουλές σας γιὰ μιὰ νέα Ἑλλάδα, Μεγάλη καὶ Χριστιανική.

Μὲ μεγάλη εὐγνωμοσύνη σᾶς χαιρετοῦμε καθὼς καὶ τὴν ζωὴ τῆς παιδόπολης καὶ πᾶμε ν' ἀνταμώσουμε μιὰ ἄλλη ζωὴ ποὺ μᾶς περιμένει, τὴν ζωὴ τοῦ χωριοῦ.

ΘΕΟΠΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
(Α΄ τάξη γυμνασίου—Διδυμότειχο)

★

ΠΩΣ ΚΑΤΑΣΤΡΕΨΑΝ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΟΙ ΣΥΜΜΟΡΙΤΕΣ

Μόλις ὁ ἥλιος ἔγειρε κατὰ τὴ δύση, ἀκούω ψηλὰ στὶς κορφὲς τῶν τριγύρω βουνῶν νὰ πέφτουν τουφεκιές. Οἱ χωρικοὶ πανικόβλητοι βγῆκαν ἀπ' τὰ σπίτια τους. Οἱ τουφεκιὲς ὅσο πηγαίνουν καὶ ἀκούγονται πιὸ κοντά. Ἡ μπόρα ξέσπασε στὰ γερά. Συμμορίτες τρέχουν μέσα στὰ σπίτια, σὰν λυσσασμένα σκυλιά, σκοτώνοντας τοὺς χωριανούς, ἁρπάζοντας τὰ παιδιά... Καῖνε τὰ σπίτια κι' οἱ φλόγες πετάγονται σὰν πύρινες γλῶσσες... Πάει, πέρασε ἡ μπόρα τοῦ συμμοριτισμοῦ. Ξεπρόβαλε ἡ αὐγὴ τῆς εἰρήνης καὶ οἱ χωρικοὶ ξαναγύρισαν στὰ χωριά τους, ἀρχίζοντας ν' ἀνοικοδομοῦν τὰ καμένα σπίτια. Μαζί τους κι' ἐμεῖς τὰ παιδιά. Ἀξίνες, φτιάρια καὶ τσαπιά, τὰ πήραμε στὸν ὦμο γιὰ νὰ χτίσουμε τὸ νέο χωριό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΙΑΝΟΥΛΗΣ
Μαθητὴς Ε΄ τάξης Δημοτικοῦ
Παιδόπολις Βόλου

★

ΣΤΟ ΘΡΑΝΙΟ ΜΟΥ

Ποιὸς ξέρει ἀγαπημένο μου
σὲ ποιὰ γωνιὰ ριγμένο,
μὲ πρόσμενες, τὸ φίλο σου,
βρώμικο, σκονισμένο.

Ποιὸς ξέρει ἂν θὰ βρεθήκανε
χέρια σὰν τὰ δικά μου,
νὰ σὲ χαϊδέψουν ἁπαλὰ
ποὺ ἤσουν μακρυά μου.

Ἤσουν βαθειὰ στὴ μνήμη μου
τὸ βράδυ στ' ὄνειρό μου
μὲ τὴ δική σου θύμηση
κοιμόμουν, στὸ πλευρό μου.

Ἀνέτειλε χαρούμενα
καὶ πάλι ἡ ἡμέρα
γιὰ νὰ σβηστοῦν οἱ πόνοι μου
θρανίο «καλημέρα».

ΒΑΣ. ΑΘ. ΧΑΡΤΖΑΛΑΣ
(Ἱεροδ)λεῖον Βελλᾶ, Ἰωάννινα)

★

ΟΝΕΙΡΟ

Εἶμαι στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μου. Παρακολουθῶ μὲ κατάνυξη τὴν λειτουργία. Ὁ παπᾶς ἕνας σεβάσμιος γέρος ντυμένος μὲ τὰ χρυσοκέντητα ἄμφιά του ψάλλει μὲ μελωδικὴ φωνὴ τὸν ὄρθο τῆς Κυριακῆς. Γύρω μου μαζεμένοι γνωστοὶ καὶ συγγενεῖς μου παρακολουθοῦν κι' αὐτοὶ μὲ εὐλάβεια τὸν ἀσπρομάλλη παπᾶ ποὺ ψάλλει. Τώρα τὸ σήμαντρο τῆς ἐκκλησιᾶς χτυπάει τὴ λήξη τῆς λειτουργίας κι' ἕνας - ἕνας οἱ χωριανοὶ φεύγουν. Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ στιγμὴ χτυπάει μιὰ πιὸ δυνατὴ καμπάνα. Εἶναι ἡ καμπάνα τῆς Παιδόπολης, ἡ καμπάνα ποὺ μὲ ξυπνάει ἀπὸ ἕνα γυνκὸ ὡραῖο ὄνειρο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΕΒΕΛΗΣ
(Παιδόπολη Βασιλικῶν Τεχνικῶν Σχολῶν Λέρου)

★

ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ

Τὸ μάτι τοῦ ἥρωα θαμπωμένο
ἀπὸ τῆς μάχης τὸν καπνὸ
τὸ αἷμα βλέπει τὸ τιμημένο
ποὺ ἀπ' τὴ πληγή του τρέχει ἀχνό.

Στέκει βουβός· δὲ γνοιάζετ' ὅμως
πὼς ἡ ψυχή του κάνει φτερά.
Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀνοίγει ὁ δρόμος
ποὺ θὰ τὴ φέρη στὴ λευτεριά.

Κι ἐνῶ παρέδινε πιὰ τὴ ψυχή του
καὶ τοῦ σταμάταγε πιὰ ἡ καρδιὰ
φώναξε μ' ὅλη τὴ δύναμή του:
Ζήτω ἡ Ἑλλάδα μας! Ζήτω παιδιά.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΤΑΥΤΣΗΣ
(Μαθητὴς Γυμνασίου Βάλτης)

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

Στὴ χρυσὴ τῶν ἄστρων χώρα
θερμὴν ὑψώνω προσευχὴ
Ἰησοῦ Χριστέ, ὢ θεία φλόγα,
κατέβα πάλι ἐδῶ στὴ γῆ.

Ἔλα νὰ φέρης τὴν ἀγάπη
ποὺ μὲ λαχτάρα καρτερῶ
κι' ἔτσι νὰ φύγουν πιὰ τὰ πάθη
ἀπ' τῆς ὀδύνης τὸν σωρό.

Βαρειὰ ἡ καρδιά μου κουρασμένη
τὴν ἅγια ἀγάπη προσκαλεῖ
Ἐσέ, Ἰησοῦ Χριστέ, προσμένει
τὴν θεία δόξα καρτερεῖ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ
Ζηρὸς — Φιλιππιάδος

★

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΒΟΥΝΟ

Ἀγέρωχο, πανύψηλο, στεκεῖ ἐκεῖ αἰῶνες
χίλια χρόνια πέρασαν
οἱ κορφές του γέρασαν
ἄσπρισαν καὶ ξάσπρισαν τόσους πιὰ (χειμῶνες.

Κλέφτες καὶ ἁρματωλοὶ τὰ στερνά του (χρόνια
στὶς κορφές του πέρασαν
καὶ φαράγγια μέριασαν
νὰ δεχτοῦν κορμιὰ μ' ὀνόματα αἰώνια

Ἀγέρωχο ἐστάθηκε στὸν γέρο—βοριᾶ
Ἄφρισε, ἐλύσσαξε.
ἄγρια ἐφύσαγε.
Τὸ βουνὸ τὸ κράτησε μιὰ τρανὴ παρη(γοριά,

κι' ἡ κάθε βουνοπλαγιὰ (σμένη
κι ἡ κάθε βουνοπλαγιὰ
εἶναι στὴν ἱστορία τὴν θεὰ
μὲ γράμματα χρυσὰ γραμμένη.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΙΩΜΟΠΟΥΛΟΣ
Πρέβεζα

★

Η ΑΡΠΑΓΗ ΑΠ' ΤΗΝ ΦΩΛΙΑ

Μικρὴ φωλιὰ
εἰς τὰ κλαδιὰ
τοῦ δέντρου ἦταν χτισμένη.
Εἶχε πουλιὰ
πολὺ μικρὰ
καὶ μάνα εὐτυχισμένη.

Μὰ κυνηγὸς
πολὺ κακὸς
ἐκεῖ εἶχε περάσει.
Καὶ τὰ πουλιὰ
ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ
τῆς μάνας εἶχε ἁρπάξει...

Καὶ στὰ κλουβιὰ
πολὺ μακριὰ
ἀπ' τὴν φωλιὰ τους ζοῦνε...
Καὶ οἱ καρδιὲς
τους, οἱ μικρὲς
τὴν Λευτεριὰ ποθοῦνε!...

Μὰ θἀθθ' καιρὸς
— πρῶτ' ὁ Θεὸς —
τὰ σίδερα νὰ σπάσουν...
Καὶ τότε πιὰ
δῶ στὴ φωλιὰ
τῆς μάννας τους θὰ φτάσουν!

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α. ΤΕΝΤΟΣ
(Μαθητὴς ε΄ τάξης Γυμν. Ἰωαννίνων)

ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Ἡ Ρηνούλα πάει σχολεῖο

Ἀγαπητά μου παιδιά,

Μεγάλη γιορτὴ ἔγινε σήμερα στὸ σπίτι γιὰ χάρη τῆς μικρῆς μας Ρηνούλας, ποὺ φόρεσε, γιὰ πρώτη φορά, σχολικὴ ποδιά. Τὴ θυμᾶστε, βέβαια. Εἶναι ἡ κλαψιάρα μας. Δηλαδὴ ἦταν, γιατὶ τώρα ποὺ μεγάλωσε ἕνα χρόνο πιὸ πολύ, ἔχει καταλάβει πῶς εἶναι ντροπὴ νὰ κλαίῃ κανεὶς μὲ τὸ τίποτα.

Ποὺ λέτε, ἡ Ρηνούλα συμπλήρωσε τὰ ἕξη της χρόνια καὶ πῆγε ἡ μητέρα της καὶ τὴν ἔγραψε στὸ σχολεῖο στὴν πρώτη μικρή. Πῆρε κι' ἕνα δεῖγμα γιὰ τὴν ποδιὰ καὶ τὴν ἑτοιμάσαμε. Σήμερα, λοιπόν, ἡ καινούργια μαθήτρια μᾶς ξύπνησε ἀπ' τὰ χαράματα ὅλους. Ἦταν ἡ μεγάλη μέρα. Φόρεσε τὴν ποδιά της μὲ τὶς δυὸ τσέπες — μιὰ μπὲζ ποδιὰ γιὰ νὰ μὴ λερώνεται μὲ τὶς κιμωλίες — πέρασε στὸν ὦμο της σταυρωτὰ τὴ μαθητικὴ τσάντα μὲ τὴν πλάκα καὶ τ' Ἀλφαβητάριο μέσα, καὶ κάθησε καὶ περίμενε νὰ γενῆ ὀκτὼ γιὰ νὰ φύγη.

— Μὲ γειά σου, Ρηνούλα καὶ μὲ χαρά σου, τῆς εἶπε ἡ μητέρα. Τὸ μεσημέρι θὰ φτιάξω ἕνα γλυκὸ νὰ γιορτάσουμε τὸ πρῶτο σου μάθημα...

Τὰ παιδιὰ ποὺ ξύπνησαν καὶ τὴ βρῆκαν ντυμένη, μὲ τὴν ποδιὰ καὶ τὴ σάκκα, τὴν πείραξαν:

— Καινούργιο μου καλάθι καὶ ποῦ νὰ σὲ κρεμάσω, τῆς εἶπε ὁ Θαλῆς.

— Κι' ὅταν θὰ παλιώσης, ποῦ θὰ σὲ πετάξω, πρόσθεσε ὁ Τέλης.

— Δὲ σοῦ μοιάζω, τεμπέλη, τὸν ἀποστόμωσε ἡ Ρηνούλα.

— Δός μου, Ρηνάκι, νὰ δῶ τὸ βιβλίο σου, παρακάλεσε ἡ Βούλα.

— Γιὰ νὰ μοῦ τὸ γεμίσης μουντζοῦρες, σὰν τὰ δικά σου βιβλία; τῆς φώναξε ἡ Ρηνιώ. Ἐγὼ θέλω τακτικὰ κι' ὁλοκάθαρα τὰ πράματά μου.

— Ἔ, τότε νὰ τὰ κρατᾶς κλεισμένα πάντα μέσα στὴ σάκκα, τῆς εἶπε ὁ Λαλάκης.

Τὰ πειράγματα ἔπεφταν βροχή. Ἡ Ρηνούλα παρὰ λίγο νὰ βάλη τὰ κλάματα. Θυμήθηκε ὅμως πῶς φορεῖ μαθητικὴ ποδιὰ καὶ γύρισε πίσω τὰ δάκρυα... Ἕνας μαθητὴς ἔχει περηφάνεια. Εἶδα τὴ δύσκολη θέση της καὶ τὴ φώναξα κοντά μου.

— Ἔλα ἐσύ, μικρούλα μου, νὰ φιλήσης τὸ χέρι τῆς γιαγιᾶς, νὰ σοῦ δώση τὴν εὐχή της γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ μέρα τῆς ζωῆς σου. Ἔτσι μπράβο! Νὰ ζήσης, νὰ μεγαλώσης μὲ χαρά, νὰ γεμίσης τὸ μικρὸ κεφαλάκι σου γράμματα.

— Δὲ χωρεῖ πολλά, μ' ὅλο ποὺ εἶναι κούφιο, εἶπε ὁ Θαλῆς, μπὰς καὶ χάση τὴν εὐκαιρία.

— Χωρεῖ ὅσα θές, τοῦ ἀπάντησε χαμογελώντας πάντα στὴ Ρηνούλα... Τὸ κεφαλάκι μεγαλώνει σὰν τὸ λάστιχο ὅταν τὸ φυσᾶς. Ὅσα περισσότερα γράμματα τοῦ βάζεις μέσα, τόσο φαρδαίνει καὶ χωρεῖ περισσότερα... Κι' ἡ Ρηνούλα μου θὰ μάθη πολλὰ καὶ θὰ γίνη ἕνα σοφὸ καὶ καλὸ κοριτσάκι... Θὰ κάθεται φρόνιμα, φρόνιμα στὸ θρανίο, θ' ἀκούη τὸ δάσκαλο καὶ θὰ βάζη τὰ λόγια του μέσα στὴν καρδιά της. Κι' ἔχει νὰ μάθη τραγούδια καὶ παραμύθια ἕνα σωρό!...

— Σὰν αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔλεγες, γιαγιάκα;

— Πολὺ πιὸ ὡραῖα, παιδάκι μου. Κι' ἕνα πλῆθος ὄμορφες ἱστορίες. Θὰ κάνης καὶ γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια ὡραῖα καὶ θἄχης ἕνα σωρὸ φίλους καὶ φίλες τὰ παιδιὰ ποὺ πηγαίνουν στὴν ἴδια τάξη. Πρέπει ὅμως νὰ τ' ἀγαπᾶς σὰν τ' ἀδέρφια σου καὶ νὰ μὴν τσακώνεσαι ποτὲ μαζί τους. Ἡ τάξη σου θἆναι γιὰ σένα, Ρηνούλα, μιὰ δεύτερη οἰκογένεια τώρα πιά... Ἄντε στὸ καλὸ καὶ σὰν ἔρθης τὸ μεσημέρι, μοσκομυρίζοντας ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ τὰ ξαναποῦμε...

— Θέλω, γιαγιά, νὰ μοῦ πῆς τί πρέπει νὰ κάμω γιὰ νἆμαι καλὴ μαθήτρια, εἶπε συγκινημένη ἡ Ρηνούλα.

— Ναί, ναί, θὰ τὰ ποῦμε. Ξέρω ἕνα μεγάλο μυστικό: Τὸ μεγάλο μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας. Ὅποια παιδάκια πῆγαν, σὰν τὴ Ρηνούλα, γιὰ πρώτη φορὰ σχολεῖο, μὰ καὶ ὅσα πηγαίνουν ἀπὸ καιρὸ καὶ ὅσα θὰ πάνε τοῦ χρόνου, ἂς ἔρθουν κοντά μου, νὰ τ' ἀκούσουν τὴν ἄλλη φορά.

Σᾶς φιλῶ

Η ΓΙΑΓΙΑ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Γιὰ νὰ δακρύση

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό, ζοῦσε μιὰ μικρὴ πριγκίπισσα, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κλάψη. Ὅ,τι κι' ἂν τῆς τύχαινε, ὅλο καὶ γελοῦσε. Ὁ πατέρας της κι' ἡ μητέρα της ἦσαν πολὺ δυστυχισμένοι γιατὶ τὸ παιδί τους δὲν ἦταν σὰν ὅλα τ' ἄλλα παιδιὰ καὶ κάποτε ζήτησαν τὴν βοήθεια μιᾶς καλῆς νεράϊδας.

— «Δὲν θέλουμε, βέβαια, τῆς εἶπαν, τὸ παιδί μας νὰ εἶναι δυστυχισμένο καὶ νὰ κλαίη. Ἀλλὰ δὲν εἶναι φυσικό, ὅ,τι κι' ἂν βλέπη νὰ γελᾶ. Πρέπει κάτι νὰ κάνουμε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους».

— «Φτάνει νὰ βρεθῆ ὁ ἄνθρωπος, ποὺ θὰ τὴν κάμη μιὰ φορὰ νὰ χύση λίγα δάκρυα, ἔκαμε ἡ νεράϊδα, κι' ἔπειτα θὰ γιατρευτῆ γιὰ πάντα».

Ἀπ' τὴν μέρα αὐτὴ ἄρχισαν νἄρχωνται στὸ παλάτι οἱ σοφοὶ ὅλου τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ κάμουν τὴν πριγκήπισσα νὰ κλάψη καὶ νὰ κερδίσουν τὸ σακκούλι μὲ τὶς λίρες, ποὺ εἶχε ὑποσχεθῆ γιὰ δῶρο ὁ βασιλιάς, σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ γιάτρευε τὴν κόρη του. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὰ κατάφερνε. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν καθόλου εὔκολο.

Πραγματικὰ ὅλοι αὐτοὶ οἱ σοφοὶ ἔπρεπε νὰ κάμουν τὴν μικρὴ πριγκίπισσα νὰ κλάψη, χωρὶς ὅμως νὰ τὴν πονέσουν, χωρὶς νὰ τὴν κάμουν νὰ λυπηθῆ πολύ. Γιατὶ ὁ βασιλιὰς κι' ἡ βασίλισσα ἀγαποῦσαν πολὺ τὸ κοριτσάκι τους καὶ δὲν ἤθελαν νὰ τὸ δοῦν νὰ ὑποφέρη.

Οἱ σοφοὶ ἔφταναν στὸ παλάτι ὁ ἕνας ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ὁ ἕνας ἔκλεινε τὴν μικρὴ πριγκίπισσα σ' ἕνα σκοτεινὸ δωμάτιο καὶ τὴν ἄφινε μὲ ψωμὶ καὶ νερό. Ὁ ἄλλος τῆς ἔσπαζε τ' ἀγαπημένα της παιχνίδια, ὁ τρίτος ἔκαμε ἄγριες γκριμάτσες γιὰ νὰ τὴν τρομάξη. Μὰ ἡ μικρούλα ὅλα τὰ εὕρισκε διασκεδαστικὰ καὶ μὲ ὅλα γελοῦσε. Κι' ἔτσι οἱ σοφοὶ ἔφευγαν ἄπρακτοι.

Μὰ ἐκεῖνο ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ πετύχουν τόσοι καὶ τόσοι σοφοί, τὸ κατώρθωσε ἕνα μικρὸ κοριτσάκι.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλη κοντὰ στὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ, ζοῦσε μιὰ μητέρα μὲ τὸ μικρὸ κοριτσάκι της, τὴν Μαργαρίτα. Ἦταν φτωχοί, μὰ ζοῦσαν ἀρκετὰ καλὰ ἀπ' τὴν δουλειὰ τῆς μητέρας, ὡς τὴν μέρα ποὺ αὐτὴ ἔπεσε βαρειὰ ἄρρωστη στὸ κρεββάτι. Κι' ἔτσι ἡ μικρὴ Μαργαρίτα ἦταν πολὺ δυστυχισμένη, γιατὶ δὲν εἶχε χρήματα ν' ἀγοράση τὰ γιατρικὰ καὶ νὰ κάμη καλὰ τὴν μανούλα της.

Ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἡ Μαργαρίτα ἄκουσε νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὴν πριγκίπισσα, ποὺ δὲν ἔκλαιγε. Καὶ τότε πῆρε τὴν μεγάλη ἀπόφαση νὰ δοκιμάση κι' αὐτὴ τὴν δύναμη τοῦ μικροῦ μυαλοῦ της.

Ἡ Μαργαρίτα ἔφτασε στὸ παλάτι...

— «Ἂν πετύχω, εἶπε στὴ μητέρα της, νὰ κάνω τὴν πριγκίπισσα σὰν ὅλα τὰ κοριτσάκια, θὰ κερδίσω τὴν σακκούλα μὲ τὶς λίρες».

Σὰν ἔφτασε ἐκεῖ, χτύπησε δειλὰ - δειλὰ τὴν πόρτα. Οἱ ὑπηρέτες ποὺ τὴν εἶδαν φτωχοντυμένη, μ' ἕνα μικρὸ καλαθάκι στὸ χέρι, νόμισαν πῶς ἦταν ζητιάνα καὶ θέλησαν νὰ τὴν διώξουν. Μὰ ἡ βασίλισσα, ποὺ ἔτυχε νἆναι ἐκείνη τὴν στιγμὴ στὸν κῆπο, εἶδε τὸ συμπαθητικὸ προσωπάκι τῆς μικρῆς καὶ διέταξε νὰ τὴν φέρουν κοντά της.

Ἡ Μαργαρίτα προσκύνησε τὴν βασίλισσα καὶ τῆς ἐξήγησε γιατὶ εἶχε ἔλθει στὸ παλάτι.

Χαμογελώντας ἡ βασίλισσα τῆς εἶπε: «Μικρούλα μου, τόσοι καὶ τόσοι σοφοὶ δοκίμασαν καὶ δὲν πέτυχαν καὶ θὰ πετύχης ἐσύ; Ἀλλὰ ἀφοῦ θέλεις, πᾶμε νὰ δοκιμάσης».

Καὶ ὡδήγησαν τὴν Μαργαρίτα στὸ δωμάτιο τῆς πριγκίπισσας, ποὺ τὴν ὑποδέχτηκε μὲ γέλια καὶ χαρές.

Ὁ βασιλιὰς καὶ ἡ βασίλισσα ἔκλεισαν τὴν πόρτα καὶ γεμάτοι περιέργεια περίμεναν πίσω ἀπ' αὐτὴν νὰ δοῦν τί θ' ἀπογίνη. Καὶ μαζί τους, γεμάτοι περιέργεια, περίμεναν οἱ αὐλικοὶ καὶ ὅλοι οἱ ὑπηρέτες τοῦ παλατιοῦ. Μὰ σὰ δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ βαστάξουν τὴν περιέργειά τους, ἀνοίγουν σιγὰ - σιγὰ τὴν πόρτα... καὶ τί νὰ δοῦν; Καθισμένη ἡ πριγκήπισσα μπροστὰ σ' ἕνα τραπέζι μαζὶ μὲ τὴν Μαργαρίτα, ἔπαιρνε ἀπ' τὸ καλάθι τῆς νέας της φίλης χονδρὰ κρομμύδια καὶ τ' ἄκοβε μ' ἕνα μαχαίρι. Καὶ τὰ δάκρυα, χοντρὰ - χοντρά, ἔτρεχαν ποτάμι ἀπ' τὰ μάτια της.

Ἔτσι, μ' ἕνα τόσο ἁπλὸ τρόπο, ποὺ ὅμως δὲν τὸν εἶχαν σκεφθῆ οἱ μεγάλοι σοφοί, ἡ μικρὴ Μαργαρίτα γιάτρεψε γιὰ πάντα τὴν πριγκίπισσα. Γι' ἀνταμοιβὴ πῆρε τὸ σακκούλι μὲ τὶς λίρες καὶ μ' αὐτὲς ἔγινε γρήγορα καλὰ ἡ μανούλα της.

Κι' ἀπὸ τότε ἡ μικρὴ πριγκίπισσα κι ἡ Μαργαρίτα ἔμειναν φίλες κι' ἔζησαν ὅλοι καλὰ κι' ἐμεῖς καλύτερα.

Η ΑΝΕΜΗ

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΕΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο)

Ναί... Ὁ δυστυχισμένος ἐκεῖνος ναυαγὸς εἶχε κλάψει. Ποιὸς ξέρει τί ἀναμνήσεις εἶχαν ξυπνήσει ξαφνικὰ μέσα του!

Οἱ ἄποικοι πάντως τὸν ἄφηναν νὰ κάνη ὅ,τι θέλει. Ὅταν ὅμως γύρισαν στὸ Γρανίτινο Παλάτι, ὁ ναυαγὸς τοὺς ἀκολούθησε.

Κανείς τους δὲν τὸν ρώτησε τὸ παραμικρὸ οὔτε τὸν στενοχώρησε σὲ τίποτε. Ὅπως εἴπαμε, τὸν ἄφηναν ἐλεύθερο σὲ ὅλα. Δυὸ μέρες ὕστερ' ἀπὸ τὴ σκηνὴ ποὺ διηγηθήκαμε, ὁ ἄγνωστος ἄρχισε νὰ δείχνη κάποιο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν κοινὴ ζωή.

Ἦταν φανερὸ πὼς καταλάβαινε τί ἔλεγαν οἱ ἄποικοι, ἀλλὰ ὅτι εἶχε τοὺς λόγους του νὰ μὴ θέλη νὰ μιλήση. Ἔβγαλαν αὐτὸ τὸ συμπέρασμα, γιατὶ μιὰ μέρα ποὺ ὁ Ἕρμπερτ περνοῦσε ἀπὸ τὸ δωμάτιό του κι' ἡ πόρτα του ἔτυχε νὰ εἶναι μισανοιχτή, τὸν ἄκουσε ποὺ ἔλεγε δυνατὰ τὴν προσευχή του.

— Σίγουρα κάποιο ὀδυνηρὸ μυστήριο κρύβεται πίσω ἀπ' ὅλ' αὐτά! εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ.

Ὁ ἄγνωστος, ὡστόσο, ἄρχισε σιγα-σιγὰ νὰ παίρνη τὰ διάφορα γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ νὰ ἐργάζεται στὸν λαχανόκηπο καὶ στὰ χωράφια. Ὅταν σταματοῦσε τὴ δουλειά, τοῦ ἄρεσε νὰ μένη μονάχος, βυθισμένος στὶς σκέψεις του. Ὅταν κανένας ἀπὸ τοὺς ἀποίκους ἔκανε πὼς τὸν πλησιάζει, ἀπομακρυνόταν σιγά-σιγά μὲ τρόπο. Δὲν ἤθελε τὴν συντροφιὰ τῶν ὁμοίων του!

— Πιστεύω, ὅτι δὲ μιλεῖ, γιατὶ ἂν μιλοῦσε θἄχε νὰ μᾶς ὁμολογήσει ἴσως φοβερὰ πράγματα! ἔλεγε ὁ Σπίλετ.

Κι' αὐτὴ ἦταν ἡ γνώμη ὅλων.

Μιὰ φορὰ ποὺ ἔσκαβε στὸ λαχανόκηπο, ὁ Κύρος Σμὶθ τὸν εἶδε ξαφνικὰ ν' ἀφήνη τὴν τσάπα καὶ νὰ σφογγίζη μὲ τὸν ἄγκωνα τὰ μάτια του ποὺ ἦταν δακρυσμένα. Ὁ μηχανικὸς τὸν πλησίασε, κι' ἀκούμπησε ἐλαφρὰ τὸ χέρι του στὸν ὦμο του.

— Φίλε μου! τοῦ εἶπε.

Ὁ ναυαγὸς προσπάθησε ν' ἀποφύγη τὸ βλέμμα του, ἀλλὰ ὁ μηχανικὸς τοῦ ἐπανέλαβε:

— Φίλε μου, κοίταξέ με στὰ μάτια! Στὸ ζητῶ.

Ὁ ναυαγὸς σήκωσε τότε τὰ μάτια του καὶ τὸν κοίταξε. Τὸ βλέμμα του καθρέφτιζε μιὰ ἀπέραντη θλίψη. Ἔκανε νὰ φύγη. Ὕστερα ὅμως, σὰ ν' ἄλλαξε γνώμη, κοντοστάθηκε καὶ ρώτησε:

— Τί εἶστε σεῖς;

— Εἴμαστε ναυαγοὶ σὰν κι' ἐσένα, εἶπε ὁ μηχανικὸς ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ κρύψη τὴ συγκίνησή του. Γιατὶ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ὁ ναυαγὸς ἄνοιγε τὸ στόμα του. Εἴμαστε πολὺ εὐχαριστημένοι ποὺ σὲ φέραμε μεταξὺ τῶν ὁμοιών σου...

— Τῶν ὁμοιών μου... Δὲν ἔχω ὅμοιους ἐγώ...

— Μὴν ξεχνᾶς, ὅτι βρίσκεσαι ἀνάμεσα σὲ φίλους.

— Ἐγώ... ἀνάμεσα σὲ φίλους... Ἐγώ... Ἐγὼ δὲν ἔχω φίλους!

Καὶ μὲ μιὰ ἀπότομη κίνηση πέταξε τὸ χέρι τοῦ Κύρου Σμὶθ ἀπὸ τὸν ὦμο του κι' ἔφυγε τρέχοντας γιὰ τὴ θάλασσα.

Ὁ Κύρος Σμὶθ διηγήθηκε καταλεπτῶς στοὺς φίλους του αὐτὴν τὴν πρώτη κουβέντα ποὺ εἶχε μὲ τὸν ἄγνωστο.

— Νὰ δοῦμε τώρα ποὔκανε τὴν ἀρχή, πότε θ' ἀποφασίση νὰ ξαναμιλήση! εἶπε ὁ Πένκροφ.

Ὁ ναυαγὸς ἔμεινε μακρυά, μόνος του, ὥς τὸ βράδυ. Καὶ τὴν ὥρα ποὺ οἱ ἄποικοι ἔπιναν τὸν καφέ τους στὴ βεράντα τοῦ Γρανίτινου Παλατιοῦ ὕστερ' ἀπὸ τὸ δεῖπνο, ἄκουσαν τὸ λὶφτ νὰ τρίζη καὶ σὲ λίγο ὁ ναυαγὸς ἦταν μπροστά τους. Τὰ μάτια του ἦταν κοκκινισμένα ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὸ πρόσωπό του ἤτανε χλωμό.

— Κύριε, εἶπε στὸν Κύρο Σμίθ, ἀργὰ καὶ καθαρά, οἱ σύντροφοί σας καὶ σεῖς εἶστε ἄγγλοι;

— Ὄχι, ἀπάντησε ὁ μηχανικός, εἴμαστε ἀμερικανοί.

— Ἄ! Καλύτερα! Τὸ προτιμῶ... ψιθύρισε ὁ ναυαγός.

— Κι' ἐσύ, φίλε μου, τί εἶσαι; ρώτησε μαλακὰ ὁ μηχανικός.

— Ἐγὼ εἶμαι ἄγγλος, ἀπάντησε γρήγορα.

Κάθησε σὲ μιὰ καρέκλα, κι' ὁ Νὰβ τσακίστηκε νὰ τοῦ σερβίρη καφὲ καὶ νὰ τοῦ φέρη μιὰ πίπα.

Ὁ ἄγνωστος δέχτηκε καὶ τὰ δυὸ μὲ μεγάλη εὐγνωμοσύνη.

Κανεὶς δὲν μιλοῦσε. Ὅλοι περίμεναν νὰ κάνη ὁ ἄγνωστος τὴν ἀρχή.

— Τί μῆνα ἔχομε, ρώτησε τέλος.

— Νοέμβρη, ἀπάντησε ὁ Ἕρμπερτ.

— Καὶ τί χρόνο;

— 1866.

— Δώδεκα χρόνια! ἔκανε μουγκὰ ὁ ἄγνωστος. Δώδεκα ὁλόκληρα χρόνια ἔμεινα ὁλομόναχος στὸ νησὶ Ταβόρ!

Καὶ χωρὶς νὰ καληνυχτίση, τράβηξε γιὰ τὸ δωμάτιό του.

— Δώδεκα χρόνια! ἔκανε ὁ δημοσιογράφος μόλις ἔφυγε ὁ ἄγνωστος, λέγοντας αὐτὸ ποὺ εἶχαν στὸ μυαλό τους ὅλοι. Δώδεκα χρόνια φριχτῆς μοναξιᾶς, ὕστερα ἴσως ἀπὸ μιὰ ζωὴ ἐλεεινή. Ἀπορῶ πὼς δὲν τρελλάθηκε ἐντελῶς!

— Εἶχε χάσει πιὰ τὴν αἴσθηση τοῦ χρόνου. Δὲν ἤξερε καὶ τὶ χρόνο ἔχουμε.

— Ἐγὼ λοιπὸν πιστεύω πὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν βρέθηκε στὸ νησὶ Ταβὸρ ὕστερ' ἀπὸ ναυάγιο. Σίγουρα θὰ τὸν ἄφησαν ἐκεῖ οἱ σύντροφοί του ὕστερ' ἀπὸ κανένα κρῖμα του, εἶπε ὁ Πένκροφ ποὺ ἤξερε τὰ ἔθιμα τῶν ναυτικῶν.

— Θαρρῶ πὼς ἔχεις δίκιο Πένκροφ, εἶπε σοβαρὰ ὁ Κύρος Σμίθ. Κάτι τέτοιο πρέπει νὰ τοὔχει συμβεῖ... Καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανο αὐτοὶ ποὺ τὸν ἄφησαν στὸ νησὶ ἐκεῖνο νὰ περάσουν μιὰ μέρα νὰ τὸν πάρουν.

— Μὰ τότε πρέπει νὰ βιαστοῦμε νὰ πᾶμε κι' ἐμεῖς ἐκεῖ! φώναξε ὁ Ἕρμπερτ. Εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα σωτηρίας ποὺ μᾶς μένει!

— Μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι νωρὶς ἀκόμη γιὰ νὰ συζητοῦμε γιὰ κάτι τέτοιο, εἶπε ὁ Γεδεὼν Σπίλετ. Κι' ἐγὼ εἶμαι σύμφωνος μὲ τὸν Πένκροφ. Ἀλλὰ νομίζω πὼς ὅτι καὶ νἄχη κάνει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, μ' ἐκεῖνα τὰ δώδεκα χρόνια τῆς πιὸ φριχτῆς μοναξιᾶς, ἔχει ἐξαγοράσει τὰ κρίματά του. Πάντως φαίνεται πὼς τὸ μυστικό του τὸν πνίγει, ἀλλὰ ὡστόσο δὲν τολμάει νὰ μᾶς τὸ ἐξομολογηθῆ. Μιὰ μέρα θὰ μᾶς μιλήση μόνος του, καὶ τότε θὰ δοῦμε τὶ πρέπει νὰ κάνουμε. Αὐτὸς ἄλλωστε μονάχα μπορεῖ νὰ μᾶς πῆ ἂν ἔχη καμμιὰν ἐλπίδα πὼς θἄρθουν μιὰ μέρα νὰ τὸν πάρουν. Ἐγὼ ὅμως ἀμφιβάλλω.

— Γιατί; ρώτησε ὁ Πένκροφ.

— Γιατὶ ἂν ἦταν σίγουρος πὼς οἱ σύντροφοί του θὰ ἔρχονταν νὰ τὸν πάρουν, θὰ περίμενε ὑπομονετικά, καὶ δὲν θἄριχνε στὴ θάλασσα τὸ σημείωμα ποὺ βρήκαμε. Μᾶλλον λοιπὸν θὰ τὸν εἶχαν καταδικάσει νὰ πεθάνη ὁλομόναχος σ' αὐτὸ τὸ νησι, χωρὶς ποτὲ νὰ ξαναδῆ τοὺς συνανθρώπους του.

— Ὡστόσο εἶναι κάτι ποὺ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ τὸ καταλάβω! εἶπε ὁ ναυτικός.

— Σὰν τί;

— Ἂν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔμεινε δώδεκα χρόνια ὁλομόναχος στὸ νησὶ Ταβόρ, τὸ λογικὸ εἶναι νὰ πιστέψη κανεὶς πὼς θὰ εἶναι ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια σὲ ἄγρια κατάσταση.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ πιθανό! εἶπε ὁ μηχανικός!

— Ὥστε πρέπει νἄγραψε τὸ χαρτι ποὺ βρήκαμε, ἐδῶ καὶ πάρα πολλὰ χρόνια.

— Φυσικά. Κι' ὅμως τὸ σημείωμα τῆς μπουκάλας φαινόταν σὰ νὰ γράφηκε ἐδῶ καὶ λίγον καιρό.

— Κ' ἔπειτα πῶς νὰ παραδεχτοῦμε πὼς ἡ μπουκάλα θἄκανε τόσα χρόνια νἄρθη ἀπὸ τὸ νησὶ Ταβὸρ στὸ νησὶ Λίνκολν;

— Κι' ἕν' ἄλλο ἀκόμη, ἔκανε ὁ Πένκροφ. Ἡ ἀκτὴ ποὺ βρήκαμε τὴν μπουκάλα μὲ τὸ σημείωμα εἶναι γεμάτη βράχους. Εἶναι ἀδύνατο ἂν ἔμενε στὴ θάλασσα γιὰ πολὺ καιρὸ νὰ μὴν ἔσπαζε στοὺς βράχους.

— Κι' ἕν' ἄλλο ἀκόμα, ἔκανε συλλογισμένα ὁ Κύρος Σμίθ. Ἀπ' ὅ,τι μπορῶ νὰ καταλάβω ὁ ναυαγός μας εἶναι ἕνας ἁπλὸς ναύτης. Εἶναι λοιπὸν δύσκολο γιὰ ἕνα ναύτη νὰ ἔχη τόσο τέλειες γνώσεις ὑδρογραφίας ὥστε νὰ μᾶς ὁρίση ὅπως μᾶς ὥριζε τὸ σημείωμα τὸ σωστὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος τοῦ νησιοῦ του...

Οἱ ἄποικοι δὲν κουβέντιασαν ἄλλο ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Πῆγαν νὰ κοιμηθοῦν μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ περιμένουν τὴν στιγμὴ ποὺ

Στὶς 15 τοῦ Νοέμβρη θέρισαν γιὰ τρίτη φορὰ

— Βοήθεια!... Βοήθεια!... Τρέξτε...

ὁ ναυαγὸς θὰ τοὺς διηγόταν μόνος του τὴν ἱστορία του.

Ὡστόσο ὁ ναυαγὸς δὲν ἔδειχνε πὼς εἶχε διάθεση νὰ μιλήση, κι' ὅπως οἱ ἄποικοι εἶχαν τώρα πολλὴ δουλειά, δὲν τοῦ ἔδιναν σημασία.

Ἤξερε ἀπὸ γεωργικὲς δουλειές, κι' ἡ βοήθειά του τοὺς ἦταν πολύτιμη, γιατὶ δούλευε γιὰ δύο. Μὲ τοὺς σπόρους ποὺ ἔφερε ὁ Ἔρμπερτ ἀπὸ τὸ νησὶ Ταβόρ, καὶ ποὺ τοὺς εἶχαν φυτέψει ἀμέσως, εἶχαν κάθε λογῆς λαχανικά, ἀπὸ τὴν πατάτα, μέχρι τὸ λάχανο, τὸ κολοκύθι, τὸκουνουπίδι.

Σ' ἄλλα χωράφια εἶχαν σπείρει ὄσπρια Μὰ τὸ σπουδαιότερο, ἦταν γι' αὐτοὺς βέβαια τὸ χωράφι τοῦ σταριοῦ.

Στὶς 15 τοῦ Νοέμβρη θέρισαν γιὰ τρίτη φορά. Εἶχαν περάσει δεκαοχτὼ μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ εἶχαν πρωτοφυτέψει τὸ μοναδικό τους σπόρο τοῦ σταριοῦ. Καὶ τώρα ὕστερ' ἀπὸ τ' ἁλώνισμα, εἶχαν ἀρκετὸ στάρι γιὰ νὰ τρῶνε ψωμὶ ὅλο τὸ χρόνο!

Εἶχαν τὸ στάρι, ἀλλὰ γιὰ νὰ φᾶνε ψωμί, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἀλεύρι.

— Θὰ φτιάσουμε μῦλο! τοὺς εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ.

— Νερόμυλο ἢ ἀνεμόμυλο; ρώτησε ὁ Ἔρμπερτ.

— Ὅ,τι θέλουμε. Ἀλλὰ προτιμῶ ἀνεμόμυλο.

— Ζήτω! φώναξε ὁ Πένκροφ. Κι' ἐγὼ προτιμῶ τὸν ἀνεμόμυλο, γιατὶ μᾶς χρειάζεται γιὰ νὰ συμπληρωθῆ τὸ τοπεῖο.

Ρίχτηκαν ὅλοι στὴ δουλειά, γιὰ νὰ βροῦν τὰ κατάλληλα ξῦλα, γιὰ τὸν σκελετό, καὶ δὲν ἄργησαν, μὲ τὴν γνωστὴ ἐπιδεξιότητα ποὺ εἶχαν τώρα ἀποχτήσει στὶς ξυλουργικὲς δουλειές — καὶ πιὸ πολὺ ἀπὸ ὅλους ὁ Πένκροφ καὶ ὁ Νὰβ — νὰ φτιάσουν τὸ σκελετό, τὴν κάσα γιὰ τὸ ἀλέβρι, τὶς ἀντένες γιὰ τὰ πανιὰ τοῦ μύλου κ.λ.π.

Ὕστερα διάλεξαν ψηλά, στὸ Πανόραμα, ἕνα μέρος ποὺ τὸ ἔπιανε πολὺ ὁ ἀέρας, κι' ἔχτισαν τὸ μῦλο τους. Ἕναν ὡραῖο μύλο μὲ κωνικὴ σκεπή, μὲ τὸ παραθυράκι του τὴν πόρτα του κ.λ.π.

Ὁ Πένκροφ ἦταν ἐνθουσιασμένος. Κι' ὅταν εἶδε πὼς ὁ μηχανικὸς ἔφτιασε τὸ μηχανισμὸ τῶν φτερῶν μὲ τρόπο ποὺ νὰ γυρίζουν ὅπου εἶχε ἄνεμο, ἡ χαρά τους δὲν εἶχε πιὰ ὅρια.

Ἔβαλαν ν' ἀλέσουν τὸ πρῶτο στάρι, μὲ τὸ πρῶτο ἀεράκι ποὺ φύσησε. Κι' ὅταν εἶδαν τὸ φρέσκο ἀλέβρι νὰ κολλάη στὴν εἰδικὴ κάσα μέσα ἀπὸ τὶς μυλόπετρες, ὅλοι οἱ ἄποικοι ζητωκραύγασαν.

Ὁ Νὰβ μάζεψε σ' ἕνα σακκὶ τὸ πρῶτο ἐκεῖνο ἀλέβρι, ἔπιασε προζύμι, καὶ τὸ ἴδιο κιόλας ἀπόγευμα ζύμωσε κι' ἔψησε ψωμί.

Τὸ βράδυ παρουσίασε στὸ τραπέζι τὸ πρῶτο καρβέλι. Κρουστό, ὁλόξανθο, γιόμισε μὲ τὴν εὐωδιά του ὅλο τὸ σπίτι. Κι' οἱ ἄποικοι ἔφαγαν τὴν πρώτη μπουκιὰ μ' εὐλάβεια καὶ συγκίνηση. Τὸ μόνο ποὺ τοὺς ἔλειπε ἦταν τὸ ψωμί. Καὶ τώρα, δόξα νάχη ὁ Θεός, εἶχαν καὶ ψωμί.

— Καὶ νὰ συλλογίζεται κανείς, ἔκανε ὁ Πένκροφ πὼς τρῶμε ψωμὶ ἐξ αἰτίας ἑνὸς λησμονημένου κόκου στὴν τσέπη τοῦ Ἔρμπερτ! Μέγας εἶσαι Κύριε καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου..

Ὁ ναυαγὸς ὡστόσο δὲν ἦταν ἀνάμεσά τους νὰ γιορτάση μαζί τους τὸ γεγονός. Κι' οἱ ἄποικοι σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση ποὺ εἶχαν πάρει, δὲν γύρεψαν νὰ τὸν φέρουν μὲ τὴ βία στὸ Γρανίτινο παλάτι.

—Φοβοῦμαι, ἔλεγε ὁ Γεδεὼν Σπίλετ, μὴν ξαναγυρίση στὴν ἄγρια ζωή.

— Δὲν θὰ ξαναγυρίση! ἔλεγε ὁ μηχανικός.

— Ὅμως ἂν δὲν τὸν εὐχαριστεῖ νὰ βρίσκεται ἀνάμεσά μας ἐπειδὴ φοβᾶται πὼς ἂν μάθουμε τὴν περασμένη του ζωὴ θὰ τὸν διώξουμε μεῖς;

— Παρ' ὅλ' αὐτά, ἐγὼ τὸν περιμένω μέρα μὲ τὴ μέρα νὰ γυρίση! Δὲ μὲ γελάει ἡ διαίσθησή μου.

Τὸ μέλλον δικαίωσε τὸν μηχανικὸ Στὶς 3 τοῦ Δεκέμβρη, ὁ Ἔρμπερτ πῆρε τὰ σύνεργά του καὶ πῆγε νὰ ψαρέψη στὶς ὄχθες τῆς λίμνης Γράντ. Τὰ ψάρια αὐτῆς τῆς λίμνης ἂν κι' ἦταν ψάρια τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, ἦταν πολὺ νόστιμα κι' οἱ ἄποικοι τ' ἀγαποῦσαν πολύ.

Ὁ Ἔρμπερτ ἦταν μονάχος καὶ ἄοπλος. Δὲν ἔπαιρνε ποτὲ μαζί του ὅπλα ὅταν πήγαινε στὴ λίμνη, γιατὶ ποτὲ δὲν ἔτυχε νὰ συναντήσουν στὶς ὄχθες της ἄγριο ζῶο ἢ θηρίο.

Τὸ παιδὶ ψάρεψε, κι' ὕστερα ἔβαλε τὰ ψάρια του σ' ἕνα δύχτι, κι' ἑτοιμάστηκε νὰ γυρίση στὸ Γρανίτινο Παλάτι.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ Πένκροφ μὲ τὸ Νὰβ δούλευαν στὸ κοτέτσι, ἐνῷ ὁ Κύρος Σμὶθ κι' ὁ δημοσιογράφος ἔφτιαναν σαποῦνι στὶς Καμινάδες. Ξαφνικά, ἄκουσαν ὅλοι τὶς φωνὲς τοῦ Ἔρμπερτ.

— Βοήθεια! Βοήθεια! Τρέξτε! Βοήθεια!

Ὁ Πένκροφ κι' ὁ Νὰβ ποὺ ἄκουσαν τὶς φωνὲς παράτησαν τὴ δουλειά τους κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν πρὸς τὴ λίμνη ὅσο πιὸ γρήγορα μποροῦσαν.

Ἀλλὰ ὁ ναυαγὸς πιὸ γρήγορος ἀπὸ αὐτούς, εἶχε προλάβει νὰ πηδήση τὸ ποταμάκι καὶ ἔτρεχε ὁλοταχῶς πρὸς τὶς ὄχθες τῆς λίμνης Γκράντι ἀπ' ὅπου ἔφθαναν οἱ φωνὲς τοῦ Ἔρμπερτ.

Ἐκεῖ ὁ Ἔρμπερτ βρισκόταν ἀντιμέτωπος μ' ἕνα τεράστιο ἰαγουάρ ποὺ φαινόταν ἕτοιμο νὰ τοῦ ριχτῆ. Τὸ παιδὶ στεκόταν ἀπέναντι στὸ θηρίο ἔχοντας τὴν ράχη του ἀκουμπισμένη σ' ἕνα δέντρο, ἐνῷ τὸ ζῶο εἶχε μαζευτῆ ὅπως κάνουν συνήθως τὰ αἰλουροειδῆ, κι' ἑτοιμαζόταν νὰ τοῦ ἐπιτεθῆ.

Ὅμως πιὸ γρήγορος ἀπὸ τὸ θηρίο ὁ ναυαγός, μὲ μόνο ὅπλο ἕνα μαχαίρι, τοῦ ρίχτηκε καὶ τόκανε ν' ἀφήση τὸν Ἔρμπερτ γιὰ νὰ στραφῆ ἐναντίον του.

Ἡ πάλη δὲν κράτησε πολύ.

Ὁ ναυαγὸς ἦταν χεροδύναμος. Μὲ τὸ ἕνα χέρι εἶχε ἁρπάξει τὸ ἰαγουὰρ ἀπὸ τὸ σβέρκο, χωρὶς νὰ δώση σημασία στὰ νύχια του ποὺ τοῦ ἔσκιζαν τὶς σάρκες, ἐνῷ μὲ τὸ ἄλλο τοῦ ἔμπηγε τὸ μαχαίρι στὴν καρδιά.

Τὸ θηρίο ἔπεσε. Ὁ ναυγὸς τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι, κι' ἑτοιμάστηκε νὰ φύγη, ἀλλὰ ὁ Πένκροφ μὲ τὸν Νὰβ ποὺ εἶχαν ἐπὶ τέλους φτάσει τὸν ἐμπόδισαν.

Ὅσο γιὰ τὸν Ἔρμπερτ, εἶχε κρεμαστῆ ἀπὸ τὸ μπράτσο τοῦ ναυαγοῦ καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Ὄχι δὲν σ' ἀφίνω νὰ φύγης! Μ' ἔσωσες καὶ θέλω νὰ σ' εὐχαριστήσω.

Ὁ ναυαγὸς ἀναγκάστηκε νὰ μείνη. Τὸ αἷμα ἔτρεχε ἄφθονο ἀπὸ τὶς πληγές του, κι' ἦταν κατάχλωμος. Ὅμως δὲν φαινόταν νὰ δίνη σημασία.

— Φίλε μου, τοῦ εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ, σοῦ ὀφείλουμε πολὺ μεγάλη εὐγνωμοσύνη. Γιὰ νὰ σώσης τὸ παιδί μας ἀπὸ βέβαιο θάνατο ἔβαλες σὲ κίνδυνο τὴ ζωή σου.

— Ἡ ζωή μου! ψιθύρισε ὁ ἄγνωστος. Καὶ τὶ ἀξίζει ἡ ζωή μου; Κάτι λιγώτερο ἀπὸ τὸ τίποτε.

— Εἶσαι ὅμως πληγωμένος! ἐπέμεινε ὁ Κύρος Σμίθ.

— Μπά. Λιγάκι! Δὲν πειράζει...

— Θέλεις νὰ μοῦ δώσης τὸ χέρι σου; εἶπε σοβαρὰ ὁ μηχανικός. Θέλω νὰ τὸ σφίξω!

Καὶ καθὼς ὁ Ἔρμπερτ προσπαθοῦσε νὰ πιάση αὐτὸ τὸ χέρι ποὺ τοῦ εἶχε σώσει, ὁ ναυαγὸς σταύρωσε τὰ μπράτσα του, καὶ τοὺς ρώτησε.

— Ποιοὶ εἶσθε σεῖς; Πῶς βρίσκεστε ἐδῶ; Καὶ τὶ γυρεύετε ἀπὸ μένα;

Ὁ Κύρος Σμὶθ τοῦ διηγήθηκε σύντομα τὴν ἱστορία τους. Πὼς εἶχαν δραπετεύσει ἀπὸ τὸ Ρίτσμοντ ὅπου ἦταν αἰχμάλωτοι πολέμου καὶ πὼς ναυάγησαν σ' αὐτὸ τὸ ἔρημο νησὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ. Πὼς εἶχαν νὰ παλαίψουν μὲ κάθε λογῆς δυσκολίες γιατὶ δὲν εἶχαν περισώσει τίποτε, πὼς μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ κατάφεραν νὰ μὴ τοὺς λείπη τίποτε.

Ὁ ἄγνωστος ἄκουγε μὲ μεγάλη προσοχή. Ἔπειτα ὁ μηχανικὸς εἶπε τὰ ὀνόματα ὅλων — ποὺ ὁ ναυαγὸς τἄξερε — καὶ τοῦ ἐτόνισε πὼς τὴ μεγαλύτερη χαρὰ ποὺ αἰσθάνθηκαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ βρέθηκαν στὸ νησὶ Λίγκολν, τοὺς τὴν ἔδωσε ἡ διάσωσή του.

Ὅταν τ' ἄκουσε αὐτὸ ὁ ναυαγός, ἔσκυψε τὸ κεφάλι.

—Καὶ τώρα ποὺ ἔμαθες τὴν ἱστορία μας, εἶπε ὁ μηχανικός, ἐξακολουθεῖς ν' ἀρνιέσαι νὰ μοῦ δώσης τὸ χέρι;

— Τώρα περισσότερο, ἀπὸ ποτέ, ἔκανε ὁ ναυαγός. Γιατὶ ἐσεῖς εἶστε τίμιοι ἄνθρωποι. Ἐνῷ ἐγώ...

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΛΕΕΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Αὐτὰ τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ ναυαγοῦ, οἱ ἄποικοι τ' ἄκουσαν χωρὶς ἔκπληξη.

Κάτι τέτοιο εἶχαν ὑποθέσει κι' αὐτοί, κι' ἦταν σχεδὸν βέβαιοι πὼς ὁ ἄγνωστος τους, εἶχε κάνει κάτι στὴ ζωή του, γιὰ τὸ ὁποῖο ντρεπόταν τώρα καὶ μετανοοῦσε.

Ὅπως καὶ νἆναι, οὔτε κι' ἐκείνη τὴν ἡμέρα τοὺς διηγήθηκε τὴν ἱστορία του.

Ἐξακολουθοῦσε νὰ τοὺς ἀποφεύγη, νὰ τρέφεται μὲ ρίζες καὶ μὲ χόρτα καὶ νὰ κοιμᾶται στὰ δέντρα στὸ δάσος.

— Ἀφοῦ τόσο πολὺ τὸν στενοχωρεῖ ἡ συντροφιὰ τῶν συνανθρώπων του, ἔλεγε ὁ Πένκροφ, δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί ἔρριξε ἐκεῖνο τὸ σημείωμα στὴ θάλασσα!

— Θὰ μᾶς τὸ πῆ ὁ ἴδιος! ἔλεγε ὁ μηχανικός.

— Πότε; Τοῦ Ἅη-Ποτέ;

— Ὄχι. Εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ μιλήση. Κι' ἴσως πιὸ γρήγορα ἀπὸ ὅσο νομίζεις, Πένκροφ.

Ὁ μηχανικὸς δὲν γελιόταν.

Τὶς 10 Δεκεμβρίου, ποὺ ἦταν Κυριακή,

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.— Κατὰ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο τῶν Ἀμερικανῶν οἱ βόρειοι Ἀμερικανοί, ὁ μηχανικὸς Κῦρος Σμὶθ, ὁ δημοσιογράφος Σπίλετ, ὁ ναυτικὸς Πένκροφ, ὁ νέγρος Νὰβ καὶ ὁ μικρὸς Ἔρμπερτ συλλαμβάνονται καὶ φυλακίζονται σὲ κάποιο φρούριο ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους τους. Μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς ἀεροστάτου δραπετεύουν ἀπὸ τὴ φυλακή τους. Ὕστερα ὅμως ἀπὸ ἕνα πολυήμερο ταξίδι ἡ θύελλα τοὺς ρίχνει σ' ἕνα νησὶ ἀκατοίκητο. Ἐκεῖ ὀργανώνουν τὴ ζωή τους χάρις στὶς γνώσεις τοῦ μηχανικοῦ Κύρου Σμὶθ, ἀλλὰ καὶ σὲ δυὸ κιβώτια ποὺ βρίσκουν μπροστά τους μέσα στὴ θάλασσα — κατὰ τρόπο μυστηριώδη — καταφέρνουν νὰ φτιάσουν τὸ νοικοκυριό τους χωρὶς νὰ τοὺς λείπη τίποτα. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένοι. Ὁ σκύλος τους Τὸπ καὶ ὁ πίθηκος Τζὰπ ποὺ τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἐξημέρωσαν στὸ νησί, βοηθοῦν τοὺς ναυαγοὺς στὴ δουλειά τους. Κάποια ἀόρατη δύναμη, ποὺ σὲ ὡρισμένες κρίσιμες στιγμὲς τοὺς προστατεύει, κάνει πολὺ σκεπτικὸ τὸ μηχανικό. Ὁ ναυτικὸς Πένκροφ κατασκευάζει ἕνα μικρὸ πλοῖο ποὺ μ' αὐτὸ κάνουν μιὰ ἐξερεύνηση στὴν κοντινὴ νῆσο Ταβόρ, ὅπου βρίσκουν ἕναν ἄγριο καὶ τὸν φέρνουν στὸ νησί τους.

οἱ ἄποικοι εἶχαν σχόλη καὶ τὴν περνοῦσαν διαβάζοντας, κουβεντιάζοντας καὶ καπνίζοντας, ὅταν ξαφνικὰ εἶδαν νὰ πλησιάζῃ ὁ ναυαγός τους καί, μὲ ὕφος πολὺ ταπεινό, νὰ τοὺς λέῃ:

— Ἔχω μιὰ χάρη νὰ σᾶς ζητήσω, κύριοι.

— Μίλησε ἐλεύθερα! τοῦ εἶπε ὁ μηχανικός. Ἀλλὰ πρὶν πρέπει νὰ σοῦ πῶ κάτι.

Ὁ ναυαγὸς κοκκίνισε καὶ φάνηκε νὰ στενοχωριέται πολύ. Ἴσως θὰ νόμισε πὼς ὁ μηχανικὸς θὰ τοῦ ἔλεγε πὼς ἔπρεπε ἐπὶ τέλους νὰ μιλήσῃ κι' αὐτός, γιὰ νὰ ξέρουν μὲ τί ἄνθρωπο ἔχουν νὰ κάνουν. Ὅμως ὁ Κύρος Σμὶθ τοῦ εἶπε μὲ καλωσύνη:

— Ἤθελα νὰ σοῦ πῶ πὼς δὲν εἴμαστε μονάχα σύντροφοί σου, ἀλλὰ καὶ φίλοι σου. Ὁ Χριστὸς εἶπε: Μὴν κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε. Κι' εἶπε ἀκόμη: Ἡ πύλη τῶν Οὐρανῶν εἶν' ἀνοιχτὴ γιὰ ὁποιον εἰλικρινὰ ἔχει μετανοήσει. Ἐμεῖς εἴμαστε Χριστιανοί... Μὴν τὸ ξεχνᾶς αὐτό, φίλε μου! Καὶ τώρα ζήτησε αὐτὸ ποὺ θέλεις!

Ὁ ναυαγὸς ἄρχισε νὰ τρέμῃ ὁλόκληρος. Ἡ συγκίνησή του ἦταν ὁλοφάνερη. Ἔκανε νὰ μιλήσῃ, ἀλλὰ ἕνας κόμπος τοῦ ἔσφιγγε τὸ λαιμό. Ὅταν κατάφερε νὰ ξανάβρῃ τὴ μιλιά του, ψιθύρισε:

— Ἦρθα, καθὼς σᾶς εἶπα, νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ κάνετε μιὰ χάρη.

— Ποιὰ χάρη;

— Ἔχετε στὰ ριζὰ τοῦ λόφου μιὰ στάνη. Στὴ στάνη αὐτὴ ἔχετε ἐκτὸς ἀπὸ μουφλόν, κατσίκες καὶ τόσα μάλιστα λέτε νὰ κλείσετε καὶ τὰ γουρούνια. Τὰ ζῶα αὐτὰ θέλουν περιποίηση. Θέλετε νὰ μοῦ δώσετε τὴν ἄδεια νὰ ἐγκατασταθῶ ἐκεῖ καὶ νὰ τὰ προσέχω ἐγώ;

Ὁ Κύρος Σμὶθ κοίταζε τὸ ναυαγὸ μὲ συμπόνια.

— Φίλε μου, τοῦ εἶπε, στὴ στάνη εἶναι μόνον στάβλοι κατάλληλοι γιὰ τὰ ζῶα. Δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ ἄνθρωπος ἐκεῖ, καὶ μάλιστα τὸν χειμῶνα.

— Γιὰ μένα, κύριε, εἶναι ὅ,τι χρειάζεται!

— Φίλε μου, εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ, σοῦ εἶπα μιὰ φορὰ γιὰ πάντα πὼς εἶσαι ἀπολύτως ἐλεύθερος νὰ ζήσῃς ὅπως θέλεις. Θὰ εἶσαι πάντα καλωσόριστος στὸ Γρανίτινο Παλάτι. Ἀλλὰ ἂν σὲ βολεῖ καλύτερα νὰ ζήσῃς μακρυά μας, στὴ στάνη, θὰ φροντίσουμε νὰ σ' ἐγκαταστήσουμε καλά.

— Σᾶς εἶπα, κύριε, πὼς δὲν χρειάζομαι τίποτε. Οἱ στάβλοι εἶναι ὅ,τι μοῦ πρέπει.

— Φίλε μου, ξανάπε ὁ Κύρος Σμὶθ (ποὺ τὄκανε ἐπίτηδες, νὰ ἐπαναλαβαίνῃ σὲ κάθε φράση του αὐτὸ τὸ «φίλε μου»), πρέπει νὰ μᾶς ἀφήσῃς νὰ κάνωμε ἐκεῖνο ποὺ νομίζουμε ἐμεῖς καλύτερο.

— Ὅπως θέλετε! ἔκανε ταπεινὰ ὁ ναυαγὸς κι' ἔφυγε, ἀλλὰ ἀφοῦ τοὺς χαιρέτησε πρῶτα.

Οἱ ἄποικοι ἔμειναν σύμφωνοι νὰ τοῦ φτιάσουν ἕνα ξύλινο σπιτάκι πάνω σὲ ψηλὰ δοκάρια, γιὰ νἄχῃ θέα καὶ ἀέρα.

Τὴν ἄλλη κιόλας μέρα, πῆγαν ὅλοι μαζὶ στὴ στάνη μὲ τὰ ἐργαλεῖα τους καὶ στὸ τέλος τῆς ἑβδομάδας, τὸ σπιτάκι ἦταν ἕτοιμο νὰ δεχτῇ τὸν ναυαγό.

Ἦταν ἕνα εὐρύχωρο δωμάτιο μὲ βεράντα γύρω-γύρω, κι' ἕνα ἄλλο δωματιάκι πίσω γιὰ κουζίνα.

Τὴν τελευταία μέρα ὁ Νὰβ μὲ τὸν Πένκροφ κουβάλησαν μὲ τὸ κάρρο ἀπὸ τὸ Γρανίτινο Παλάτι ὅ,τι χρειαζόταν γιὰ νὰ ἐπιπλωθῇ καλά: κρεβάτι, ντουλάπια, δυὸ τραπέζια, καρέκλες, πολυθρόνες. Ἐπίσης ἄφθονα κουζινικὰ γιὰ τὴ μικρὴ κουζίνα ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Κύρος Σμὶθ πρόσεξε νὰ τραβάῃ καλὰ ἡ καπνοδόχος της. Ἔπειτα ἔβαλαν ροῦχα κι' ἀσπρόρρουχα στὴν ντουλάπα, ἔστρωσαν χάμω χαλιὰ κι' ἄφησαν ἄφθονα σκεπάσματα καὶ σεντόνια.

Εἶχε γίνει ἕνα χαριτωμένο, βολικό, καλοεπιπλωμένο σπιτάκι, ποὺ κι' ὁ πιὸ καλομαθημένος ἄνθρωπος θὰ κατοικοῦσε εὐχαρίστως σ' αὐτό.

Ὁ ναυαγὸς δὲν πάτησε στὴ στάνη ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, θαρρεῖς καὶ δὲν ἐνδιαφερόταν γιὰ τὴν κατοικία του.

Αὐτὸς δούλευε ὁλημερὶς στὰ χωράφια, στὸ λαχανόκηπο καὶ στὸ κοτέτσι κι' ἔκανε μόνος του τὴ δουλειὰ ὅλων.

Τὴν Κυριακὴ ὁ μηχανικὸς τοῦ εἶπε πὼς ὅλα ἦταν ἕτοιμα κι' ἂν ἤθελε μποροῦσε νὰ ἐγκατασταθῇ.

Ὁ ναυαγὸς κατάλαβε τὴν ἐπιθυμία ποὺ ἦταν φυσικὸ νὰ νοιώθουν οἱ νέοι του φίλοι νὰ τὸν συνοδέψουν στὴ στάνη, γι' αὐτὸ εἶπε:

— Ἂν θέλετε, κύριοι, νὰ πᾶμε μαζὶ στὴν κατοικία ποὺ εἴχατε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ φτιάσετε, θὰ μοῦ κάνετε πολὺ μεγάλη εὐχαρίστηση!

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τοὺς ἔδειχνε πὼς δὲν ἀπόφευγε τὴν συντροφιά τους.

Μὲ μεγάλη χαρὰ οἱ ἄποικοι ἀνέβηκαν μαζί του στὸ μεγάλο ἁμάξι καὶ σὲ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας οἱ δυὸ ὄναγροι τοὺς πῆγαν τροχάδην στὴ στάνη.

Ὁ ναυαγὸς δὲν περίμενε ἕνα τόσο ὄμορφο καὶ καλοσιγυρισμένο σπίτι. Τὰ μάτια του βούρκωσαν. Ἄρπαξε τὸ χέρι τοῦ Κύρου Σμὶθ καί, πρὶν προφτάσῃ ὁ μηχανικὸς νὰ τὸ τραβήξῃ, τὸ ἔφερε στὰ χείλη του.

— Ἡ καλωσύνη σας μὲ ἔχει σκλαβώσει... ψιθύρισε. Ἔφτασε τώρα ἡ στιγμὴ νὰ σᾶς διηγηθῶ κι' ἐγὼ τὴ θλιβερή μου ἱστορία...

— Κανένας δὲν σὲ ὑποχρεώνει, φίλε μου, εἶπε ὁ Κύρος Σμίθ.

— Ὄχι. Τώρα πρέπει νὰ μιλήσω. Πρέπει νὰ μάθετε τί ἄνθρωπος εἶμαι. Πρέπει νὰ μάθετε σὲ ποιὸν δείχνετε τόσο ἐνδιαφέρον. Ἔτσι μονάχα θὰ μπορέσω κι' ἐγὼ νὰ μείνω σ' αὐτὴ τὴ στάνη καὶ νὰ μὴ φύγω στὸ δάσος...

— Ἂν εἶν' ἔτσι, μίλησε! εἶπε σοβαρὰ ὁ μηχανικός. Σ' ἀκοῦμε!

Κάθησαν ὅλοι στὴ βεράντα τοῦ ξύλινου σπιτιοῦ, κι' ὁ ναυαγὸς τοὺς διηγήθηκε αὐτὴ τὴν παράξενη ἱστορία ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὣς τὸ τέλος. Ὅσο μιλοῦσε, κανεὶς δὲν τὸν διέκοψε οὔτε καὶ μιὰ φορά.

— Τὶς 20 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1854, ἄρχισε, μιὰ ἰδιωτικὴ θαλαμηγός, πολυτελέστατη, ποὺ λεγόταν «Ντάγκαν», βρισκόταν ἀραγμένη στὸ ἀκρωτήριο Μπερνουλλί, στὴ δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Αὐστραλίας. Μέσα στὴ θαλαμηγὸ βρισκόταν ὁ ἰδιοκτήτης της, ὁ Σκωτσέζος λόρδος Γλένερβαν, ἡ γυναίκα του, ἕνας ταγματάρχης τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ἕνας Γάλλος γεωγράφος, μιὰ κοπέλλα κι' ἕνα ἀγόρι. Ἡ κοπέλλα καὶ τὸ ἀγόρι ἦταν παιδιὰ τοῦ πλοιάρχου Γράντ, ποὺ τὸ πλοῖο του ἡ «Βρεταννία» εἶχε βουλιάξει αὐτὸν τὸν περασμένο χρόνο.

Πλοίαρχος τῆς θαλαμηγοῦ ἦταν ὁ Τζὼν Μάνγκλς. Τὸ πλήρωμά της ἦταν δεκαπέντε ἄντρες. Τώρα πρέπει νὰ σᾶς ἐξηγήσω τί γύρευε τὸ «Ντάνγκαν» στὶς ἀκτὲς τῆς Αὐστραλίας. Ἕξη μῆνες πρίν, ὁ λόρδος Γλένερβαν, ταξιδεύοντας μὲ τὴ θαλαμηγό του, ψάρεψε, στ' ἀνοιχτὰ τῆς Ἰρλανδίας, μιὰ μποτίλια ποὺ εἶχε μέσα ἕνα σημείωμα γραμμένο σὲ τρεῖς γλῶσσες: ἀγγλικά, γερμανικὰ καὶ γαλλικά. Στὸ σημείωμα αὐτὸ ἦταν γραμμένο πὼς τρεῖς ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς «Βρεταννίας» εἶχαν σωθῆ ἀπὸ τὸ ναυάγιο καὶ εἶχαν καταφύγει σὲ μιὰ στεριά. Οἱ ναυαγοὶ ἔδιναν τὸ γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος αὐτῆς τῆς στεριᾶς. Ἀλλά, ἐνῷ τὸ γεωγραφικὸ πλάτος ὑπῆρχε — ἦταν ὁ τριακοστὸς ἕβδομος παράλληλος, τὸ γεωγραφικὸ μῆκος εἶχε σβήσει ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς θάλασσας. Οἱ ναυαγοὶ ἦταν ὁ πλοίαρχος Γρὰντ καὶ δυὸ ἀπὸ τοὺς ναῦτες του. Ὁ λόρδος Γλένερβαν παρέδωσε τὸ σημείωμα στὸ ἀγγλικὸ ναυαρχεῖο, ἀλλὰ ἀπὸ ἐκεῖ τοῦ εἶπαν πὼς ἦταν δύσκολο νὰ ψάξουν νὰ βροῦν τοὺς ναυαγούς, ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε τὸ γεωγραφικὸ μῆκος. Ὁ 37ος παράλληλος κάνει τὸν γῦρο... τῆς γῆς καὶ θἄπρεπε νὰ τὸν ἀκολουθήσουν σ' ὅλο του τὸ μῆκος. Ὁ φιλάνθρωπος λόρδος ἀποφάσισε τότε νὰ ἐπιχειρήσῃ μόνος του τὴ διάσωση τῶν ναυαγῶν. Βρῆκε τὰ παιδιὰ τοῦ πλοιάρχου Γράντ, τὴ Μαίρη καὶ τὸν Ροβέρτο, καὶ τοὺς πρότεινε νὰ τὰ πάρῃ μαζί του. Κι' ἀφοῦ φόρτωσε στὴ θαλαμηγό του ὅ,τι χρειαζόταν, ξεκίνησε μιὰ ὡραία μέρα ἀπὸ τὴ Γλασκώβη, πέρασε τὸν Ἀτλαντικὸ κι' ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Μαγγελάνου πέρασε τὸν Εἰρηνικὸ ὣς τὴν Παταγωνία, ὅπου περνάει ὁ 37ος παράλληλος. Γιατὶ δὲν ἦταν διόλου ἀπίθανο ὁ πλοίαρχος Γρὰντ κι' οἱ σύντροφοί του νὰ εἶχαν πέσει στὰ χέρια τῶν ἰθαγενῶν. Τὸ «Ντάνγκαν» ξεμπάρκαρε τοὺς ταξιδιῶτες του στὴ δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Παταγωνίας καὶ ξεκίνησε νὰ τοὺς περιμένῃ στὴν ἀνατολικὴ ἀκτὴ στὸ ἀκρωτήριο Κορριέντες.

Ὅσο γιὰ τὸ λόρδο Γλένερβαν μὲ τὴ συνοδεία του, θὰ διέσχιζε πεζῆ τὴν Παταγωνία ἀκολουθῶντας τὸν 37ο παράλληλο. Δὲν βρῆκαν ἴχνη τοῦ πλοιάρχου Γράντ, κι' ἔτσι τὶς 13 τοῦ Νοέμβρη ἐμπάρκαραν ξανὰ στὸ «Ντάγκαν» γιὰ νὰ συνεχίσουν τὶς ἔρευνές τους στὸν ὠκεανὸ — πάντα ἀκολουθῶντας τὸν 37ο παράλληλο!

Ἀφοῦ σταμάτησαν χωρὶς ἀποτέλεσμα στὰ νησιὰ Τριστὰν ντ' Ἀκούνα καὶ Ἄμστερνταμ, τὸ «Ντάγκαν» τὶς 20 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ 1859 ἔρριξε ἄγκυρα, καθὼς εἶπα, στὴν αὐστραλιανὴ ἀκτή, στὸ ἀκρωτήριο Μπερνουλλί.

Ὁ λόρδος Γλένερβαν εἶχε σκοπὸ νὰ διασχίσῃ τὴν Αὐστραλία, ὅπως εἶχε διασχίσει καὶ τὴν Ἀμερική, καὶ γι' αὐτὸ ξαναβγῆκε στὴ στεριὰ μὲ ὅλη του τὴν συνοδεία.

Στὸ ἐσωτερικό, σὲ λίγα χιλιόμετρα ἀπόσταση ἀπὸ τὴν ἀκτή, ἦταν ἡ μεγάλη φάρμα ἑνὸς Ἰρλανδοῦ, ὅπου ὁ λόρδος κι' ἡ συντροφιά του ἔκαναν ἕνα πρῶτο σταθμό. Ὅπως ἡ φάρμα βρισκόταν κι' αὐτὴ πάνω στὸν 37ο παράλληλο, ὁ λόρδος Γλένερβαν ρώτησε τὸν ἰδιοχτήτη της ἂν ἤξερε τίποτε γιὰ τὸ ναυάγιο τῆς «Βρεταννίας» ποὺ εἶχε χαθῆ πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια. Ὁ Ἰρλανδὸς δὲν εἶχε ἀκούσει νὰ γίνεται λόγος γι' αὐτὸ τὸ ναυάγιο. Πρὸς μεγάλη ὅμως ἔκπληξη ὅλων, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τοῦ κτήματος ποὺ ἄκουγαν κι' αὐτοὶ τὴν ἱστορία, σηκώθηκε καὶ εἶπε:

— Μυλόρδε, δοξάζουμε τὸν Ὕψιστο. Ἂν ὁ πλοίαρχος Γρὰντ εἶναι ἀκόμη ζωντανός, πρέπει νὰ βρίσκεται ἐδῶ, στὴν Αὐστραλία, γιατὶ ἐδῶ ναυάγησε τὸ πλοῖο.

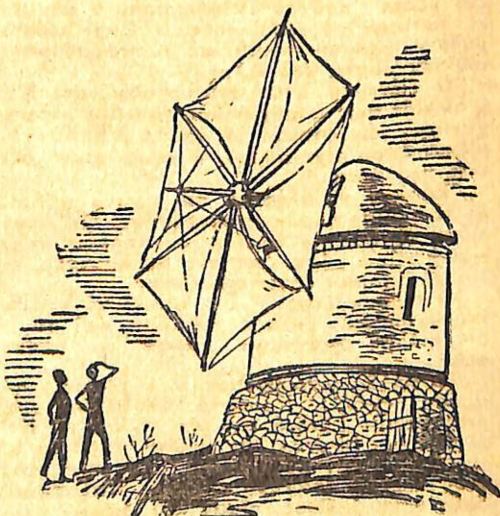
— Ποιὸς εἶσαι, φίλε μου, ἐσύ; ρώτησε ὁ Γλένερβαν.

— Εἶμαι Σκῶτος, ὅπως ἐσεῖς, μυλόρδε, εἶπε ὁ ἐργάτης. Ἤμουν μέλος τοῦ πληρώματος τῆς «Βρεταννίας» κι' ἤμουν ἐπάνω στὸ καράβι ὅταν ναυάγησε. Ὅπως τὸ πλοῖο τσακίστηκε στοὺς βράχους κι' ἔμεινα μὲ ξέβρασε ἡ θάλασσα λιπόθυμο στὴν ἀχτή, νόμισα πὼς μόνο ἐγὼ σώθηκα ἀπὸ τὸ ναυάγιο. Τώρα μαθαίνω μὲ χαρὰ πὼς ὁ καπετάνιος μας καὶ δυὸ ἀπὸ τὸ τσοῦρμο εἶναι ζωντανοὶ καὶ ζητοῦν βοήθεια. Ὅμως δὲν ναυαγήσαμε στὴ δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Αὐστραλίας, πάρα στὴν ἀνατολική. Ἐκεῖ πρέπει νὰ γυρέψετε τοὺς ναυαγούς!

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος λεγόταν Ἄϋρτον. Εὐτυχῶς εἶχε ἐπάνω του τὰ χαρτιά του τὴ στιγμὴ τοῦ ναυαγίου κι' ἔτσι μπόρεσε νὰ ἀποδείξῃ στὸ λόρδο Γλένερβαν πὼς ἔλεγε ἀλήθεια: τὸ ναυτικό του φυλλάδιο μὲ τὴ φωτογραφία του ἔλεγε πὼς ὁ ναύτης Ἄϋρτον εἶχε μπαρκάρει μὲ τὸ «Βρεταννία» ποὺ καπετάνιος της ἦταν ὁ πλοίαρχος Γράντ.

Οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲν ἀμφέβαλλε ὁ λόρδος Γλένερβαν ὅτι ὁ Ἄϋρτον τοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια. Ὁ Ἰρλανδός, ἄλλωστε, ποὺ στὸ ἀγρόκτημά του δούλευε ὁ Ἄϋρτον ἕνα ὁλόκληρο χρόνο, τὸν βεβαίωσε πὼς ἦταν ἕνας πρώτης τάξεως ἄνθρωπος, ξύπνος καὶ ἱκανός.

(Συνέχεια στὸ ἑπόμενο)

Ὁ μύλος τους ἄρχισε ν' ἀλέθῃ...

ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Εἴδαμε στὰ προηγούμενα φύλλα πὼς τὸ φυτὸ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὡρισμένες θρεπτικὲς οὐσίες γιὰ νὰ μεγαλώση καὶ νὰ δώση καρπό. Εἴδαμε ἀκόμη ὅτι αὐτὲς τὶς θρεπτικὲς οὐσίες (ποὺ οἱ σπουδαιότερες εἶναι τὸ ἄζωτο ἢ νίτρο, τὸ φωσφορικὸ ὀξύ, τὸ κάλι καὶ τὸ ἀσβέστι), πολλὲς φορὲς δὲν ὑπάρχουν στὸ χῶμα, καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τοὺς τὶς δώσουμε ἐμεῖς. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ τροφὴ ποὺ προσθέτουμε ἐμεῖς στὸ χῶμα γιὰ νὰ λυώση μὲ τὸ νερὸ καὶ νὰ τὴ ρουφήξη μὲ τὶς ρίζες του τὸ φυτό, λέγεται λίπασμα. Ἀναλόγως δὲ ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς ποὺ προσθέτει, τὸ λίπασμα ὀνομάζεται ἀζωτοῦχο, φωσφοροῦχο, ἀσβεστοῦχο κλπ. Αὐτὸ λέγεται χημικὸ λίπασμα. Τὸ ἀγοράζουμε ἕτοιμο ἀπὸ τὸν ἔμπορο ἢ τὸν συνεταιρισμό.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ χημικὰ λιπάσματα ὑπάρχουν κι' ἄλλα, περίφημα κι' αὐτά, ποὺ μᾶς τὰ δίνει ἕτοιμα ἡ φύση: αὐτὰ εἶναι τὰ ὀργανικὰ λιπάσματα.

Τὰ ὀργανικὰ λιπάσματα, εἶναι φυτὰ ποὺ τὰ καλλιεργοῦμε κι' ἀντὶ νὰ τὰ θερίσουμε τὰ παραχώνουμε στὴ γῆ ὁπόταν αὐτὰ σαπίζουν καὶ μᾶς δίνουν τὸ φυτόχωμα (τὸ χοῦμο), εἴτε τὰ φύκια τῆς θάλασσας, εἴτε τὸ λιοκόκκι, εἴτε τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλιῶν, εἴτε οἱ καλαμιὲς τῆς περασμένης σπορᾶς ποὺ ἀντὶ νὰ τὶς κάψουμε τὶς παραχώνουμε, κοντολογὶς ἕνα σωρὸ πράγματα ποὺ σαπίζουν καὶ σαπίζοντας κάνουν τὸ χῶμα πιὸ πλούσιο. Θὰ μιλήσουμε ἀργότερα χωριστὰ γιὰ τὸ καθ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ ὀργανικὰ λιπάσματα.

Σήμερα ὅμως θὰ ποῦμε γιὰ τὸ πιὸ σπουδαῖο, γιὰ τὸ πιὸ πλούσιο ἀπ' ὅλα, καὶ ποὺ εἶναι ἡ κοπριὰ τῶν ζώων, τὸ φουσκί.

Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἔχει μάθει νὰ σπέρνη καὶ νὰ θερίζη, ἔμαθε καὶ νὰ χρησιμοποιῆ τὴν κοπριά. Αὐτὴ εἶναι ἕνα τέλειο λίπασμα, γιατὶ ἔχει ὅλες τὶς τροφὲς ποὺ χρειάζεται ἕνα φυτὸ γιὰ νὰ τραφῆ καὶ νὰ μεγαλώση.

Δὲν εἶναι ὅμως μόνο μιὰ τέλεια τροφὴ ἡ κοπριά, εἶναι ἕνα πλῆρες λίπασμα ὅπως λὲν οἱ γεωπόνοι. Ἡ κοπριὰ κάνει κι' ἄλλα καλὰ στὴ γεωργία. Διορθώνει τὰ κακά, τὰ σκληρὰ χώματα καὶ τὰ κάνει ἀφράτα, καὶ δυναμώνει τὰ πολὺ ἐλαφριὰ (τὶς ἀμμοῦδες). Ἔτσι τὰ χώματα κρατοῦν καλύτερα τὸ νερό, καὶ βοηθοῦν τὰ διάφορα εὐεργετικὰ μικρόβια νὰ πάρουν ἀνάπτυξη. Κι' ἕν ἄλλο καλὸ ποὺ τόχουν ὅλα τὰ ὀργανικὰ λιπάσματα, κι' ὄχι μονάχα ἡ κοπριά, εἶναι ὅτι αὐτὰ σαπίζοντας βγάζουν ἀνθρακικὸ ὀξύ. Αὐτὸ διευκολύνει πολὺ νὰ διαλυθοῦν καὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν καλὰ τὰ θρεπτικὰ ὑλικὰ ποὺ εἶναι μέσα στὸ χῶμα.

Τὰ ὀργανικὰ λιπάσματα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ κάθε χωράφι. Τὸ χημικὸ λίπασμα δὲ μπορεῖ ν' ἀντικαταστήση τὸ ὀργανικό. Τὸ χημικὸ λίπασμα, συμπληρώνει μονάχα τὸ ὀργανικό. Καὶ τὰ δύο χρειάζονται. Κι' ἀναλόγως ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ χωραφιοῦ, (ἂν εἶναι ἀμμούδα), ἢ ξυνό, ἢ στανοτόπι κλπ.) καὶ τὸ εἶδος τοῦ φυτοῦ ποὺ θὰ σπείρουμε, (ὄσπριο; στάρι; πατάτα; καπνός;) θὰ ρίξουμε περισσότερο ἢ λιγώτερο ὀργανικὸ λίπασμα, τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ χημικὸ λίπασμα, ἢ καὶ δύο μαζὶ καὶ τρία...

Ἂς ξαναγυρίσουμε ὅμως στὴν κοπριά. Δυστυχῶς, στὸν τόπο μας λείπει ἡ ἐντατικὴ κτηνοτροφία, κι' ἡ κοπριὰ εἶναι λιγοστή. Ἔπειτα ἀλλοῦ τὴν καῖνε, ἀλλοῦ τὴν πετᾶνε, καὶ σχεδὸν παντοῦ δὲν ξέρουν νὰ τὴν μεταχειριστοῦν. Οἱ ἀγρότες τὴν πετοῦν συνήθως σὲ μιὰ γωνιὰ ὅπου ξεραίνεται στὸν ἥλιο ἢ πλένεται ἀπὸ τὰ νερά. Ἔτσι τὸ θαυμάσιο αὐτὸ καὶ τέλειο λίπασμα γίνεται ἕνα εἶδος δημόσιος κίνδυνος καὶ γιὰ τὴν ὑγεία τῶν ἀνθρώπων, γιατὶ οἱ κοπροσωροὶ ὅταν ἀφεθοῦν ἔτσι, μποροῦν νὰ μολύνουν τὰ νερὰ καὶ νὰ πάθουν οἱ ἄνθρωποι ἐντερικὰ ἀκόμη καὶ τύφο.

Ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ διατηροῦμε τὴν κοπριὰ καὶ νὰ τὴν ἀφίνουμε νὰ χωνέψη, εἶναι νὰ τὴν ρίχνουμε σὲ εἰδικὸ κοπρόλακκο. Ἀνοίγουμε δηλαδὴ ἕνα λάκκο, καὶ μέσα ρίχνουμε κάθε λίγες μέρες τὴν κοπριὰ ἀπὸ τὸν στάβλο, καθὼς καὶ στρωμνὴ (τ' ἄχυρα) τῶν ζώων. Ἡ μιὰ πλαγιὰ τοῦ λάκκου, θάχη μιὰ ἐλαφριὰ κλίση, ὥστε νὰ κατεβάζουμε μέσα τὸ κάρο καὶ νὰ τὸ φορτώνουμε εὔκολα. Θὰ ποτίζουμε ταχτικὰ τὸν κοπροσωρό, πρὸ παντὸς τὸ καλοκαίρι, ὥστε νἆναι πάντα ὑγρὸς καὶ νὰ σαπίζη κανονικά. Φυσικὰ θὰ χτίσουμε τὰ πλάγια καὶ τὸ βάθος του μὲ πέτρες ἢ τσιμέντο.

Ἡ καλὴ κοπριὰ δὲν ἔχει μυρουδιά. Καὶ καταλαβαίνουμε πὼς εἶναι ἕτοιμη ὅταν γίνη μαύρη καὶ μαλακὴ σὰ λάσπη.

Ὅταν εἶναι δύσκολο νὰ φτιάσουμε κοπρόλακκο ἂς ἀρκεστοῦμε στὸν κοπροσωρό. Σ' αὐτὸν θὰ ρίχνουμε τὴν κοπριὰ κάθε πρωῒ καὶ θὰ τὴν πατοῦμε δυνατὰ γιὰ νὰ μὴ μπαίνη ἀέρας. Νὰ εἶναι σὲ μέρος ἰδιαίτερο, σκιασμένο, ποὺ δὲν τὸ χτυπάει ὁ ἀέρας, καὶ μακριὰ ἀπὸ νερὸ ἢ τὸ πηγάδι. Δίπλα στὸ σωρὸ κάνουμε ἕνα βαθὺ λάκκο ὅπου στραγγίζει ἡ κοπριά. Μὲ τὸ στράγγισμα κάθε τόσο ποτίζουμε τὸ σωρό.

Ἔτσι μονάχα δὲν χάνεται τὸ ἄζωτο ποὺ εἶναι πολύτιμο στοιχεῖο καὶ ἀκριβό.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ ποῦμε πὼς πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆ στὴν καλλιέργεια.

ΤΟ ΚΡΑΣΙ

Τώρα σ' ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα τελείωσε ὁ τρύγος, τὰ σταφύλια ἔχουν πατηθῆ καὶ ὁ μοῦστος ἀρχίζει νὰ γίνεται κρασί.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΚΡΑΣΙ

Γιὰ τὸ κοινὸ μαῦρο κρασί (μπροῦσκο) προτιμοῦμε τὰ μαῦρα σταφύλια. Ὅπως δὲ χρειάζονται τὰ τσίπουρα (γιατὶ τὸ χρῶμα βρίσκεται στὴ φλούδα τῆς ρώγας) πρέπει νὰ βγάλουμε ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ τσαμπιὰ πρὶν πατηθοῦν τὰ σταφύλια. Γιατὶ ἂν βάλουμε ὅλα τὰ τσαμπιά, τότε τὸ κρασὶ θὰ γίνη πολὺ στιφὸ κι' ἀδύνατο. Ὁ εὐκολώτερος τρόπος, εἶναι νὰ τριφτοῦν πάνω σ' ἕνα πλέγμα συρματένιο στερεωμένα πάνω σὲ μιὰ κάσα, ὥστε νὰ περνοῦν μόνον οἱ ρᾶγες καὶ τὰ τσαμπιὰ νὰ μένουν πάνω στὸ πλέγμα.

Ἀφοῦ πατηθοῦν τὰ σταφύλια, ὁ μοῦστος μὲ τὰ τσίπουρα μεταφέρονται στὸν κάδο ποὺ θὰ γίνη ἡ ζύμωση.

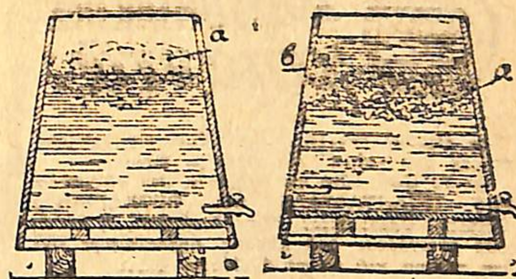
Ἂν τὸ γράδο τοῦ μούστου εἶναι πάνω ἀπὸ 13 βαθμοὺς πρέπει νὰ ἀραιωθῆ μὲ νερό.

Ἔπειτα θὰ κανονίσουμε τὴν θερμοκρασία τοῦ μούστου.

Ἡ καλὴ θερμοκρασία εἶναι μεταξὺ 28—30 βαθμοὺς καὶ πρέπει νὰ διατηρηθῆ ὅσο κρατάει ἡ ζύμωση.

Βρίσκουμε τὴ θερμοκρασία βουτώντας ἕνα θερμόμετρο στὸν κάδο.

Ἂν εἶναι μεγαλύτερη ἡ θερμοκρασία, τὴν κατεβάζουμε εἴτε τραβώντας μοῦστο ἀπὸ τὴν κάννουλα καὶ ρίχνοντας τὸν δροσερὸ ἀπὸ πάνω εἴτε καταβρέχοντας καὶ ἀερίζοντας τὴν ἀποθήκη. Ἂν πάλι εἶναι χαμηλή, κλείνουμε τὴν ἀποθήκη καὶ τὴν ζεσταίνουμε στὴν ἀνάγκη καὶ μὲ μαγκάλι.

(Σχ. 1) Κάδος ὅπου βράζει ὁ μοῦστος. Τὰ τσίπουρα ἔχουν ἀνέβει ἐπάνω - ἐπάνω.

(Σχ. 2) Κάδος τελειοποιημένος. Ἔχει τρυπητὸ χώρισμα (β) δὲν ἀφίνει νὰ ἀνέβουν ἐπάνω τὰ τσίπουρα (α).

Ὅταν ἀρχίση ἡ ζύμωση, τὰ τσίπουρα ἀνεβαίνουν ἐπάνω-ἐπάνω καὶ σχηματίζουν ἕνα στρῶμα στὸ μοῦστο. Πρέπει νὰ τὰ βυθίζουμε συνεχῶς μ' ἕνα ξύλο, γιατὶ ἂν τ' ἀφίσουμε ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ξυνίσουν τὰ τσίπουρα καὶ νὰ κάνουν καὶ τὸ κρασὶ νὰ ξυνίση, ἢ ν' ἀνεβάσουν τὴν θερμοκρασία στοὺς 32 βαθμούς, ὁπόταν ἡ ζύμωση σταματάει. Πραχτικὸ εἶναι ἕνα ξύλινο τελάρο μὲ τρύπες, ποὺ ἐμποδίζει τὰ τσίπουρα ν' ἀνέβουν (σχ. 2).

Στὴν ἀρχὴ τῆς ζύμωσης, ἀέριζε ταχτικὰ τὸ μοῦστο, τραβώντας λίγο ἀπὸ τὴν κάννουλα, γιατὶ ἔτσι γίνεται αὐτὴ καλύτερα. Μετὰ 8—10 μέρες, τραβᾶμε τὸ κρασὶ ἀπὸ τὸν κάδο καὶ τὸν βάζουμε στὰ βαρέλια. Τὰ τσίπουρα τὰ στίβουμε κι' αὐτά, καὶ ρίχνουμε καὶ τὸν τσιπουρίτη στὰ βαρέλια. Ἂν θέλουμε τὸ κρασὶ νὰ εἶναι ἐλαφρὸ κόκκινο, τ' ἀφίνουμε στὸν κάδο μὲ τὰ τσίπουρα 4 μέρες. Ἂν θέλουμε βαθύτερο, τ' ἀφίνουμε 6—8 μέρες. Κι' ἂν θέλουμε μαῦρο, τ' ἀφίνουμε 10. Ποτὲ ὅμως πάνω ἀπὸ 10 μέρες. Τὸ κρασὶ θὰ γίνη στυφό.

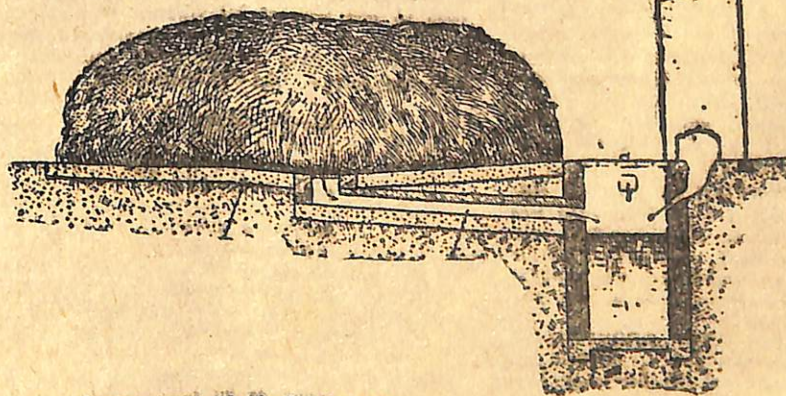
Ἡ ζύμωση συνεχίζεται στὰ βαρέλια ποὺ τ' ἀφίνουμε ξετάπωτα.

Γι' αὐτὸ ἐξακολουθοῦμε νὰ διατηροῦμε τὴν θερμοκρασία τῶν 28—30 βαθμῶν. Καταλαβαίνουμε πὼς τελείωσε ἡ ζύμωση ὅταν βυθίσουμε τὸ μουστόμετρο Βωμὲ (βαθμῶν 0—10) μέσα στὸ βαρέλι, κι' αὐτὸ μᾶς δείχνει 0. Ἀπογεμίζουμε τὰ βαρέλια μὲ κρασὶ ὡς ἐπάνω καὶ τὰ ταπώνομε.

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΕΛΙ

Γι' αὐτὸ ἢ θὰ τραβήξουμε ἀπὸ τὸν κάδο κρασὶ σὲ 2 — 3 μέρες ἀπὸ τὴν μέρα ποὺ ἀφήσαμε τὸ μοῦστο μὲ τὰ τσίπουρα, ἢ θ' ἀνακατέψουμε μοῦστο ἀπὸ μαῦρα καὶ μοῦστο ἀπὸ ἄσπρα σταφύλια καὶ θὰ τ' ἀφήσουμε στὸ βαρέλι νὰ τελειώσουν τὴ ζύμωση.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ ἄσπρο κρασί.

Κοπροσωρος με το βόθρο της

ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Τελειώνει τὸ μάζεμα ἀπὸ τὰ ὄψιμα φροῦτα, κι' ἀρχίζουν οἱ ἐργασίες γιὰ νὰ σπείρουμε.

Τώρα ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια τῶν χωραφιῶν.

Θὰ συνεχίσωμε στὸ ἄλλο φύλλο.

Μπάρμπα Μῆτρος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾶ:

★ Πήραμε ΦΩΤΙΕ ΤΣΙΧΡΙΤΖΗ τὶς σπαζοκεφαλιές σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Τί εἶναι αὐτὰ τὰ ποιήματα ποὺ μᾶς στέλνεις ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΕ ΑΘ. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ ; (Φτελιὰ Ὀρεστιάδος) Εἶναι δικά σου, ἢ τὰ ἔχεις ἀντιγράψει ἀπὸ κάπου ; Δημοσιεύουμε ἐδῶ ἕνα ποίημα γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν ὅλοι:

Ἕνας κόκκορας λεβέντης
μὲ φτερὰ ἀστραφτερὰ
στὴν αὐλὴ μας εἶν' ἀφέντης
κι' ὅλη μέρα τραγουδᾶ.

Τὸ πρωῒ σὰν ξημερώσῃ
αὐτὸς μὲ ὄρεξη πολὺ
ὅλο τὸν κόσμο θὰ χαλάσῃ
μὲ τὸ κίκι ρίκι κί.

Εἶν' βαρόμερο ρολόϊ
στὸ γεωργὸ κάθε πρωῒ
κόκκορας πὄχει τέτοια χάρη
ἄφησέ τον νὰ χαρῇ.

Καὶ ἡ «Βρύση» «ὄζει ξένης χειρός». Πάντως, ἂν εἶναι δική σου νὰ μοῦ τὴν ξαναστείλης, μὲ τὴν βεβαίωση πὼς εἶναι. Τὸ πεζό σου «Ἡ τελετὴ τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ» ἐγκρίνεται.

★ Μᾶς γράφεις, ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΙΟΜΠΛΙΚΑ (Γρεβενά): «Ἀπὸ τὴν στιγμὴ ποὺ σὲ πῆρα στὰ χέρια μου νομίζω πὼς κρατῶ ἕναν ἀνεκτίμητο θησαυρό, τὸν ὁποῖον διὰ πρώτην φορὰν βρίσκω. Μοῦ χαρίζεις πολλὲς εὐχάριστες ὧρες. Πρέπει νὰ γίνης ὁ ἀχώριστος φίλος τοῦ κάθε ἀγοριοῦ καὶ τοῦ κάθε κοριτσιοῦ, διότι σὲ σένα βρίσκει κανεὶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖ. Σᾶς δίδω τὴν ὑπόσχεσή μου ὅτι θὰ φροντίσω πολὺ διὰ τὴν διάδοσή σου, ὅσο μπορῶ, διὰ νὰ λάβῃς μιὰ ὡραία θέση μέσα στὴν Ἑλλάδα». Σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Τὶς συνεργασίες σου τὶς πήραμε. Παίρνουν τὴ σειρά τους γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν» καὶ τῶν «σπαζοκεφαλιῶν».

★ Εἶναι ἁπλούστατο, ΚΟΜΗ ΜΟΝΤΕΧΡΙΣΤΟ, αὐτὸ ποὺ μᾶς ρωτᾶς. Δὲν δημοσιεύονται ὅλες οἱ σπαζοκεφαλιὲς ποὺ πέρνουμε. Γιατὶ εἶναι πολλὲς οἱ ἀποστελλόμενες καὶ μικρὸς ὁ χῶρος. Ἐπὶ 30 δημοσιεύεται μία.

★ Θὰ ἐρωτήσουμε καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσουμε γιὰ ὅσα μᾶς ρωτᾶτε κ. ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΣΜΥΡΗ.

★ Θὰ πάρετε καὶ ἰδιαίτερη ἐπιστολή, κ. ΗΛΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ (Ἀγνάντια).

★ Μᾶς γράφεις, ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΙΩ. ΜΑΝΤΑ (μαθητὴ γυμνασίου, Ἀταλάντη) μεταξὺ ἄλλων: «Μὲ μεγάλη χαρὰ παρακολουθῶ κάθε δέκα πέντε μέρες τὴν «Παιδόπολι», τὸ περιοδικὸ ποὺ κατέκτησε τὴν καρδιὰ ὅλων τῶν Ἑλληνόπουλων. Εἶναι ἕνα περιοδικὸ ποὺ σὲ κάθε σελίδα, σὲ κάθε στήλη, σὲ κάθε παράγραφο, ὑπάρχει ἕνας ἀνεκτίμητος πνευματικὸς θησαυρός». Καὶ ἐκθειάζεις, συνεχίζοντας, τὰ ὡραῖα διηγήματά μας κλπ. Ἡ ἐπιθυμία σου νὰ γίνῃ τὸ περιοδικὸ ἑβδομαδιαῖο, εἶναι ἐπιθυμία ὅλων μας. Ἀλλὰ εἶναι πολλὰ προβλήματα ποὺ μᾶς ἐμποδίζουν. Ἂν τὰ καταφέρουμε, κάτι θὰ γίνῃ. Τὶς ὑποδείξεις σου τὶς λαβαίνουμε ὑπ' ὄψη. Οἱ περισσότερες, ἂν ὄχι ὅλες, εἶναι θαυμάσιες. Κάμε ὅμως λίγη ὑπομονὴ καὶ ἀπὸ τὴν πρώτη τοῦ 1951 θὰ κάμουμε, Θεοῦ θέλοντος, πολλὲς καινοτομίες. Καὶ βάσταξε τὴν ὄρεξή σου γιὰ τότε. Συνδρομητὴ σὲ γράψαμε.

★ Ἐγράψαμε συνδρομητὴ τὸ σχολεῖο σας, κ. ΓΕΩΡΓΙΕ ΒΑΓΙΑΝΕ, διευθυντὴ Δημ. σχολείου Καλυθιῶν Ρόδου.

★ ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΜΕΞΗ (Παλλάδος 12 Ἀθήνα), σὲ γράψαμε συνδρομητὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις.

★ Γράψαμε συνδρομητὴ καὶ σένα, ἀγαπητὲ φίλε ΗΛΙΑ ΚΕΤΙΚΙΔΗ (Σ. Σ. Βυρωνείας Σερρῶν) καὶ τοὺς συμμαθητές σου.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ ΑΒΡΑΚΙΔΗ καὶ ΠΟΛΗ ΜΑΚΡΙΔΗ. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσο καλά σας λόγια. Περιμένουμε καὶ τοὺς ἄλλους συνδρομητές.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε θερμά, ἀγαπητὲ ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟ (Δογάνη Ἀγιᾶς) γιὰ τὴν συνδρομή σου. Καὶ σὲ χαιρετοῦμε κι μεῖς μ' ὅλη μας τὴν καρδιά.

★ Μᾶς γράφεις, ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΑΡΟΥΤΣΙΔΟΥ (Ἔδεσσα): «Τὸ ἀγαπητό μας περιοδικὸ το παίρνουμε πολὺ τακτικὰ καὶ τὸ διάβασμά του μᾶς χαρίζει πολὺ χαρά. Ἕως τώρα διδαχτήκαμε πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὸ περιοδικὸ ποὺ μᾶς στέλνετε. Αἰσθανόμαστε τὴν ἀγάπη σας. Κι' ἂν φύγαμε ἀπ' τὰς παιδοπόλεις ἡ στοργική μας Μανοῦλα καὶ μεγάλη Βασίλισσα δὲν ἔπαυσε νὰ φροντίζῃ γιὰ μᾶς. Ἤμουν στὴν παιδόπολη Μυτιλήνης». Λάβαμε τὴν συνδρομή σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε μὲ πολλὴ ἀγάπη.

★ Δὲν ἔχουμε λόγους νὰ σ' εὐχαριστήσουμε, ἀγαπητὲ φίλε ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΛΑΦΑΤΗ (Κολινδρὸ) γιὰ τοὺς συνδρομητὲς ποὺ μᾶς ἔγραψες. Μὲ χαρὰ δεχόμαστε μεταξὺ τῶν φίλων μας τοὺς ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΑΣΤΕΡΙΟΥ καὶ ΑΘΑΝΑΣΙΟΝ ΜΠΟΥΣΜΑΛΗ.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, ΑΘΑΝΑΣΙΕ ΜΑΝΤΟΒΑ (Βελεσιῶτες) γιὰ τὴν συνδρομὴ ποὺ μᾶς ἔστειλες. Στὶς προηγούμενες ἐπιστολές σου σοῦ ἀπαντήσαμε.

★ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ (Ἀνθηρὸν Ἄργους Ὀρεστικοῦ): Πήραμε τὴ συνδρομή σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ περιοδικὸ θὰ τὸ παίρνεις ἐσύ, ἀλλὰ θὰ διαβάζῃ καὶ ἡ ἀδελφούλα σου Φιλαρέτη. Ἔτσι ;

★ Ἐγκρίνεται «κατ' ἀρχήν», ΛΑΖΑΡΕ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Γυμνάσιο ἀρρένων Καλλιθέας). Εἶναι ἀρκετὰ καλογραμμένο.

★ Μπράβο, ΘΑΝΑΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ (Ἀμύνταιο). Μᾶς ἔδωσες μιὰ καλὴ ἰδέα. Θὰ καθιερώσουμε ὅσο μποροῦμε ταχύτερα αὐτὴ τὴ στήλη. Δὲν χρειάζεται νὰ τὴν γράφῃ αὐτὴ τὴ στήλη ἕνας μαθητής—πρόσκοπος ὅπως ἐσύ. Πρέπει νὰ τὴν ἀναλάβῃ, γιὰ πολλοὺς λόγους, ἕνας ὑγειονολόγος. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ὑπόδειξή σου. Εἶχες μιὰ πολὺ καλὴ ἰδέα.

★ Εὐχαριστοῦμε καὶ σένα καὶ τὸ δάσκαλό σου, Μ. ΜΑΓΡΙΠΛΗ (Νεάπολη Κρήτης), γιὰ τὰ καλά σας λόγια γιὰ τὴν «Παιδόπολι». Πραγματικὰ τὸ περιοδικό μας βασίζεται σήμερα στὴν ἀγάπη τῶν πολυπληθῶν ἀναγνωστῶν του. Σ' εὐχαριστοῦμε καὶ γιὰ τὶς σπαζοκεφαλιές σου.

★ Ἔχει καλῶς, ΓΕΩΡΓΙΕ ΣΙΑΜΑ (Ναύπακτο). Θὰ σοῦ στέλλεται τὸ περιοδικὸ στὴ νέα σου διεύθυνση.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ γραφῇς συνδρομήτρια, ΓΕΩΡΓΙΑ Π. ΔΑΜΟΥΛΟΥ (Ναύπλιο). Φρόντισε μόνο νὰ μᾶς στείλῃς τὴν συνδρομή σου, ἂν δὲν τὴν ἔστειλες μέχρι τώρα.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ στάλουν τὰ φύλλα, ΕΡΑΣΜΙΑ ΔΗΜ. ΣΑΡΑΒΑ (Μαραθῶνα Ἀττικῆς). Εὐχαριστοῦμε.

★ Ἐπήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΣΠΥΡΟ ΑΥΘΙΝΟ. τοῦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ (Χλωμὸ Κερκύρας). Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου.

★ Πολὺ μᾶς συγκίνησε, ΒΑΣΙΛΗ Ι. ΠΛΑΤΑΝΕ (Μυτιλήνη) τὸ γράμμα σου. Μᾶς γράφεις στὴν ἀρχή: «Ἔχω πάρει ὅλα σου τὰ φυλλάδια καὶ ἔρχομαι νὰ σ' εὐχαριστήσω καὶ νὰ σοῦ εὐχηθῶ συγχρόνως, γιὰ τὴν καλὴ συντροφιά σου στὶς καθημερινὲς πίκρες καὶ τὰ βάσανα τῆς ζωῆς. Μὲ ὅλες τὶς στερήσεις μου, κάνω οἰκονομία καὶ σὲ παίρνω. Κι' ὅταν σὲ πιάνω στὰ χέρια μου καὶ σὲ διαβάζω, ἔχω τὴν ἐντύπωση πὼς κρατῶ ἕνα θησαυρό». Ἡ περὶ μουσικῆς σύστασίς σου θὰ μελετηθῇ ἰδιαίτερα. Πολὺ καλὴ ὡς ἰδέα. Μπορεῖς νὰ στέλνῃς ὅ,τι θέλεις. Θὰ δημοσιεύεται ἐφόσον θὰ ἐγκρίνεται καὶ μὲ τὴ σειρά του.

★ Δὲν νομίζουμε πὼς ὑπάρχει σ' ἕνα τόμο ἡ ὕλη τῆς ΣΤ' τάξης τοῦ γυμνασίου, ἀγαπητὲ ΚΩΝ. ΓΙΑΜΠΟΥΡΑΝΗ. Θὰ ρωτήσουμε ὅμως καὶ θὰ ἔχῃς ἰδιαίτερη ἀπάντηση.

★ Διαβάσαμε μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ τὴν ἐπιστολή σου καὶ τὰ ποιήματά σου, ΔΗΜΗΤΡΗ Κ. ΣΦΥΡΗ (Ἅγιος Θωμᾶς—Μεσολογγίου). Προσέξαμε ἰδιαίτερα καὶ τὸν φάκελλο, τὸν τόσο καλαίσθητα γραμμένο. Μᾶς συγκίνησε αὐτὸ ποὺ μᾶς γράφεις στὴν ἀρχὴ τοῦ γράμματός σου: «Ἀνοίγοντας τὶς πολύτιμες καὶ γεμάτες πνευματικὸ θησαυρὸ σελίδες σου, βρήκαμε πραγματικὰ τὰ θεμέλια τῆς ζωῆς μας». Τὸ διήγημά σου μπορεῖς νὰ μᾶς τὸ στείλῃς. Δὲν μποροῦμε ὅμως ἀπὸ τώρα νὰ σοῦ ὑποσχεθοῦμε τίποτα. Μόνο πὼς θὰ τὸ διαβάσουμε μὲ ἀγάπη καὶ στοργή. Τὰ ἑπτὰ ποιήματά σου εἶναι ἀρκετὰ καλά. Δημοσιεύουμε ἐδῶ, σὰν δεῖγμα, τὸ «Παιδομάζωμα»:

Φύσηξε τ' ἀγέρι
ἁπαλὸ - ἁπαλὸ
κι ἀσπλαχνο ἕνα χέρι
μέσα στὸν ἀνθό

ἔκοψ' ἕνα κρίνο
πιὸ βαρβαρικὰ
πέταξε ἐκεῖνο
στὰ Βουλγαρικά.

Καὶ ἡ ἀθώωτης
ἔφυγε ἐκεῖ
ποὺ ἡ βαρβαρότης
μόνο κατοικεῖ.

Μὰ διψᾶ καὶ θέλει
φῶς χριστιανικὸ
νὰ ξαναβρῇ πάλι
δίπλα στὸ Χριστό.

Τὰ ἄλλα παίρνουν τὴ σειρά τους γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ Κάθε μιά, ἀπὸ τὶς συνεργασίες σου, πῆρε τὴ σειρά της γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν», ΘΩΜΑ ΘΕΟΛΟΓΗ (Ἀγριὰ Βόλου). Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὸ ποίημά σου «Χωριό μου». Ἔχει ἀρκετὸ αἴσθημα:

Χωριό μου καταπράσινο
εἰς τὸ βουνὸ κτισμένο,
τὸ πολυπόθητο καιρὸ
νὰ ἔλθῃ περιμένω.

Νὰ σὲ χαρῶ κι ἄλλη φορὰ
μ' ἀγάπη καὶ ἐλπίδα,
δείχνοντας σ' ὅλα τὰ παιδιὰ
τί θὰ εἰπῆ Πατρίδα.

Παίζοντας γύρω στὶς πλαγιές σου,
στὶς καταπράσινες κορφές,
μαζὶ μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ σου
ἀπ' τὶς χαρούμενες αὐγές.

Κι' ὅταν θ' ἀρχίσῃ νὰ βραδιάσῃ
εἰς τὸ σπιτάκι θὰ γυρνῶ
καὶ μπρὸς στὸ ἅγιο εἰκονοστάσι
τὸν πλάστη θὰ εὐχαριστῶ.

Κι' ἔτσι θὰ πέφτω στο κρεββάτι
χαρούμενο καὶ γελαστό,
σὰν ὅμορφο ἀγγελουδάκι
ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

★ Μᾶς γράφεις, ΣΩΤΗΡΗ Β. ΚΩΤΟΥΛΑ (Καρδίτσα): «Εἶμαι κι' ἐγὼ ἕνας ἀπὸ τοὺς πολυάριθμους ἀναγνῶστες σου, ποὺ μὲ λαχτάρα διαβάζω τὸ περιοδικό σου, ποὺ τὸ παρακολουθῶ ἀπὸ τὸ πρῶτο τεῦχος». Σ' εὐχαριστοῦμε θερμά. Ἀλλὰ τὶς συνεργασίες σου πὼς νὰ τὶς ξεχωρίσω ; Ἀφοῦ εἶσαι παλιὸς φίλος μας, δὲν ξέρεις πὼς δὲν πρέπει νὰ γράφωνται στὸ ἴδιο χαρτὶ διάφορα πράγματα ; Κάποιο ἀπ' ὅλα δὲν θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψη.

★ Δημοσιεύουμε ἐδῶ, ΚΩΝ. ΓΙΑΜΠΟΥΡΑΝΗ (Παλαιὰ Κόρινθος) τὸ ποίημά σου «Ἡ ἄμυαλη βαρκούλα»:

Σὰν πάππια γοργοπόδαρη
μιὰ ὁλόλευκη βαρκούλα
στὰν στίγμα μέσ' στὴ θάλασσα
νά, τόση δά, μικρούλα.

Καὶ σὰν παιδάκι ζωηρὸ
μὲ χίλια δυὸ πηδήματα
ἔπαιζε τόσο θαρρετὰ
μὲ τὰ μικρὰ τὰ κύματα.

Μὲ τὰ τρελλὰ πηδήματα
ἡ βάρκα μὲ τὰ κάλλη
ἐπροχωροῦσεν ἄσκεφτη
μακριὰ ἀπ' τ' ἀκρογιάλι.

Μὰ ξάφνου φουρτούνα φοβερὴ
στὴ θάλασσα ξεσπάζει
τὴν θαρρετὴ βαρκούλα μας
ὁ φόβος τὴν ἀλλάζει.

Βουνὰ τὰ μαῦρα κύματα
τὴν θάλασσα φουσκώνουν
καὶ τὴ μικρὴ βαρκούλα μας
στὰ σύννεφα σηκώνουν.

Καὶ ἕνα κῦμα φοβερὸ
στὸν ὦμο τὴν ἁρπάζει
καὶ μ' ἕνα τίναγμα φρικτὸ
στὸ βράχο τὴν τινάζει.

Κι' ἡ ἄμυαλη βαρκούλα μας
τὴν ἔπαθε ἡ καϋμένη
ξεψύχησε καὶ ἔμεινε
κατάκτως ἐρριμμένη».

★ ΖΗΣΗ ΧΩΤΟ : Ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ συνεργασίες σου. Πουθενὰ δὲν σημειώνεις τὸ ὄνομά σου. Μάθε, λοιπόν, πὼς πρέπει νὰ γράφῃς τὸ ὄνομά σου κάτω ἀπὸ κάθε συνεργασία σου.

★ Πήραμε, ΙΩΑΝΝΗ Κ. ΤΟΛΗ (Κτιστάδες Ἄρτης), τὴν συνδρομή σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Ἔχει καλῶς, ΖΑΧΑΡΙΑ ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ (Κῶ). Κρατήσαμε σημείωση γιὰ τὸ κάλυμμα.

★ Δὲν μποροῦμε, βέβαια, νὰ εὐθυνώμαστε

μεῖς γιὰ τὶς τυχὸν καθυστερήσεις τῶν ταχυδρομείων, ἀγαπητὲ ΝΙΚΟ ΝΑΓΚΟΥΛΗ (Λάβαρα). Πάντως νὰ μᾶς εἰδοποιῆτε ἐγκαίρως γιὰ κάθε καθυστέρηση. Τὶς 10.000 δραχμὲς γιατὶ τὶς ἔστειλες; Γιὰ συνδρομή;

★ Ἀγαπητὲ ΓΙΑΝΝΗ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΕ (Λεχαινά): Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου καὶ τὰ ποιήματά σου. Μᾶς βάνεις ὅμως σὲ ἀρκετὰ δύσκολη θέση. Τὰ γράφεις ὅλα στὴ σειρὰ στὸ ἴδιο χαρτί. Πῶς θὰ ξεχωρίσουμε τὰ ποιήματα καὶ τὰ ἀνέκδοτα ἀπὸ τὶς σπαζοκεφαλιές, ποὺ πρέπει νὰ πάρουν διαφορετικὸ δρόμο; Τὸ ποίημά σου εἶναι πρωτόλιο, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ γίνη ἕνα ἀριστούργημα, ἂν ἦταν προσεκτικώτερα γραμμένο. Ἀπὸ τὸ «Σπίτι τοῦ γεωργοῦ» δημοσιεύουμε ἐδῶ τὶς δυὸ πρῶτες στροφές:

Πέρα στὸν κάμπο τὸν πλατὺ
σὰν μιὰ χούφτα ἀνοιχτὴ
ὑψώνεται ὅλο χάρη
καὶ μὲ τρανὸ καμάρι
τὸ σπίτι τοῦ γεωργοῦ
τοῦ ὄμορφου χωριοῦ.

Ὅταν λίγο πλησιάσης
γιὰ νὰ τὸ κοιτάξης ἀπὸ κοντὰ
πολὺ θὰ τὸ θαυμάσης
καὶ θὰ εἰπῆς ὡραῖα λόγια καὶ γλυκά!

Αὐτὴ ἡ παρομοίωση τοῦ κάμπου μὲ «μιὰ χούφτα ἀνοιχτὴ» δὲν εἶναι καὶ πολὺ ποιητική! Τὸ τετράστιχο δὲν ἔχει οὔτε μέτρο, οὔτε ἁρμονία, οὔτε ποίηση. Ὁ πρῶτος στίχος ἔχει 8 συλλαβές), (Τὸ «σιὰ» δὲν μπορεῖ νὰ διαβαστῆ γιὰ «μιὰ») ὁ δεύτερος 10, ὁ τρίτος 7 καὶ ὁ τέταρτος 11 ἢ 12 (ἐξαρτᾶται ἂν θὰ μπορέσης νὰ πῆς σὲ μιὰ φωνὴ τὸ «θὰ εἰ—»). Αὐτὸ δὲν εἶναι μέτρο. Καὶ τὸ ἄλλο ποίημά σου παρουσιάζει ἀρκετὲς ἐλλείψεις. Ἂν καταφέρουμε νὰ τὸ διορθώσουμε, θὰ δημοσιευτῆ.

★ Διαβάσαμε τὰ πατριωτικώτατα ποιήματά σου, φίλε Κ. Α. ΜΑΛΛΕΡΟ μὲ ἐξαιρετικὴ ἱκανοποίηση. Ἀλλὰ... Ἀλλὰ ἀγαπητέμου φίλε, χωλαίνει καὶ στὴ Ρίμα καὶ στὸ μέτρο καὶ στὴν ποιητικὴ ἔμπνευση. Πρόσεξε. Ἔχεις ποιητικὸ ταλέντο καὶ ἂν τὸ καλλιεργήσης, θὰ διαπρέψης. Καὶ φαίνεται πὼς τὶς λεπτομέρειες δὲν τὶς προσέχεις. Γράφεις:

Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος
ὁ Ἀλέξαντρος εἶναι Παπάγος.
Ὁ ἐχθρὸς στ' ὄνομά του φοβᾶται
καὶ οἱ Σλαῦοι ζητᾶν νὰ τὸν φᾶνε.

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὸ «ὁ Ἀλέξαντρος εἶναι Παπάγος» δὲν στέκει στὴν ἔκφραση, τὸ «φοβᾶται» δὲν ριμάρει μὲ τὸ «φᾶνε», ὅπως σὲ ἄλλους σου στίχους τὸ «τιμωρήση» δὲν ριμάρει μὲ τὸ «νὰ τοὺς δείξη», ὅπως τὸ «Μεγάλοι» δὲν ριμάρει μὲ τὸ «Βουλγάροι». Διώρθωσέ τα καὶ νὰ τὰ ξαναστείλης. Αἱ ὑποδείξεις σου γιὰ αὔξηση τῶν σελίδων καὶ τῆς τιμῆς τοῦ περιοδικοῦ θὰ μελετηθοῦν.

★ Δημοσιεύουμε ἐδῶ τὸ ποίημά σου γιὰ τὴν «Παιδόπολι», φίλε ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΩΝ. ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΕ (Κρέσταινα):

Εἶναι πολλὰ περιοδικὰ
ποὺ κυκλοφοροῦν σ' ὅλας τὰς πόλεις,
ἀλλὰ τὰ πιὸ μορφωτικὰ
εἶναι γιὰ μᾶς αἱ Παιδοπόλεις.

Κι' ὅποιος τὰ πρωτοδιαβάση
θὰ εὐχαριστηθῆ πολὺ
καὶ στοὺς ἄλλους θὰ διδάξη
αὐτὴν τὴν ὕλη τὴν καλή.

Ἐμπρὸς, λοιπόν, ὅλοι μαζὶ
νὰ συναγωνιστοῦμε
ποιὸς θὰ διδάξη πιὸ πολὺ
γιὰ νὰ εὐχαριστηθοῦμε.

Σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὸ παιγνίδι. Εἶναι ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον. Γιὰ τὸ κάλυμμα κρατήσαμε σημείωση.

★ ΤΡΙΚΕΤ: Κρατᾶμε ὑπὸ σημείωση τὶς ὑποδείξεις σου. Θὰ σοῦ ἀπαντήσουμε γιὰ τὶς σχολές.

★ ΕΜΜ. ΔΗΜ. ΨΑΡΑΚΑ, ΕΜΜ. ΠΑΝ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ (Ἀργαστῆρι): Δόθηκε ἐντολὴ νὰ γραφῆτε συνδρομηταί.

★ Πήραμε τὴν ἔκθεσή σου, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΒΟΛΕΡΑ (παιδόπολη Ζηροῦ). Ἂν καταφέρουμε νὰ τὴν διορθώσουμε λίγο, θὰ τὴν δημοσιεύσουμε.

★ Τὰ ἴδια ἔχουμε νὰ ποῦμε καὶ σὲ σένα, φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΕΥΑΓ. ΝΟΥΤΣΟ (παιδόπολη Ζηροῦ).

★ Ἐν τάξει, ΒΑΣΙΛΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΕ (Κρέσταινα). Μὲ χαρὰ σὲ ξαναβλέπουμε φρέσκο —φρέσκο, νὰ ξαναγυρίζης ἀπὸ τὴν ἐξοχή. Τὰ τεύχη διατίθενται πρὸς 1000 δραχμὲς τὸ καθένα. Εὐχόμαστε καὶ μεῖς νὰ ξανασυστήσης τὴ Σχολικὴ Κοινότητα καὶ περιμένουμε σύντομα νέα σας. Εἴμαστε εὐτυχεῖς ποὺ μαθαίνουμε πὼς ἡ κυκλοφορία τῆς «Παιδοπόλεως» αὐξάνει συνεχῶς στὴν ὡραία κωμόπολή σας, ποὺ τὴν ἔχω ἐπισκεφθῆ καὶ τὴ γνωρίζω. Ὅλα τὰ ἄλλα ποὺ μᾶς λὲς τὰ μελετᾶμε γιὰ νὰ τὰ θέσουμε σ' ἐφαρμογὴ μὲ τὸ νέο χρόνο. Οἱ συνεργασίες σου καλές. Ἀλλὰ θέλουν διόρθωμα. Αὐτὸ τὸ «ὑστερικὲς φωνὲς» δὲν στέκει, βρὲ παιδί μου, στοὺς στίχους σου!

★ Εὐχαριστοῦμε πολύ, ΝΙΚΟ ΛΙΑΠΗ (Ἀγριὰ Βόλου), γιὰ τὴ συνεργασία σου.

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, ΟΔΥΣΣΕΑ ΜΑΥΡΙΤΣΑΚΗ (Μεθώνη). Εἶναι μᾶλλον καλές.

★ Κρατοῦμε ὑπ σημείωση τὴν αἴτησή σου γιὰ τό κάλυμμα, ΚΩΝ. ΗΛ. ΜΑΖΟ (Ἀηδόνια). Εὐχαριστοῦμε. Νὰ δοῦμε ὅμως πῶς θὰ καταφέρουμε νὰ ἐκπληρώσουμε τὴν ἐπιθυμία σου νὰ γίνουμε ἑβδομαδιαῖοι.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΕ Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΕ (Κῶ). Εὐχαριστοῦμε.

★ Ἀλλάξαμε τὴ διεύθυνσή σου, ΚΩΝ. Γ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΕ (Καλαμάτα).

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΕΜΜ. ΠΑΓΙΔΑ (Κορυδαλλό). Ἀλλὰ φρόντιζε, ἄλλη φορά, νὰ γράφης τό ὄνομά σου στὶς σπαζοκεφαλιές σου καὶ νὰ μὴν περιορίζεσαι μόνο νὰ γράφης τὴ διεύθυνσή σου στὸ φάκελλο.

★ ΛΑΜΠΡΟ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ (Δερβίζανα): Θὰ μάθουμε καὶ θὰ σοῦ γράψουμε.

★ Τὶ εἶναι αὐτὰ ποὺ μᾶς γράφεις, ΜΑΡΚΟ ΘΕΟΔ. ΚΡΕΜΜΥΔΑ (Μεσσήνη); Τὰ σκέφτηκες καλά; Δὲν νομίζουμε ὅτι τὰ καλοσκέφτηκες καὶ περιμένουμε ἄλλο σου γράμμα.

★ Ἐν τάξει, ΣΤΑΥΡΟ ΒΕΝΕΤΗ, οἱ σπαζοκεφαλιές σου. Εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΘΕΟΔΩΡΟΥ (Πουρνιὰ Κονίτσης). Παίρνουν τὸ δρόμο τους. Τὸ ποίημά σου «Ἀθάνατος νεκρὸς» ἀρκετὰ καλό. Τὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ ὁλόκληρο:

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὅσοι χαθοῦν
ποτέ τους δὲν πεθαίνουν.
Μὲ δόξα θὰ στεφανωθοῦν
κι' αἰώνιοι θὰ μένουν.

★ Ὅλες τὶς ὑποδείξεις σου, «ΠΕΙΡΑΧΤΗΡΙ» (Γαλατᾶ Πόρου), τὶς λάβαμε ὑπ' ὄψη μας. Σ' εὐχαριστοῦμε ἰδιαίτερα γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Λυπούμαστε πολὺ ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ δημοσιεύσουμε τὴν ἀγγελία σου. Νὰ ἐπιφυλαχτῆς, ὅταν, μὲ τὸ καλό, στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ καθιερώσουμε εἰδικὴ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ στήλη. Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται κατ' ἀρχήν.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΣΩΤΗΡΗ Ν. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΕ (Πύργο).

★ Σοῦ εὐχόμαστε περαστικά, ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΠΑΛΙΑΔΕΛΛΗ (Κομοτινή). Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ 14ο φύλλο.

★ Πήραμε καὶ τὶς δυὸ συνεργασίες σου, ΣΤΑΣΙΝΗ Μ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (Ζαχάρω). Εὐχαριστοῦμε.

★ Καὶ τὴ δική σου σπαζοκεφαλιὰ καὶ συνεργασία, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΛΑΔΗ (Ζάκυνθο). Εὐχαριστοῦμε.

★ διαβάσαμε τό ποίημά σου, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΤΣΕΛΕΠΙΔΗ (μαθητὴ Β.Τ.Σ. Λέρου). Εἶναι ἀρκετὰ καλό καὶ θὰ δημοσιευτῆ μὲ τὴ σειρά του.

★ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ ΤΣΙΚΛΕΙΔΗ (Χαλκίδα): Ἀπό τό γράμμα σου ἀντιληφθήκαμε πόσο βαθειὰ νοιώθεις τὰ ἀναγνώσματα τῆς «Παιδοπόλεως». Μπράβο σου. Ἡ σύσταση διορθώθηκε. Τό ποίημά σου καὶ οἱ σπαζοκεφαλιές σου παίρνουν τό δρόμο τους.

★ Διαβάσαμε μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ τὴν ἐπιστολή σου καὶ τὰ ποιήματά σου, φίλε ΓΙΩΡΓΟ ΡΙΖΟΠΟΥΕ (μαθητὴ γυμνασίου Ζακύνθου). Τό γράψιμό σου εἶναι στρωτό, εἶσαι κύριος τῆς φράσεώς σου καὶ χειρίζεσαι μὲ μαεστρία τόν γραπτό λόγο. Τὰ ποιήματά σου ἀρκετὰ καλά. Δὲν θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ κάμη πολλὲς παρατηρήσεις, ἐκτός ἀπό τό νὰ σημειώση σὰν γενικὴ παρατήρηση, ὅτι μπροστὰ στό νέο ποὺ τὰ γράφει, ἀνοίγεται ἕνα λαμπρό μέλλον καὶ θὰ διαπρέψη μιὰ μέρα στὰ Ἑλληνικὰ γράμματα.

Γιὰ δεῖγμα παραθέτουμε ἐδῶ ἕνα ἀπό τὰ ποιήματά σου:

Φύλλα φθινοπωριάτικα, ξερὰ καὶ μαραμένα
ὅπως σᾶς δέρνει ἀλύπητα τ' ἀνέμου ἡ ὁρμή
μοιάζετ' ἀνθρώπου ὄνειρα, ἀνέλπιδα, σβησμένα
τοῦ φθινοπώρου τῆς ζωῆς θλίψη βοὴ!...

★ Κρατήσαμε σημείωση γιὰ τὰ δύο καλύμματα, ΛΕΩΝΙΔΑ ΤΖΑΜΤΖΟΓΛΟΥ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομήτρια, ΧΡΥΣΟΥΛΑ Π. ΤΕΡΖΗ (Κλειοῦ Μυτιλήνης).

★ Μᾶς γράφεις, ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΒΑΛΣΑΜΙΔΟΥ (Λῆμνο): «Ἀκράτητος χείμαρρος ἀπὸ συγχαρητήρια λόγια ἀνεβαίνει εἰς τὰ χείλη μου. Ἡ φαντασία μου μὲ τὰ γοργὰ φτερὰ της τῆς προσωποποίησης σὲ φέρνει κοντά μου κάνοντάς με νὰ νοιώθω πιό λίγο μόνη στό ἐρημικό μου χωριό». Καὶ συνεχίζεις μὲ τόσο ὄμορφα λόγια τὴν τόσο καλογραμμένη ἐπιστολή σου. Σ' εὐχαριστοῦμε. Σὲ γράψαμε συνδρομήτρια.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΜΑΤΘΑΙΟΠΟΥΛΟΥ (Πύργο). Εὐχαριστοῦμε.

★ Διορθώσαμε τὴν διεύθυνσή μου, ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΕ (Πύργο) καὶ σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνδρομήτρια ποὺ μᾶς ἔγραψες.

★ Ἐλάβαμε τό ποίημά σου, Κ. Ζ. ΣΑΡΔΕΛΗ (μαθητή). Εἶναι ἀρκετὰ καλό, ἀλλὰ φοβούμαστε πὼς δὲν θὰ καταφέρουμε νὰ τό δημοσιεύσουμε γιατὶ εἶναι πολὺ μεγάλο. Καὶ ἂν ἐβάζαμε ἀπόσπασμα, θὰ τό χαλούσαμε!

★ Εὐχαριστοῦμε γιὰ τό παιγνίδι ποὺ μᾶς ἔστειλες, ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ. Εἶναι ἀρκετὰ καλό.

★ Πήραμε καὶ τὴν ἔκθεσή του καὶ τὶς σπαζοκεφαλιές του, ΧΡΙΣΤΟ ΜΑΣΤΟΡΟΔΗΜΟ (Παιδόπολη Ἀγριᾶς Βόλου). Δὲν εἶναι ἄσχημο τὸ «Βραδυνὸ ἐπεισόδιό» σου. Θὰ πάρη τὴ σειρά του στὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν» καὶ θὰ δημοσιευτῆ μὲ ἀρκετὲς διορθώσεις.

★ Ἂν ἦσουν σὲ παιδόπολη, ΔΗΜΗΤΡΗ Γ. ΦΑΣΟΥΛΗ (Λυκορράχη Κόνιτσας) θὰ πρέπει νὰ παίρνης στὴ διεύθυνσή σου τὴν «Παιδόπολι». Τὰ ποιήματά σου δὲν εἶναι καθόλου ἄσχημα γιὰ ἕνα νέο μάλιστα, ποὺ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ γραψίματά σου, δὲν ἔχει προχωρήσει στὸ σχολεῖο. Πάντως τὰ ποιήματά σου δὲ λαμβάνονται ὑπ' ὄψη γιατὶ εἶναι γραμμένα στὸ ἴδιο χαρτὶ μαζὶ μὲ τ' ἄλλα!

★ Μ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΕ (Ἐνταῦθα). Σὲ σημειώσαμε!

★ Καὶ τὰ τέσσαρα ποιήματα ποὺ μᾶς ἔστειλες, ΚΩΝ. Ζ. ΣΑΡΔΕΛΗ (Μύτικα) εἶναι ἐξαιρετικά. Ἂν εἶναι δικά σου, σημαίνει πὼς ἀπὸ τώρα εἶσαι ἕνας καλὸς ποιητής.

★ Οὔτε ἡ ἔκθεσή σου, οὔτε τὸ ἀστεῖο σου, ΝΙΚΟ ΛΙΑΠΗ (Ἀγριὰ Βόλου) εἶναι καλά. Στεῖλε μας κάτι ἄλλο πιό ἐνδιαφέρον.

★ Θὰ γίνη σχετικὴ ἐνέργεια στὶς ἐντεταλμένες Κυρίες, ΣΠΥΡΟ ΠΑΠΑΝΙΚΑ (Ποβλὰ Κόνιτσας) καὶ θὰ σοῦ γράψουμε τὴν ἀπάντηση ποὺ θὰ πάρουμε, ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή!

★ Μᾶς συνεκίνησε πολὺ ἡ ἐπιστολή σου, ἀγαπητὲ ΓΙΩΡΓΟ ΤΣΑΜΠΟΥΡΗ (Κολινδρὸ Πιερίας) καὶ ἀντιλαμβανόμεθα, φυσικά, τὴν ἀνυπομονησία σου, νὰ παίρνης ὅσο τὸ δυνατὸν γρηγορότερα τὴν «Παιδόπολι». Τὰ ὅσα μᾶς ἔστειλες, καλά.

★ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ καὶ Β. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ (Ἀμύνταιο): Κρατήσαμε σημειώσεις γιὰ τὸ κάλυμμα.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἀγάπη σου, ΑΛΚΗ ΡΟΔΟΠΟΥΛΕ (Χαλκίδα). Τὸ ποίημά σου ἐξαιρετικό! Μπράβο!

★ Μᾶς γράφεις, ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΛΙΟΥΡΑ (Ἀγριὰ Βόλου): «Εἶμαι κι ἐγὼ ἕνας μικρὸς ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ «Ἡ Παιδόπολις» καὶ μὲ μεγάλη χαρὰ κι εὐχαρίστηση διαβάζω τὰ περιεχόμενά του. Ὅλα μ' ἐνθουσιάζουν καὶ μ' εὐχαριστοῦν, ἰδιαιτέρως ἡ Θρησκευτικὴ στήλη, ἡ ὁποία μᾶς ὑποδεικνύει πῶς νὰ πλησιάσουμε κοντὰ στὸ Χριστὸ κι αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη μας σκέψη. Ἐπίσης δὲ κι ἡ Γεωργικὴ στήλη καὶ τὰ ἄλλα εἶναι πολὺ καλὰ καὶ τὰ διαβάζω μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον». Οἱ συνεργασίες σου εἶναι ἐξαιρετικὰ καλές! Εὐχαριστοῦμε.

★ Μᾶς γράφεις «ΠΟΥΛΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ»: «Διὰ τῆς παρούσης μου ἔρχομαι ὅπως σᾶς εὐχαριστήσω θερμῶς διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ὕλην σου ποὺ σὲ καθιστᾶ ἀσυναγώνιστη καὶ ἔχει γίνει τὸ εἴδωλο τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας καὶ τρόπον τινα ὁ διαμορφωτὴς τῆς μελλούσης Ἑλλάδος. Καὶ κάτι ἄλλο, γιὰ νὰ μὴν γίνη ἡ στήλη «Τὰ παιδιὰ ἀντιγράφουν» θὰ μπορούσατε, τέλος πάντων, στοὺς συνεργάτας νὰ δώσετε ἀριθμοὺς, ὅπως ἔχουν καὶ τὰ ἄλλα περιοδικὰ ποὺ ἔχουν Φιλολογικὲς σελίδες». Δὲν μᾶς ἐξηγεῖς, ἀλήθεια, αὐτό; Πῶς θὰ γίνη μὲ τοὺς ἀριθμοὺς, νὰ μὴ μοῦ στέλνουν ἀντιγραφὲς οἱ «φιλολογοῦντες» φίλοι μου;

★ Μᾶς γράφεις, ΑΧΙΛΛΕΑ ΓΕΩΡΓΑΝΤΟΠΟΥΛΕ (Καλλιθέα Κατερίνης): «Δὲν μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε μὲ πόση ἀγωνία περιμένουμε ἐδῶ στὸ χωριὸ τὸ περιοδικὸ ποὺ ἔγινε ἀχώριστός μας φίλος. Ἡ μεγαλύτερη δὲ ἀγωνία εἶναι στὶς δυὸ συνέχειες: «Τὸ νησὶ τοῦ μυστηρίου» καὶ «Ἐσὺ καὶ οἱ ἄλλοι». Τὸ περιοδικὸ τὸ ἔδειξα σὲ πολλοὺς ἐδῶ στὸ χωριὸ καὶ τοὺς ἄρεσε πάρα πολύ. Ὑπάρχουν καὶ πολλὰ βιβλία χρήσιμα καὶ διδακτικὰ γιὰ τὰ

παιδιά, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολὴ ἡ «Παιδόπολις» εἶναι τὸ καλύτερο. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ περιοδικὸ μπορεῖ κανεὶς νὰ βρῆ καὶ νὰ μάθη ὅ,τι ζητήση. Τὸ δὲ «Ἐσὺ καὶ οἱ ἄλλοι», ἐὰν μελετηθῆ μὲ προσοχή, θὰ ὠφελήση πάρα πολὺ τὰ παιδιά, διότι διδάσκει πολὺ ὡραῖα πράγματα».

★ Σ' εὐχαριστοῦμε πολύ, Ν. Α. ΤΕΝΤΑ (Ἰωάννινα) γιὰ τὰ τόσα καλὰ λόγια σου! Ἐλπίζουμε πολὺ νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὶς προσδοκίες σας. Διαβιβάσαμε στὸν «Πάτερ Ἱερώνυμο» τὸ γράμμα σου, μὲ τὶς συστάσεις. Τὰ ποιήματά σου καλά. Παίρνουν τὴ σειρά τους.

★ Σὲ σημειώσαμε γιὰ τὸ κάλυμμα, ΛΕΩΝΙΔΑ ΓΑΛΑΝΗ (Ἄθυτο Κασσάνδρας). Εὐχαριστοῦμε.

★ Δυστυχῶς, ΣΑΒΒΑ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ (Ἀγραπίδια Ἀμυνταίου), δὲν μποροῦμε, πρὸς τὸ παρόν, νὰ ἱκανοποιήσουμε τὴν ἐπιθυμία σας.

★ ΠΑΥΛΟ ΡΙΤΣΑΚΗ καὶ ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΑΤΣΗ (Κεραμέ): Καὶ τὰ δυὸ ποιήματά σας ἀρκετὰ ἐνδιαφέροντα. Παίρνουν τὴ σειρά τους γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ Δυστυχῶς δὲν ἐκρατήσαμε τὸ χειρόγραφό σου, ΑΧΙΛΛΕΑ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΕ (Καλλιθέα Πιερίας). Προσπάθησε νὰ τὸ ξαναγράψης.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις, ΓΙΩΡΓΟ ΝΙΚ. ΣΚΑΡΟ (μαθητὴ γυμνασίου Αἰγάλεω). Καὶ πολὺ πρόθυμα γιὰ τὴν ὑπόσχεσή σου νὰ μᾶς διαδώσης μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν σου. Ἡ συνεργασία σου καλή. Παίρνει τὴ σειρά της γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ Λευκαδίου: Ἐδόθη ἐντολὴ τακτοποιήσεως τῆς συνδρομῆς τῆς μαθήτριας ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΤΟΥΧΤΙΔΟΥ.

★ Σὲ σημειώσαμε γιὰ τὸ κάλυμμα, ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΚΩΣΤΑΣΙΑΝ (Αἴγιο).

★ Ἐγκρίνουμε τὶς συνεργασίες σου, ΛΑΖΑΡΕ Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Κατερίνη).

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΒΑ·Ι·ΝΟΠΟΥΛΕ. Εὐχαριστοῦμε.

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, ΠΕΤΡΟ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟ. Πολὺ καλές. Ἔχεις καὶ παραέχεις δικαίωμα καὶ σὺ καὶ ὅλοι οἱ φίλοι μας νὰ παίρνουν μέρος στὴ «συνεργασία».

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου, ΓΙΩΡΓΟ ΜΠΕΓΚΑ (παιδόπολη Βόλου).

★ Πολὺ μᾶς συγκίνησε ἡ ἐπιστολή σου, ΑΣΤΕΡΙΕ ΑΡΓΥΡΙΟΥ (Ἀγριὰ Βόλου). Καὶ εἴμαστε βέβαιοι πὼς θὰ μεταδώσης στὸ χωριό σου ὅσα ἔμαθες στὴν παιδόπολη καὶ ἀπὸ τὸ περιοδικό μας τὴν «Παιδόπολη». Σ' εὐχαριστοῦμε. Ἡ ἔκθεσή σου καλή, ἀλλὰ μεγάλη.

★ Νομίζω ὅτι πῆρες ἀπάντηση, ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΔΟΚΑΝΑΡΗ (Λευκίμμη). Ἔτσι δὲν εἶναι; Τὰ ποιήματα ποὺ μᾶς στέλνεις δὲν εἶναι δικά σου. Ἔτσι δὲν εἶναι; Συνδρομητὴ σὲ γράψαμε.

★ Εἶσαι ἀξιέπαινος ΜΑΛΑΜΑ ΜΙΞΙΟΥΔΗ (Λυγαριά) γιὰ τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλεις γιὰ τὴ μόρφωσή σου. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις. Φρόντισε τώρα καὶ σὺ νὰ μᾶς στείλης τὴν συνδρομή σου.

★ «ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» Κρανιώνα: Ἔχετε δίκιο. Πρόκειται περὶ τυπογραφικῆς παραλείψεως. Ἀλλὰ τώρα μιὰ ἐπανόρθωση δὲν θὰ ὠφελοῦσε σὲ τίποτε. Ἐπιφυλασσόμεθα σὲ ἄλλη περίσταση νὰ γράψουμε κάτι γιὰ τὸ «Σπίτι τοῦ παιδιοῦ» τῆς Κρανιώνας.

★ Ἐδόθη ἐντολὴ μεταβολῆς τῆς διεύθυνσής σου, ΔΗΜ. ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ (Τσοτύλι Κοζάνης).

★ Δὲν μᾶς διευκρινίζεις, ΓΙΩΡΓΟ ΧΑΡΜΑΝΤΑ (Κάλυμνο) ἀπὸ πότε θέλεις νὰ γραφῆς συνδρομητής. Γράψε μας.

★ Δὲν διάβασα ἀκόμη, ΚΩΣΤΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΕ, τὸ μυθιστόρημά σου. Ὅταν τὸ διαβάσω, θὰ σοῦ ἀπαντήσω ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη, ΑΛ. ΜΑΚΡΥΛΑΚΗ (Φυλακτό). Οἱ συνεργασίες σου ἐγκρίνονται.

★ Καὶ οἱ δικές σου, ΝΙΚΟ Γ. ΒΑΝΔΩΡΟ (Ἀντυπάτα Ἐρύσσου). Τὸ γράμμα σου ἰδιαιτέρως μᾶς συγκίνησε. Φαίνεσαι ἕνας πολὺ καλὸς νέος.

★ Κρατήσαμε σημείωση γιὰ τὸ κάλυμμα, ΑΙΒΕΡΙΕ ΛΙΒΕΡΙΑΔΗ (Κομοτινή). Καὶ γιὰ σένα καὶ γιὰ τὸν ΠΟΥΦΣΗ. Τὸ εὐκολώτερο πρᾶγμα εἶναι νὰ γραφῆς συνδρομητής! Δὲν ἔχεις παρὰ νὰ μᾶς γράψης ἀπὸ πότε θέλεις.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου καὶ τὴ συνεργασία σου, ΠΕΤΡΟ ΜΗΤΡΑΚΚΑ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλῆ τὸ τεῦχος, ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΡΑΓΚΑΚΗ (Βύζαρι).

★ Πήραμε τὴ συνεργασία σου, ΧΑΡΑΛ. ΣΑΒΒΙΔΗ (Λέρο). Δὲν εἶναι ἄσχημη.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια, ΛΕΩΝΙΔΑ ΔΡΟΣΟ (Λεχαινά), γιὰ ὅσο καλὰ μᾶς γράφεις. Καὶ τὰ γράφεις τόσο ὄμορφα. Μπράβο. Οἱ σπαζοκεφαλιές σου πῆραν τὸ δρόμο τους.

★ Εὐχαριστοῦμε, ΕΛΕΝΙΤΣΑ ΚΟΝΤΟΥ, γιὰ τὸ ὡραῖο σου ποίημα. Χρειάζεται ὅμως ἀρκετὸ διόρθωμα. Ἂν τὰ καταφέρουμε νὰ τὸ διορθώσουμε, θὰ δημοσιευτῆ στὸ προσεχὲς φύλλο.

★ Πήραμε τὸ Ρόμβο σου, Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΕ (Κόρινθο).

★ Πολὺ καλὸ τὸ ποίημά σου, ΝΙΚΟ ΣΤ. ΚΡΑΣΑΔΑΚΗ (Ρέθυμνο).

★ Οὔτε ἐμεῖς, οὔτε ἡ ἀείμνηστη Πηνελόπη Δέλτα ἔκαμε λάθος, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΜΑΣΤΟΡΟΔΗΜΟ (παιδόπολη Ἀγριᾶς). Καθένα ἀπὸ τὰ δυὸ ἀναγνώσματα ἔχει τὸ δικό του τίτλο καὶ στὸ μυθιστορηματικό του μέρος καθένας γράφει τὴν δική του ἄποψη. Σ' εὐχαριστοῦμε ἰδιαίτερα γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

★ Πολὺ μᾶς συγκίνησε, ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΔΗΜ. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ, ἡ περιγραφή σου γιὰ τὴν ἐπιστροφὴ στὸ χωριό σου.

★ Ἐδόθη ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα ποὺ ζητᾶς, φίλε ΚΩΣΤΑΚΗ ΔΙΑΚΟΜΑΝΩΛΗ (Ἀπέρειον Καρπάθου). Σ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ Σταυρόλεξο ἐν τάξει.

★ Διαβάσαμε τὸ τόσο ἀγαπημένο καὶ εὐγενικὸ γράμμα σου, ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΡΙΤΟΥ (Ἄργος) καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ τόσο καλά σου λόγια. Οἱ συνεργασίες σου μὲ ἀρκετὸ ἐνδιαφέρον. Παίρνουν τὴ σειρά τους.

★ Δώσαμε ἐντολὴ νὰ τακτοποιηθῆ τὸ ζήτημα, ΝΙΚΟ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ (παιδόπολη Βόλου).

★ Πήραμε τὶς συνεργασίες σου, ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΚΑΡΚΟ (παιδόπολη Βόλου). Σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Πήραμε τὸ ποίημά σου, ΧΑΡΑΛΑΜΠΕ ΤΣΑΚΑ καὶ σημειώνουμε ἰδιαιτέρως τὴν ὑπόδειξή σου. Εὐχαριστοῦμε.

★ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιές σου καὶ τὶς συνεργασίες σου, ΓΙΩΡΓΟ ΖΑΧΟ (Ἀγριὰ Βόλου). Σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Δὲν εἶναι καλὸ τὸ ποίημά σου, ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΝΙΚΟΛΑ·Ι·ΔΗ (παιδόπολη «Ἅγιος Δημήτριος»). Γιὰ νὰ τὸ δῆς καὶ σύ, δημοσιεύουμε ἐδῶ τὸ πρῶτο τετράστιχο:

Τιμὴ σὲ σᾶς ποὺ πέσατε
γιὰ τὴν ἐλευθεριά μας
καὶ τώρα εἴμαστε ἐλεύθεροι
πολίτες καὶ στρατιῶται...

Γιὰ τὰ καλά σου λόγια σ' εὐχαριστοῦμε θερμά.

★ Σὲ σημειώσαμε γιὰ τὸ κάλυμμα, ΜΙΧ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΠΑΠΑΔΑΚΗ.

★ Πολὺ καλὴ ἡ συνεργασία, ΓΙΑΝΝΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΕ (Γρεβενά). Μπράβο.

★ Πήραμε τὴν συνδρομή σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε θερμά, ΘΩΜΑ ΣΑΚΛΕΙΔΗ. Γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ σπιτιοῦ σου θὰ κάμουμε σχετικὴ ἐν[έρ]γεια.

★ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΔΗΜΑΡΙΟΥ ΑΡΤΗΣ: Ἐν τάξει· γράψαμε συνδρομητὴ τὸν μαθητὴ Κων. Χρ. Μανιώτη. Εὐχαριστοῦμε.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, φίλε ΧΡΙΣΤΟ ΣΚΛΗΡΗ (Παλαιὰ Κόρινθο) γιὰ τὴν συνδρομή σου. Γιὰ τὰ καλά σου λόγια σ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ ποίημά σου παίρνει τὴ σειρά του.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΧΡΙΣΤΟ ΡΟΜΠΗ (Ἀετὸ Ἀμύνταιου). Εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

★ Δόθηκε ἐντολὴ νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα, ΜΑΡΙΑ Κ. ΧΑΤΖΗ—ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (Κάρπαθο). Εὐχαριστοῦμε.

★ Δὲν μπορεῖς νὰ καταλάβης, ἀγαπητὲ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΚΑΡΑΒΑΡΓΙΩΤΗ, σὲ τί μπελάδες μᾶς ἔβαλες γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ μαντέψουμε τὴ διεύθυνσή σου. Οὔτε στὸ γράμμα σου, οὔτε στὸ φάκελλο ἔγραφες τὴ διεύθυνσή σου. Οἱ σφραγίδες τοῦ ταχυδρομείου ἐλλειπεῖς. Καὶ μὲ κόπο, μὲ φακὸ κλπ., κατωρθώσαμε νὰ διαβάσουμε ὡς τόπο προελεύσεως τὸ Σουφλί. Καὶ δὲν εἴμαστε καὶ βέβαιοι πὼς τὸ πετύχαμε 100 %. Ἐδῶ τὰ γράφομε αὐτὰ γιὰ νὰ ποῦμε καὶ σὲ σὲ καὶ σὲ ὅλους τοὺς φίλους μας, πόσο προσεκτικοὶ πρέπει νὰ εἴσαστε γιὰ νὰ μὴ μᾶς βάζετε σὲ τόσο ἄδικο κόπο (ἔφαγα ἐγὼ προσωπικῶς μιὰ ὁλόκληρη ὥρα). Φροντίζετε, λοιπόν, νὰ καθαρογράφετε τὸ ὄνομά σας καὶ τὴ διεύθυνσή σας. Τὸ παιγνίδι σου θὰ τὸ δώσουμε στὸν καλλιτεχνικὸ συνεργάτη μας νὰ τὸ φτιάση. Γιατὶ ὅπως τὸ ἔχεις, βέβαια, δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευτῆ.

★ Εὐχαριστοῦμε κ. Β. ΓΟΡΓΙΑ (Χίο). Γράψαμε συνδρομήτριες τὰς Ἑλένη Παρίσσ[η] (Ἀθήνα), Ρένα Ἠλιοῦ (Χίο), Λίτσα Χριστοφορίδου (Χίο), Ἥβη Γανιάρη (Χίο) καὶ Ἑλένη Κατσαροῦ (Χίο).

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΓΙΩΡΓΟ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ (Βόλο). Θὰ σοῦ σταλοῦν τὰ τεύχη χωρὶς ἄλλη ἐπιβάρυνση.

★ Σὲ γράψαμε, ΣΤΥΛΙΑΝΕ ΚΑΠΡΑΝΟ (Καστρὶ Κυνουρίας) συνδρομητή. Σ' εὐχαριστοῦμε.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΝΑΠ. ΔΑΚΑΝΑΡΗ (μαθητὴ Γυμνασίου Κέρκυρα). Ἀεροπορικὲς ἀποστολὲς δὲν κάνουμε, γιατὶ μᾶς ζητοῦν ηὐξημένα τέλη.

★ Σὲ σημειώσαμε γιὰ τὸ κάλυμμα, ΧΡΙΣΤΟ ΠΑΝΤΟΥΡΗ (Σιμόπουλον Ἠλείας).

★ Πήραμε τὶς ἐπιταγὲς τοῦ κ. Γ. ΠΙΠΕΡΗ (καὶ γράψαμε συνδρομητὲς τοὺς Γιώργο, Ἀνέστη καὶ Ἀνδρέα Γ. Πιπέρη) καὶ τοῦ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΑΛΠΙΩΤΗ (καὶ γράψαμε συνδρομητὴ τὸν Ἰωάννη Χατζόπουλο, Κουδούνια Δράμας).

★ ΣΑΒΒΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ δὲν πήραμε ποτὲ τὰ λεπτὰ γιὰ τὰ ὁποῖα μιλᾶς. Λυπούμεθα ὁλὺ γιὰ τὴν ἀνωμαλία. Δόθηκε ἐντολὴ νὰ διορθωθῆ ἡ διεύθυνσή σου.

★ ΝΙΚΟ ΚΟΥΦΑΚΗ: Νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς θὰ πάρης γρήγορα τὴν «Παιδόπολη» στὴ νέα σου διεύθυνση. Προσωπικῶς σὲ σένα ἐδόθη ἐντολὴ νὰ ἀρχίση κανονικῶς ἡ ἀποστολή. Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνεργασία σου.

★ Εὐχαριστοῦμε θερμά, κ. ΠΕΤΡΟ ΧΑΛΟΥΛΟ, γιὰ τὴν ἐγγραφή σας ὡς συνδρομητοῦ.

★ Διαβάσαμε μὲ ἱκανοποίηση τὰ ὅσα μᾶς γράφεις, ἀγαπητὲ φίλε, ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΥΛΙΔΗ (Χαλκίδα). Ὡς πρὸς τὸ ποίημά σου μποροῦμε νὰ σοῦ ποῦμε πὼς κάνεις θεάρεστο ἔργο νὰ ἀκοῦς τοὺς γονεῖς σου, ἀλλὰ τὴ δουλειά σου αὐτὴ προτιμότερο νὰ μὴ τὴν διαφημίζης σὲ στίχους. Γιὰ νὰ τὸ δῆς καὶ σὺ καὶ νὰ συμφωνήσης μαζί μου, παραθέτω τὸ ποίημά σου ὁλόκληρο.

Ὤ! πόσο ἀγαπῶ τοὺς γονεῖς
ὅσο δὲν ἤλπιζε κανείς
τρέχω ὅταν μὲ φωνάξουν
ἐμπρός του νὰ μὲ διατάξουν.

Ὅ,τι μοῦ ποῦν, ἀμέσως τὸ κάνω
χωρὶς διόλου καιρὸ νὰ χάνω
καὶ στὴ δουλειὰ ποὺ θὰ μὲ στείλουν
τρέχω νὰ μ' εὐχαριστήσουν.

Τὸ βράδυ ποὺ θὰ κοιμηθῶ
κάνω τὴν προσευχή μου στὸ Θεὸ
νὰ ἔχη πάντα καλὰ τοὺς γονεῖς
διότι εἰς αὐτοὺς εἶναι ἡ ἐλπίς.

Τὰ πρωῒ ποὺ θὰ σηκωθῶ
κάνω τὴν προσευχή μου στὸ Θεὸ
νὰ μ' ἔχη πάντα ἕνα καλὸ παιδὶ
νὰ μ' ἀγαποῦν καὶ ν' ἀγαπῶ τοὺς γονεῖς
(πολύ.

★ Ἐδόθη ἐντολή, ΑΡΙΑΔΝΗ ΜΙΧΑΛΑΚΗ (Πατσό), νὰ σοῦ σταλοῦν τὰ φύλλα.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα μᾶς γράφεις, ΣΤΑΥΡΕ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟ. Εἴμαστε εὐτυχεῖς γιατὶ ἔχουμε τόσο φανατικὸ φίλο. Τὰ φύλλα θὰ σοῦ σταλοῦν.

★ Δὲν εἶναι ἄσχημο τὸ ποίημά σου, ΝΙΚ. Δ. ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΗ. Παίρνει τὴ σειρά του γιὰ τὴ σελίδα «Τὰ παιδιὰ γράφουν».

★ Σ' εὐχαριστοῦμε πολὺ γιὰ τὴν πληροφορία σου, ΠΑΥΣΑΝΙΑ ΜΥΛΩΝΑ, ὅτι πολλὰ παιδιὰ γίνονται τώρα φανατικοὶ φίλοι τῆς «Παιδοπόλεως». Σὲ σημειώνουμε γιὰ τὸ κάλυμμα.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΚΩΣΤΑΚΗ ΑΛΒΑΝΕ (Ἄθυτος Κασσάνδρας). Τὰ λεπτὰ μπορεῖς νὰ τὰ στείλης μὲ ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ ἢ σὲ ἐπιστολή.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε, ΒΑΣΙΛΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ, γιὰ τὶς φροντίδες σου. Γράψαμε συνδρομητὴ τὸν Σπῦρο Χ. Ἀθανασιάδη καὶ περιμένουμε τὴν συνδρομή του μαζὶ μὲ τὴν συνδρομὴ τῶν ἄλλων παιδιῶν.

★ Σὲ γράψαμε συνδρομητή, ΑΛΕΞ. ΧΑΤΖΗΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (Πλάτανο). Εὐχαριστοῦμε.

★ Πολὺ καλὴ ἡ ἐπιστολή σου καὶ ἐξαιρετικὰ καλὲς οἱ συνεργασίες σου, ΛΑΖΑΡΕ ΛΑΖΑΡΙΔΗ (Χαλκίδα). Σὲ εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

★ Σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅλα πάντα ἀγαπητὲ καὶ πιστὲ καὶ γκρινιάρη, φίλε ΑΛΚΗ ΡΟΔΟΠΟΥΛΕ. Δόθηκε ἐντολὴ γιὰ τὰ φύλλα. Πολλὰ εὐχαριστῶ.

★ Εὐχαριστοῦμε θερμά, ΝΙΚ. ΚΑΛΦΑ (Ἡλιόκωμη) γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῆς κόρης σας Μάγδας ὡς συνδρομήτριας.

(Ἀπαντήσαμε στὶς ἐπιστολὲς ποὺ ἐλάβαμε μέχρι καὶ τῆς 7ης Ὀκτωβρίου)

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Περνάτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΕΙΠΟ

Νὰ συμπληρωθοῦν τὰ φωνήεντα ποὺ λείπουν ὥστε νὰ σχηματισθῇ ἕνα γνωστὸ γνωμικό:

Δρ — — ς π — σ — — ς π — ς — ν — ρ ξ — λ — — — — τ — — —.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
Κυπαρισσία

2) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

```
            +
1)         X+X
2)        XX+XX
3)       XXX+XXX
4)      XXXX+XXXX
5)     XXXXX+XXXXX
```

Οἱ σταυροί: πόλη τῆς Θεσσαλίας.

1) Ὁ καθένας. 2) Ποταμὸς τῆς Ἑλλάδας. 3) Ὅπλο τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων. 4) Ἡμέρα τῆς ἑβδομάδας. 5) Χρόνος τοῦ ρήματος.

ΝΙΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

3) ΑΙΝΙΓΜΑ

Στὴν ἀρχὴ μαυρίζει
ὕστερα κοκκινίζει
καὶ στὸ τέλος ἀσπρίζει.
Τί εἶναι;

ΧΡ. ΖΑΡΚΙΝΟΣ
Καρδίτσα

4) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟ

Τοποθετῆστε στὸ παρακάτω τετράγωνο τοὺς ἀριθμοὺς 1 - 8 ὅσες φορὲς θέλετε τὸν καθένα, ὥστε τὸ ἄθροισμα ὁριζόντια καὶ κάθετα νὰ εἶναι 16.

ΔΗΜ ΚΕΤΙΚΙΔΗΣ

5) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

— Γειά σου, Γιάννη. Στὸ ἔφερα.
— Ποιὸ πρᾶγμα;
— Μὰ σοῦ τὸ εἶπα.

ΣΑΒ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ
Θεσσαλονίκη

6) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

Σχεδὸν σὲ κάθε σπίτι
τὸ πρῶτο μου θὰ βρῆς.
Τὰ πρόβατα στὸ ἄλλο
κλεισμένα θὲ νὰ δῆς.
Κι' αὐτὰ τὰ δυὸ ἂν ἑνώσης
περίεργο ἕνα ζῶο
εὐθὺς θὰ φανερώσης.

7) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) 1, 2, 3, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 4, 9 = Μέτρον μήκους
2) 2, 4, 9 = Λουλοῦδι
3) 4, 8, 2, 4, 9 = Σύνορο
4) 1, 6, 8, 2 = Μέλος τοῦ σώματος
5) 5, 6, 1, 8, 2 = Καταχρηστικὴ πρόθεση
6) 5, 6, 3, 2 = Εἶναι γλυκὸ
7) 7, 2, 5, 4, 9, 2 = Δὲν λείπει ἀπὸ τὸ πλοῖο
8) 6, 8, 2, 4, 9 = Μᾶς τὸ δίνουν τὰ πρόβατα

ΑΘΑΝ. ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ, Ἀγριὰ Βόλου

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ 20ον

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

1–15

ΔΟΥΛΕΙΑ

ΧΑΡΑ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Πολὺ (ἐπίρ.).— Γνωστὸς ἀκαδημαϊκός.— Αἰσχρά. 2) Μέγας Ἕλληνας ποιητής.— Πρωτεύουσα του εἶναι ἡ Βηρυττός. 3) Ἀνδρικὸ ξενικὸ ὄνομα.— Γεωργικὸ ἐργαλεῖο.— Τὸ τρέμουν οἱ κοπέλλες ποὺ περνᾶν τὰ χρόνια τους. 4) Μεγάλο τμῆμα τῆς Γερμανίας.— Παράπτωμα. 5) Δέχεται τὴ στάχτη τοῦ τσιγάρου.— Βιβλικὸς ἀδελφοκτόνος. 6) Ἀρχαῖος Θεός.— Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία.— Ἡ δεσποινὶς τῶν Ἄγγλων. 7) Ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς. 8) Ἱστορικὴ εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα.— Λουρί. 9) Γειτονικός.— Μονὰς κέρδους στὴν πρέφα. 10) Μ' αὐτὸ κοιμοῦνται τὰ παιδιά.— Πρωτεύουσα Ἀσιατικοῦ κράτους.— Ἀναφ. ἀντωνυμία (αἰτ. πληθ.). 12) Κάνιστρον.— Σκονισμένος, ἀκάθαρτος. 13) Χωρὶς τὴ θέλησή του (οὐδ.).— Θὰ τὸ βρῆτε στὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικά.— Ὄχι βαθειά. 14) Ἀρρώστεια.— Ἡ νεανικὴ ἡλικία, τὰ νειᾶτα. 15) Πιθανόν, δυνατὸν (ἐπίρ.).— Βουνὸ τῆς Μεσσηνίας.— Εἶναι ἡ Χίος.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Ὁλόκληρος.— Πίνεται.— Ὕφασμα. 2) Μεγάλη συνοικία τῆς Κωνσταντινουπόλεως (γεν.).— Ἁπαλός. 3) Κατέκτησε τὸν κόσμον (αἰτ.).— Ἀσθενῶ. 4) Νησὶ τῶν Κυκλάδων.— Ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεύς. 5) Τὸ κάνουμε κάθε πρωΐ.— 6) Ὄργανο αἰσθήσεως (δημ.).— Εἶναι οἱ πράξεις τῶν συμμοριτῶν. 7) Ἀρχαῖος λαός. 8) Ἐξισώνω. 9) Εἶδος ὑφάσματος. 10) Ἀσιατικὸν κράτος.— Ὁ κόσμος ὁλόκληρος. 11) Ἀπρεπῆ. 12) Ὀχήματα.— Ἡ τάρα. 13) Ἔχει σημειωθῆ τελευταίως εἰς τὰ περισσότερα εἴδη πρώτης ἀνάγκης.— Κατηγορηματική. 14) Μεγάλο καλάθι.— Ἡ γερμανικὴ μᾶς ἄφησε θλιβερὲς ἀναμνήσεις (γεν.). 15) Ἤπειρος.— Θὰ τὴν βρῆτε στὰ βιβλία.— Ὁ σκελετὸς τοῦ αὐτοκινήτου.

ΛΟΥΛΑ ΔΡΑΓΟΥΝΗ, Λαμία

ΛΥΣΕΙΣ 19ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΤΡΙΓΩΝΟ

```
Σ Α Μ Ο Σ
Α Ρ Η Σ
Μ Η Ν
Ο Σ
Σ
```

2) ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Ο — ὑαλλία. 2) Λ — άρισα. 3) Υ — μηττός. 4) Μ — ῆλος. 5) Π — ίνδος. 6) Ο — ρμος. 7) Σ — ινᾶ. = ΟΛΥΜΠΟΣ.

3) ΑΙΝΙΓΜΑ

Ἡ ἀλυσσίδα.

4) ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ

ΑΛΦΑ — ΒΗΤΑ — ΡΙΟΝ = ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

5) ΑΙΝΙΓΜΑ

ΚΑΡΚΙΝΟΣ.

6) ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΛΛΑΒΩΝ

Μηδένα πρὸ τοῦ τέλους μακάριζε.

7) ΣΥΛΛΑΒΟΓΡΙΦΟΣ

Πὰ — νῖ — κῶς = ΠΑΝΙΚΟΣ.

8) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

ΓΑΛΗ — ΓΑΛΑ.

9) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

```
      Χ
    Ρ Ι Σ
  Σ Τ Ο Μ Α
Χ Ρ Η Σ Μ Ο Σ
```

10) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

1) Τροία. 2) Ρουμανία. 3) Ἴος. 4) Πόρθος. 5) Ὄλυμπος. 6) Λῆμνος. 7) Ἰθάκη. 8) Στρατός. Ἡ ζητουμένη πόλη εἶναι ἡ ΤΡΙΠΟΛΙΣ.

11) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΑΡΠΑ — ΑΡΤΑ.

12) ΑΠΡΟΟΠΤΟ

ΜΙΚΡΟΣ — ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΣ.

13) ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ

ΕΛΑ ΦΙλε μου (ΕΛΑΦΙ).

ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡ. 19

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΛΑ — ΑΣ — ΠΑΝΑΓΙΑ. 3) ΡΑΝΤΙΖΩ — ΛΑΡΔΙ. 5) ΣΚΑΛΑ — ΟΣΠΡΙΟΝ. 6) ΔΙΝΩ. 7) ΑΓΓΛΟΣ — ΜΩ·Υ·ΣΗΣ. 8) ΑΟ. 9) ΠΑΝΑΜΑΣ — ΕΡΙΟΝ. 10) ΝΟΤΟΣ — ΜΑΔΕΡΙΑ. 11) ΣΥΝΕΣΙΣ — ΣΥ — ΓΗ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΛΑΡΙΣΣΑ — ΠΟΝΟΣ. 3) ΑΝΝΑ — ΓΟΝΑΤΑΝ. 5) ΣΤΙΦΑΔΟ — ΜΙΣΟΣ. 6) ΙΣΙΑ. 7) ΠΡΩΤΟΝ — ΣΑΜΟΣ. 8) ΣΩΜΑ. 9) ΠΑΛΙΝ — ΩΟΕΙΔΗΣ. 11) ΓΟΡΔΙΟΣ — ΙΕΡΑ. 13) ΑΞΙΟΝ — ΣΥΝΤΑΓΗ.

Ὁ Ἀητὸς τοῦ Βάλτου

103) — Δὲν σοῦ τὄπα; μουρμούρισε ὁ γέρο Πασκάλης... Ἤξερα ἐγὼ πὼς ἐδῶ πάνω κάτω ἦταν ἡ Κρύγκα.

—Ἄφησέ τη τὴ δόξα, εἶπε στὸ Βασίλη ὁ Ἄγρας σιγά. Ἀρκεῖ νὰ ξέρης ἐσύ, πὼς μᾶς χάρισες σήμερα τὴ βάση γιὰ νὰ ξεβρωμίσουμε γρήγορα τὸ βάλτο ἀπ' τοὺς Βουλγάρους.

Ποιὸς τόπος χωροῦσε τὸ νέο ἀγόρι ἀπ' τὸ καμάρι καὶ τὴ χαρά του!... Πόσες πικρίες εἶχε ὡς τώρα γευτεῖ μὲ τὸ διπλὸ ρόλο ποὺ κάποτε ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ παίζη! Μὰ τώρα ὁ Ἄγρας τοῦ εἶχε πῆ ἔτσι...

—Ἐδῶ θὰ μείνουμε ἀπόψε παιδιά, εἶπε ὁ Ἀητὸς τοῦ βάλτου... Θὰ τοὺς πιάσουμε σὰν τὰ ποντίκια ἂν κάμουνε πὼς περνᾶνε κομιτατζῆδες...

104) Ἀνατρίχιασε καὶ τράβηξε τὴν κάπα του νὰ σκεπαστῆ.

— Κάνει κρύο, εἶπε, καὶ δὲν ἔχομε νὰ στεγαστοῦμε Μὰ εἶναι κανένας σας, παιδιά, ποὺ νὰ θέλη νὰ φύγη;

Ὄχι, τοῦ ἀποκρίθηκαν, κανένας δὲν ἤθελε.

— Νὰ φύγης ἐσύ. ἀρχηγέ, εἶπε ὁ καπετὰν Τυλιγάδης ποὺ κοίταζε προσεκτικὰ τὸν Ἄγρα ὅσο μιλοῦσε. Σὲ τινάζει πάλι ἡ θέρμη Τὰ δόντια σου χτυποῦν, τρέμεις ὅλος.

—Ἀστειεύεσαι; Ν' ἀφήκω τὴν Κούγκα, μιὰ καὶ τὴ βρῆκα. Νὰ πάω, γιὰ λίγη θέρμη, στὴν πίσω γραμμή, τώρα ποὺ θ' ἀρχίσει τὸ πανηγῦρι.

Χτύπησε στὸν ὦμο τὸν καπετάνιο.

105) Ὁ Βασίλης κοίταζε τὸν ἀρχηγό. Ἡ καρδιά του ἦταν ἀναστατωμένη ἀπὸ τὸ θαυμασμό... Γιατὶ νὰ μὴν πολεμᾶ δίπλα του, μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι... Γιατὶ νὰ τὸν χρησιμοποιοῦν σ' ἄλλες μάχες κι' ὄχι στὸν ἀγῶνα στῆθος μὲ στῆθος;

Οἱ ἄντρες τυλίχτηκαν στὶς κάπες τους, πλάγιασαν στὸ ὑγρὸ πάτωμα. Ὁ Βασίλης κάθησε δίπλα στὸν ἀρχηγὸ ποὺ σιγοβογγοῦσε.

— Εἶναι καλλίτερα, τοῦ εἶπε ὁ Τυλιγάδης... Θὰ τοῦ δώσω ἕνα ζεστὸ καὶ θὰ κοιμηθῆ. Εἶναι δεύτερη φορὰ ποὺ τὸν πιάνει θέρμη τόσο δυνατά. Φοβοῦμαι πὼς θὰ τὸν φάη κι' αὐτὸν ὁ βάλτος... Ὅπως τόσα καὶ τόσα παλληκάρια...

106) Τὸ πρωῒ-πρωῒ ἀπ' τοὺς πρώτους, ζωηρὸς γεμάτος δράση καὶ θέληση σηκώθηκε ὁ Ἄγρα.

— Βλέπετε; Θέρμη ἦταν καὶ πέρασε. Τώρα δουλειά.

Ἔκαμάν συμβούλιο Νὰ χτυπήσουν ἀμέσως τὶς βουλγάρικες καλύβες ἢ νὰ περιμένουν μήπως περάση καμμιὰ περιπολία νὰ τὴ χτυπήσουν, ἀδυνατίζοντας ἔτσι τὴ διάθεση τῶν Βουλγάρων;

Τὸ δεύτερο τοὺς φάνηκε πιὸ σωστό.

Ὁ Ἄγρας κάλεσε τὸ Βασίλη.

— Εἴμαστε λίγοι, τοῦ εἶπε, καὶ δὲν ἔχομε πλάτες... Τρέχα καὶ πὲς στοὺς καπετανέους Κάλα καὶ Νικηφόρο νὰ 'ρθοῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν..

107) Τὸ βράδυ δεκαοκτὼ Μακεδονομάχοι μὲ τὸν Ἀητὸ ἐπὶ κεφαλῆς ὁδηγήθηκαν ἀπὸ τὰ κρυφὰ μονοπάτια ποὺ ἤξερε ὁ γέρο Πασκὰλ πρὸς τὸ Σὲρβοχῶρι... Φυσοῦσε βαρδάρης. Πῆγαν ἀπὸ τὰ νότια μὴ τοὺς μυριστοῦν τὰ σκυλιὰ καὶ κύκλωσαν τὸ σπίτι τοῦ Τόμαν Παζαφέντσε ὅπου θὰ κοιμόταν ἐκείνη τὴ νύχτα ὁ βοεβόδας Πετκώφ...

Μιὰ βδομάδα προτήτερα τὸ θεριὸ αὐτὸ εἶχε σκοτώσει ἑφτὰ ἀγωγιάτες στὴ Νάουσα, εἶχε ματοκυλήσει τὶς ἑλληνικὲς γειτονιὲς σὲ δυὸ τρία χωριά.

— Νὰ τὸ κάψουμε τὸ σκυλί, εἶπε ὁ καπετὰν Τυλιγάδης. Νὰ παραδειγματιστοῦν, νὰ τρομάξουν.... Ν' ἀνασάνουν γιὰ λίγο οἱ Ἕλληνες... Τέτοια τέρατα δὲν πρέπει νὰ ζοῦν...

108) —Σύμφωνοι, εἶπε ὁ Ἄγρας, μὰ δὲ θὰ πειράξετε κανένα, ἂν ρίξη τὰ ὅπλα του καὶ παραδοθῆ. Θὰ τοὺς πάρουμε ὁμήρους! Ἂς τολμήσουν ὕστερα νὰ σκοτώσουν δικούς μας.

Ἔβαλαν φωτιά... Ἕνας-ἕνας πηδοῦσαν ἀπ' τὰ παράθυρα, ἔρριχναν τὰ ὅπλα... Ἦταν τέσσερις ἐκτὸς ἀπ' τὸν Παζαρέντζε.

— Τί ἔγινε ὁ Ἀποστὸλ Πετκώφ; ρώτησε ὁ Ἄγρας.

Γέλασε ὁ Παζαρέντζε, ἐνῶ τοὔδενε πίσω τὰ χέρια ὁ Τυλιγάδης.

— Πάει, πέταξε τὸ πουλί, εἶπε. Χτὲς βράδυ ἦταν ἐδῶ, μὰ ποτὲ δὲν κοιμᾶται δυὸ βραδυὲς στὸ ἴδιο σπίτι. Δὲν πιάνεται ὁ Βοεβόδας!

(Ἀκολουθεῖ)